Modern Klasikler Dizisi - 194

JULES VERNE

WILHELM STORITZ'İN SIRRI

Fransızca aslından çeviren:
ALEV ÖZGÜNER

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 5421

JULES VERNE
WILHELM STORITZ'İN SIRRI

ÖZGÜN ADI
LE SECRET DE WILHELM STORITZ

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2020
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
KORKUT TANKUTER

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM ŞUBAT 2022, İSTANBUL

ISBN 978-625-405-931-5

BASKI: DÖRTEL MATBAACILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Zafer Mah. 147. Sokak 9-13A Esenyurt İstanbul
Tel. (0212) 565 11 66 Sertifika No: 40970

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: ALEV ÖZGÜNER

1960 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni, ardından BÜ Orta Kademe Yöneticilik Bölümü'nü bitirdi. Yurt Ansiklopedisi, Gelişim Yayınları, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık AŞ'de çalıştı. Halen bazı yayınevleriyle çevirmen, redaktör ve düzeltmen olarak çalışmaktadır. *Güzel Dost* (Guy de Maupassant), *Binbir Hayalet* (Alexandre Dumas), *Dr. Ox'un Deneyi* (Jules Verne) ve *Zacharius Usta* (Jules Verne) çevirilerinden bazılarıdır.

Modern
Klasikler
Dizisi - 194

Jules Verne

Wilhelm Storitz'in Sırrı

Fransızca aslından
çeviren: Alev Özgüner

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

I

"... Olabildiğince çabuk gel sevgili Henri. Seni sabırsızlıkla bekliyorum. Üstelik yöre çok güzel, Aşağı Macaristan'ın bu bölgesi bir mühendisin ilgisini çekecek türden. Sırf bu bakımdan bile olsa, yolculuktan pişmanlık duymayacaksın.

İçten sevgilerimle, Marc Vidal."

Kardeşimden gelen 4 Nisan 1757 tarihli mektup böyle sona eriyordu.

Bu mektup geldiğinde hiçbir önseziye kapılmadım; mektup her zamanki yolla elime ulaştı, yani piyade eri kapı görevlisine, o da uşağıma teslim etmişti; uşağım ise yaptığı işin önemini aklına bile getirmeden, alışılmış sakinliğiyle mektubu bir tepsinin üzerinde bana takdim etti.

Zarfı açıp yazılanları sonuna kadar, o son satırlara kadar okurken ben de aynı şekilde sakindim, meğer o satırlar kendimi içinde bulacağım inanılmaz olayların nüvesini barındırıyormuş.

İnsanlar böyle kördür işte! Kader, onların haberi olmadan esrarengiz ağını örer durur!

Kardeşim doğru söylüyordu. Bu yolculuğa çıktığım için pişman değilim. Ama anlatmaya hakkım var mı? Üzerinde konuşulmaması daha iyi olan şu olaylardan değil mi? Şüphesiz en cesur şairlerin bile yazmayı göze alamayacakları, bu kadar tuhaf bir hikâyeye kim inanır ki?

Ne yapalım, olsun! Bu riski göze alacağım. İnsanlar bana inansın ya da inanmasın, kardeşimin mektubunun bir bakıma başlangıcını oluşturduğu bu inanılmaz olaylar dizisini karşı konulmaz bir şekilde tekrar yaşama ihtiyacına teslim oluyorum.

O zamanlar yirmi sekiz yaşında olan kardeşim Marc, portre ressamı olarak gurur verici bir başarı yakalamıştı bile. Birbirimize en müşfik, en sevecen duygularla bağlıydık. Benimki biraz baba sevgisi gibiydi, çünkü ondan sekiz yaş büyüktüm. Gencecik yaşımızda annemizle babamızı kaybettiğimiz için, ağabeyi olarak Marc'ın eğitimini ben üstlenmek zorunda kalmıştım. Resme karşı şaşırtıcı bir kabiliyet sergilediğinden, onu son derece kişisel ve hak edilmiş başarılar kazanacağını düşündüğüm bu mesleğe yönlendirmiştim.

Gel gör ki Marc evlilik arifesindeydi. Bir süredir, Güney Macaristan'ın önemli bir şehri olan Ragz'da yaşıyordu. Haftalarca kaldığı başşehir Budapeşte'de çok başarılı portreler yapmış ve karşılığında büyük paralar kazanmıştı; bu sayede, Macaristan'da sanatçılara gösterilen sıcak ilgiye o da nail olmuştu. Sonra başşehirde kalma süresi sona ermiş, Tuna Nehri boyunca Budapeşte'den Ragz'a inmişti.

Şehrin önde gelen aileleri arasında Doktor Roderich'in ailesinin adı geçiyordu, Roderich bütün Macaristan'ın en tanınmış hekimlerinden biriydi. Zaten aileden kalan hatırı sayılır bir malvarlığı vardı, mesleği sayesinde de servetine servet katıyordu. Her yıl kendisine tatil için zaman ayırır, bu tatillerde bazen Fransa'ya, İtalya'ya ya da Almanya'ya kadar gittiği olurdu; zengin hastalar onun yokluğunu ciddi ciddi dert ederlerdi. Yoksullar da öyle, çünkü doktor onları asla geri çevirmezdi; merhametli bir adam olduğu için en fukaraları bile hor görmezdi, bu sayede herkesin saygısını kazanmıştı.

Roderich ailesi doktor, karısı, oğlu Yüzbaşı Haralan ve kızı Myra'dan oluşmaktaydı. Marc bu misafirperver ailenin evine her gidişinde genç kızın zarafeti ve güzelliğinden et-

kilenmeden edemiyordu, Ragz'da kalış süresini olabildiğince uzatmasının sebebi de buydu. Fakat Marc'ın Myra Roderich'ten hoşlandığı gibi, Myra Roderich'in de ondan hoşlandığını söylersek haddimizi aşmış olmayız. Marc'ın buna layık olduğu konusunda herkes bana katılacaktır, çünkü Marc dürüst ve yakışıklı bir gençti –Tanrı'ya şükür hâlâ öyle–, boyu ortalamanın üstündedir, capcanlı mavi gözleri, kestane rengi saçları, şairlere has bir yüzü vardır; hayatın en hoş yanlarını sunduğu bir insanın mutlu görünüşüne, uysal bir kişiliğe, güzel şeylere düşkün bir sanatçı mizacına sahiptir.

Myra Roderich'e gelince, onu yalnızca Marc'ın tutku dolu mektuplarından tanıyor ve görmeye can atıyordum. Kardeşim onu benimle tanıştırmayı daha da çok istiyordu. Ailenin reisi olarak Ragz'a gelmemi rica ediyordu ve en az bir ay kalmam konusunda ısrarlıydı. Nişanlısı –durmadan bunu söylüyordu– beni sabırsızlıkla bekliyordu. Ben gider gitmez evlilik tarihi kararlaştırılacaktı. Myra, her konuda hakkında bunca iyi şey söylenen müstakbel kayınbiraderini önceden kendi gözleriyle görmek istiyordu – besbelli ki bunlar onun sözleriydi... İnsanın, dahil olacağı ailenin fertleri hakkında kendi değerlendirmesini yapabilmesi için en azından bu gereklidir. Myra kaçınılmaz evet kelimesini ancak Marc onu Henri'yle tanıştırdıktan sonra söyleyecekti elbette...

Kardeşim bütün bunları sık sık yazdığı mektuplarda büyük bir coşkuyla anlatıyordu, onun Myra Roderich'e deli gibi âşık olduğunu hissediyordum.

Dediğim gibi, Myra'yı, Marc'ın coşku dolu cümlelerinden tanıyordum sadece. Halbuki, kardeşim ressam olduğuna göre, Myra'ya en güzel elbisesiyle zarif bir poz verdirip, görüntüsünü tuvale, hiç değilse kâğıda aktarması kolay olmaz mıydı! Böylece nişanlısını, tıpkı karşımdaymış gibi hayranlıkla seyredebilirdim... Myra bunu istememişti. Karşıma bizzat kendisi çıkıp gözlerimi kamaştıracaktı, böyle diyordu Marc, tahminimce kardeşim de Myra'nın fikrini değiştir-

mek için ısrar etmemiş olmalıydı. Her ikisinin de içtenlikle istediği, mühendis Henri Vidal'in işlerini bir kenara bırakıp Roderich Konağı'nın salonlarında baş davetli olarak boy göstermesiydi.

Karar vermem için bunca sebep gerekli miydi? Elbette hayır; üstelik kardeşimin, benim katılmadığım bir düğünle evlenmesine razı olamazdım. Dolayısıyla çok yakın bir zamanda, yengem olmadan önce Myra Roderich'in karşısına çıkacaktım.

Zaten, mektupta da belirtildiği gibi, Macaristan'ın bu yöresini görmekten hem çok keyif alacak hem de büyük bir fayda sağlayacaktım. Üstelik geçmişi onca kahramanlık öyküsüyle dolu olan ve Germen ırklarıyla karışmayı reddeden Macar ülkesi, Orta Avrupa tarihinde önemli bir yer tutar.

Yolculuğa gelince, şöyle bir karara vardım: Gidişte yolun yarısını posta arabasıyla, diğer yarısını Tuna üzerinden tamamlayacak, dönüşte de sadece posta arabasını kullanacaktım. Her şey belli olmuştu, o muhteşem nehir yolunu ancak Viyana'dan itibaren takip edecektim. Nehrin yedi yüz fersahını kat edemeyecek olsam da, Sırp sınırındaki Ragz'a kadar Avusturya ve Macaristan topraklarından geçerek en ilginç kısmını görecektim hiç değilse. Ragz son durağım olacaktı. Tuna ise yoluna devam ederek ünlü Demirkapı Boğazı'nı aştıktan sonra çağıl çağıl sularıyla Eflak ve Boğdan'ı Osmanlı topraklarından ayırıyor, Vidin, Niğbolu, Rusçuk, Silistre, Braila, Galati şehirlerinden geçerek üç ağızdan Karadeniz'e dökülüyordu; ben bu şehirleri ziyaret etmeye vakit bulamayacaktım.

Tasarladığım haliyle bu yolculuk için üç ay yeterli olmalıydı bana göre. Bir ayı Paris ile Ragz arasında geçirecektim. Myra Roderich fazla sabırsız davranmayarak bu süreyi yolcuya tanıyacaktı. Kardeşimin yeni vatanında da bir o kadar süre kaldıktan sonra, geriye kalan zamanımı Fransa'ya dönüş için kullanacaktım.

Acil birkaç işimi hale yola koyup, Marc'ın istediği evrakı hazırlayarak, yola çıkış için hazırlandım.

Hazırlıklar gayet kolay olacak, çok az vaktimi alacaktı; bavullarla kendimi sıkıntıya sokmayı düşünmüyordum. Yanıma küçücük tek bir valiz alacak, Macaristan'da beni bekleyen ihtişamlı olay için gerekli tören kıyafetimi de içine koyacaktım.

Ülkede konuşulan dil konusunu hiç dert etmiyordum, çünkü kuzeydeki bölgelere yaptığım bir yolculuktan beridir Almancaya aşinaydım. Macar diline gelince, anlamakta pek zorluk çekeceğimi sanmıyordum. Zaten Fransızca Macaristan'da, en azından yüksek tabakalarda sıkça kullanılır ve kardeşim Avusturya sınırlarının ötesinde bu konuda hiç sıkıntı çekmemişti.

"Siz Fransızsınız, Macaristan'da oturma hakkına sahipsiniz," demişti vaktiyle bir hospodar* vatandaşlarımızdan birine; son derece dostane bu cümleyle, Macar halkının Fransa'ya olan duygularının tercümanı olmuştu.

Marc'ın son mektubuna bir cevap yazdım ve Myra Roderich'e, sabırsızlığımın onunkinden aşağı kalmadığını, müstakbel kayınbiraderinin müstakbel yengesiyle tanışmak için can attığını söylemesini rica ettim. Çok yakında yola çıkacağımı ama yolculuğun cilvelerine tabi olduğumdan Ragz'a varış günüm için kesin bir tarih veremediğimi ekledim. Bununla birlikte, yollarda kesinlikle oyalanmayacağım konusunda kardeşimi temin ettim. Eğer Roderich ailesi de uygun görürse, daha fazla beklemeden, evlilik tarihini mayıs ayının son günlerine denk gelecek şekilde belirleyebilirlerdi. Sonuç kısmında da, "Yolculuğumun her aşamasında falanca ya da filanca şehirde olduğumu bildiren mektuplar yollayamazsam bana kızıp söylenmeyin" diye rica ediyordum. "Küçükhanım Myra'nın, doğduğu şehre kaç fersah mesafe-

* On dördüncü yüzyıldan on dokuzuncu yüzyıla kadar Eflak ve Boğdan prenslerine Slav resmi belgelerinde verilen ad. (ç.n.)

de olduğumu kestirebilmesi için ara sıra yazarım yine de. Fakat her halükârda, vakti geldiğinde, varış günümü saati saatine, hatta mümkünse dakikasına kadar size bildireceğim."

Yola çıkışımdan bir gün önce, 13 Nisan'da, hoşça kal demek ve pasaportumu almak için polis müdürünün bürosuna gittim, aramızda dostluk ilişkisi vardı. Pasaportumu verirken, kardeşime selam ve sevgilerini iletmemi istedi, Marc'ı hem ününden dolayı hem de kişisel olarak tanıyordu, evlilik planlarını duymuştu.

— Üstelik, diye ilave etti, kardeşinizin dahil olacağı Doktor Roderich'in ailesi, Ragz'ın en saygıdeğer ailelerinden biridir.

— Size bahsettiler demek ha? diye sordum.

— Evet, dün benim de bulunduğum Avusturya Büyükelçiliği'nin gecesinde.

— Havadisi kimden aldınız?

— Budapeşte garnizonuna bağlı bir subaydan, Macar başşehrinde kalırken kardeşinizle dostluk kurmuş, ondan büyük övgülerle bahsetti. Kardeşiniz çok büyük bir başarı elde etmiş, Budapeşte'de nasıl sıcak karşılandıysa Ragz'da da aynı sıcaklığı bulmuş, bu sizi şaşırtmış olmamalı azizim Vidal.

— Peki, diye üsteledim, bu subay, Roderich ailesinden de epey övgüyle bahsetmiştir, değil mi?

— Elbette. Doktor kelimenin tam anlamıyla bir âlim. Ünü Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun dört bir yanını tutmuş. Kendisine birçok nişan verilmiş; kısacası, kardeşiniz iyi bir evlilik yapıyor, çünkü Küçükhanım Myra Roderich de çok güzel bir hanım besbelli.

— Marc'ın da Myra'yı çok güzel bulduğunu ve ona deliler gibi tutkun olduğunu söylersem sizi şaşırtmam herhalde aziz dostum, diye karşılık verdim.

— Bundan iyisi can sağlığı azizim Vidal; tebriklerimi ve iyi dileklerimi kardeşinize iletin lütfen, büyük mutluluğu ki-

milerini kıskandıracak... Ama... diyerek sözünü yarıda kesti muhattabım, tereddüt içindeydi. Acaba bir densizlik mi yapıyorum... size bunu söylemekle...

— Densizlik mi?.. dedim şaşkınlıkla.

— Kardeşiniz size olan biteni yazmadı mı, Ragz'a gidişinden birkaç ay önce...

— Gidişinden önce mi?.. diye tekrarladım.

— Evet... Küçükhanım Myra Roderich... Ne de olsa kardeşiniz bu konuda hiçbir şey bilmiyor olabilir azizim Vidal.

— Açıklasanıza sevgili dostum, çünkü neyi ima ettiğinizi hiç mi hiç anlamıyorum.

— Pekâlâ, anlaşılan –ki bu sizi şaşırtmamalı– Küçükhanım Roderich önceden de çok beğenilen birisiymiş, özellikle de bir kişi tarafından, üstelik bu şahıs öyle olur olmaz biri değilmiş. En azından büyükelçilikteki subayın bana anlattıkları bunlar; subay daha beş hafta önce Budapeşte'deymiş.

— Ya bu rakip?..

— Doktor Roderich onu geri çevirmiş.

— Sonuç olarak, kafaya takacak bir şey yok demektir. Zaten Marc birinin kendisine rakip olduğunu düşünse mektuplarında bundan bahsederdi. Halbuki bu konuda tek kelime etmedi. Demek ki önemsiz bir durum.

— Doğru azizim Vidal, gelgelelim bu şahsın Küçükhanım Roderich'e talip olması Ragz'da söylentilere yol açmış; neticede bu konudan haberdar olmanız iyi olur...

— Elbette, söylemekle iyi ettiniz, çünkü basit bir dedikodu değil.

— Evet ya, haber çok ciddi...

— Ama mesele öyle değil, diye cevap verdim, önemli olan da bu.

Tam izin isteyip yanından ayrılacakken, "Yeri gelmişken azizim," diye sordum, "sizin şu subay, reddedilen rakibin adını telaffuz etti mi?"

— Evet.

— Kimmiş peki?..

– Wilhelm Storitz.

— Wilhelm Storitz mi?.. Kimyagerin, daha doğrusu simyacının oğlu mu?

— Aynen öyle.

— Vay canına! Tanınmış bir isim!.. Keşifleri sayesinde ün kazanmış bir âlimin ismi.

— Hem de Almanya'nın haklı olarak çok gurur duyduğu bir âlim azizim Vidal.

— Ölmemiş miydi o?

— Evet, birkaç yıl önce; ama oğlu hayatta, hatta konuştuğum kişiye bakılırsa bu Wilhelm Storitz tedirgin edici bir adammış.

— Tedirgin edici ha?.. Siz bu tabirden ne anlıyorsunuz dostum?

— Ne diyeyim bilemedim... Fakat büyükelçilikteki şu benim subaya inanacak olursak, Wilhelm Storitz herkes gibi biri değilmiş.

— Vay canına! diye haykırdım işi şakaya vurarak. İşte şimdi durum çok ilginç bir hal aldı! Reddedilen sevdalımızın üç bacağı ya da dört kolu mu var, yoksa sadece altıncı duyuya mı sahip?

— Bir şey belirtilmedi, dedi konuştuğum kişi gülerek. Yine de, tahminimce bu hüküm, Wilhelm Storitz'in fiziksel görünümünden çok ahlaki kişiliğiyle ilgiliydi; doğru anladıysam bu adamdan sakınmak yerinde olur...

— Biz de kendimizi sakınırız azizim, hiç değilse Küçükhanım Myra Roderich'in Madam Marc Vidal olacağı güne kadar.

Böyle dedikten sonra, bu bilgiyi pek de kafama takmadan, polis müdürünün elini içtenlikle sıktım ve yola çıkış hazırlıklarımı tamamlamak üzere evime döndüm.

II

14 Nisan günü sabahın yedisinde, atların koşulduğu bir kupa arabasıyla Paris'ten yola çıktım. On gün kadar sonra Avusturya'nın başşehrinde olacaktım.

Yolculuğumun bu ilk etabını hızlıca geçeceğim. Hiçbir zorlukla karşılaşmadığım gibi, kat ettiğim yöreler ayrıntılı bir tasvir gerektirmeyecek kadar bilindikti.

Strasbourg ilk önemli mola yerim oldu. Bu şehrin çıkışında, kapıdan sarkıp baktım. Ulm Katedrali'nin büyük külahı, güneydoğudan gelen güneş ışıklarıyla yıkanıyor gibiydi.

Yoldaki çakıl taşlarını ezen tekerleklerin ninnisi, sessizlikten yeğ olan bu yeknesak gürültü sayesinde beşikteymiş gibi gevşeyip sonunda uyuyakaldığım geceler geçirdim. Sırayla Oss, Baden-Baden, Karlsruhe ve başka birkaç şehirden geçtim. Derken Württemberg'deki Stuttgart ve Ulm'u, Bavyera'daki Augsburg ve Münih'i geride bıraktım. Avusturya sınırının yakınında, Salzburg'da daha uzun bir mola verdim ve nihayet 25 Nisan günü, akşam saat yediye yirmi beş kala, kan ter içindeki atlar Viyana'daki en iyi hanın avlusuna giriyorlardı.

Bu başşehirde sadece otuz altı saat, yani iki gece kaldım. Şehri köşe bucak gezme işini dönüşe bırakmıştım.

Tuna, Viyana'nın ne içinden ne de kenarından geçer. Arabayla aşağı yukarı bir fersah yol alıp nehrin kıyısına ulaştım, ferahlık veren suları beni Ragz'a kadar götürecekti.

Önceki gün, yolcuları taşımak için hazırlanmış *Dorothee* adlı mavnada kendime yer ayırtmıştım. Bu mavnanın güvertesinde, neredeyse her milletten insan vardı, Almanların, Avusturyalıların, Macarların, Rusların, İngilizlerin sesleri çalınıyordu kulağıma. Yolcular kıç tarafta oturuyorlardı, çünkü ön taraf ticari mallarla öyle doluydu ki kimse orada yer bulamadı.

İlk işim, geceleyin hep birlikte kalacağımız yatakhane bölmesinde kendime bir yatak ayırmak oldu. Valizimi bu yatakhaneye sokmak düşünülemezdi bile. Onu açık havada, bir sıranın yanına bırakmak zorunda kaldım; yolculuk boyunca uzun süreler bu sırada oturup, göz ucuyla valizimi kollamaya niyetliydim.

Akıntı ve epeyce sert bir rüzgârın çifte etkisiyle, mavna, pruvasıyla güzelim nehrin sarımtırak sularını yararak hızla yol alıyordu; efsane ne derse desin, sular lacivertten çok toprak rengine boyanmış gibi görünüyordu. Bir sürü tekneyle karşılaşıyorduk, rüzgârın şişirdiği yelkenleriyle, her iki yakada göz alabildiğine uzanan tarlalardaki mahsulleri taşıyorlardı. Ayrıca, üzerlerinde, yola çıkışta inşa edilen, varışta yıkılan yüzer köylerin yer aldığı şu muazzam sallardan, bütün bir ormandan imal edilmiş ağaç katarlarından birinin yanından geçtik, Amazon'un devasa Brezilya jangadalarını* hatırlatıyorlardı. Sonra birbiri ardınca, oraya buraya serpiştirilmiş, irili ufaklı adalar gördük; çoğu su yüzeyine zar zor erişiyordu, öyle alçaktılar ki sular birkaç parmak yükselecek olsa su altında kalırlardı. Onların sıra sıra taptaze, yemyeşil söğütlerini, kavaklarını, titrek kavaklarını, canlı renklerde çiçeklerle bezenmiş nemli çayırlarını görünce gözlerimiz bayram ediyordu.

Ayrıca, nehir kenarına kurulmuş su köyleri boyunca yol alıyorduk. Geçen teknelerin sebep olduğu burgaç yüzünden köyler kazıkları üzerinde salınıyor gibi görünüyordu. Dire-

* Brezilya'nın kuzey bölgesinde kullanılan ahşaptan yapılmış geleneksel bir balıkçı teknesi. (ç.n.)

ğimizin takılma tehlikesi pahasına, bir kıyıdan diğerine gerilmiş bir halatın altından birkaç defa geçtik; üzerlerinde milli bayrağın dalgalandığı iki sırıkla deseklenen bir feribotun halatıydı bu.

O gün Fischamend ile Regelsbrunn'u geride bıraktık ve akşam *Dorothee*, Macar Krallığı sınırına yakın Moravya'dan inen bir sol kol olan Morava'nın ağzında demirledi. 27 Nisan'ı 28 Nisan'a bağlayan geceyi orada geçirdik; ertesi sabah şafakla birlikte yola çıkıp, on altıncı yüzyılda Fransızlar ile Türklerin kıyasıya savaştığı bu yörelerde görülen akıntıya kendimizi bıraktık. Petronell, Altenburg ve Hainburg'da mola verdikten, Macar Kapısı boğazından geçtikten, dubalı köprü önümüzde açıldıktan sonra mavna Pressburg* limanına yanaştı.

Malların boşaltılıp yüklenmesi için gerekli olan yirmi dört saatlik konaklama, yolcuların ilgisini hak eden bu şehri gezmem için bana fırsat tanıdı. Şehir sahiden de bir burnun üstüne kurulmuş gibi görünür. Sanki onun ayaklarına serilmiş olan denizdir ve tabanını bir nehrin durgun suları yerine gürül gürül dalgaların yıkadığını düşünmek hiç de şaşırtıcı olmaz. Harikulade rıhtımlarının oluşturduğu hattın üzerinde, güzel bir tarzda ve dikkat çekici bir düzenlilikte inşa edilmiş evlerin karaltıları seçilir.

Kubbesi yaldızlı bir taçla son bulan katedrali, Macar soylularına ait çok sayıda konağı ve birkaç sarayı hayranlıkla seyrettim. Sonra üzerinde şatonun bulunduğu tepeye tırmandım ve köşelerindeki kuleleriyle feodal bir harabe gibi duran dörtgen biçimli bu geniş yapıyı gezdim. Havalide göz alabildiğine uzanan muhteşem bağları ve Tuna'nın aktığı uçsuz bucaksız ovayı görmese, insan buraya kadar tırmandığına pişman olabilirdi.

30 Nisan sabahı *Dorothee*, Pressburg'un aşağısındaki *puszta* çayırları arasında yol almaya başladı. Bu *puszta*,

* Bugün Slovakya'nın başşehri olan Bratislava. (ç.n.)

Rus steplerinden, Amerikan savanalarından farksızdır, uçsuz bucaksız ovaları bütün orta Macaristan'ı kaplar. Zaman zaman sayısız at sürüsünün dizginsizce dörtnala koştuğu, binlerce baş sığır ve manda sürüsünü besleyen sonu gelmez otlaklarıyla son derece ilginç bir bölgedir.

Burada, hakiki Macar Tuna'sı bir sürü büklüm oluşturarak alabildiğine yayılır. Küçük Karpatlar ya da Steiermark Alpleri'nden gelen güçlü kollarla zaten kabarmış olan Tuna, büyük bir nehir görüntüsüne bürünür, halbuki Avusturya'yı kat ederken sadece bir akarsudur.

Hayalimde, Alsace'a komşu Büyük Baden Dükalığı'nda, neredeyse Fransa sınırında bulunan uzaktaki kaynağına kadar nehri akış yönünün tersine takip ediyor ve ona ilk sularını Fransa yağmurlarının sağladığını düşünüyordum.

Akşam Raba'ya vardığımızda, mavna geceyi, ertesi günü ve sonraki geceyi geçirmek üzere limana demirledi. Şehirden çok kale denebilecek bu şehri, Macarların Györ şehrini gezmek için bana on iki saat yetti.

Ertesi gün, Raba'nın birkaç fersah aşağısında, on beşinci yüzyılda Matyas Hunyadi'nin tamamen kendi tahayyülünün ürünü olan ve isyanın son perdesinin sahnelendiği meşhur Komarno Kalesi'ni şöyle bir görebildim.

Macar topraklarının bu kesiminde kendini Tuna'nın akışına bırakmaktan daha güzel bir şey bilmiyorum. Manzaraya renk katan başına buyruk menderesleri, keskin dirsekleri, üzerlerinde turna ve leyleklerin uçuştuğu, yarısı suların altında kalmış alçak adaları sürekliliği... Kâh gür çayırları, kâh ufukta yükselip alçalan tepeleriyle bütün ihtişamı içinde *puszta*... Burada Macaristan'ın en iyi üzümlerinin yetiştiği bağlar vardır. Bağcılık yapılan bölgeler listesinde Fransa'dan sonra, İtalya ve İspanya'dan önce gelen bu ülkedeki üretim, Tokay şarapları da dahil, tahmini olarak beş yüz bin fıçının üzerindedir. Dendiğine göre, bu senelik mahsulün neredeyse tamamı yerinde tüketilmektedir. Kıyıdaki lokantalarda

kendimi birkaç şişeyle ödüllendirdiğimi saklayacak değilim. Macarların boğazından da bir o kadar şarap geçmiştir!

Puszta'da tarım yöntemlerinin yıldan yıla gelişme kaydettiğini göz önünde tutmak lazım. Fakat daha yapılacak çok şey var. Muazzam bir verimlilik sağlayacak bir sulama kanalları şebekesi kurmak, binlerce ağaç dikmek ve bu ağaçları, zararlı rüzgârlara karşı bir duvar gibi uzun ve sık perdeler halinde tanzim etmek gerekir. Böylece tahılların verimliliği ikiye, üçe katlanacaktır.

Ne yazık ki Macaristan'da tarım arazileri yeterince pay edilmiş değil. Çeşitli kurumlara ait olduklarından alınıp satılamayan topraklar büyük bir alan kaplıyor, altı bin iki yüz elli dönümlük arazinin durumu böyle, sahibi toprağın tamamını hiçbir zaman işletemedi, küçük çiftçiler bu geniş toprakların dörtte birine bile sahip değil.

Ülkeye son derece zararlı bu durum yavaş yavaş değişecek ve geleceğe bu kaçınılmaz mantık hâkim olacaktır. Zaten Macar köylüsü asla gelişme karşıtı değil. Alabildiğine iyi niyetli, cesur ve zeki. Belki kendisini biraz fazla beğeniyor, yine de Alman köylüsünden daha az. Aralarında şöyle bir fark var: Birincisi her şeyi öğrenebileceğini sanıyorsa, ikincisi her şeyi zaten bildiğini zannediyor.

Manzaranın genelinde bir değişme olduğunu sağ yakadaki Gran'da fark ettim. *Puszta* ovalarının yerini uzun ve geniş tepeler aldı; Karpatlar ve Nori Alpleri'nin nehri iki yandan kıstırıp daracık boğazlardan geçmek zorunda bırakan en uç kollarıydı bunlar.

Estergon, Macaristan'ın başpiskoposluk merkezidir; ayrıca, yüksek rütbeli Katolik bir rahip için bu dünyanın nimetleri belli bir çekicilik taşıyorsa, yeryüzündeki piskoposluklar arasında en çok imrenilenidir şüphesiz. Sahiden de bu makamın sahibi olan kardinal, başpiskopos, papalık elçisi, imparatorluk prensi ve kraliyet başbakanının bir milyon liranın üstüne çıkabilen bir geliri vardır.

Estergon'un aşağısında tekrar *puszta* başlar. Tabiatın tam bir sanatçı olduğunu kabul etmek lazım. Üstelik her şeyde olduğu gibi, zıtlıklar yasasını burada da geniş çapta uygulamaktadır. Pressburg ile Estergon arasında onca değişik görüntünün ardından, tabiat burada manzaranın hazin, iç karartıcı ve yeknesak olmasını istemiştir.

Bu bölgede *Dorothee*, Saint Andre Adası'nı meydana getiren kollardan birini seçmek zorunda kaldı, zaten kolların ikisi de su yolculuğuna elverişliydi. Soldaki kol boyunca yol aldık, bu sayede Vác şehrini görme fırsatım oldu; şehrin üzerinde altı tane çan kulesi yükseliyordu ve aynı kıyıda inşa edilmiş bir kilisenin gölgesi geniş yeşillikler arasında suya vuruyordu.

Daha ileride, yörenin manzarası değişmeye başladı. Ovada bostanlar görülüyor, nehrin üzerinde daha fazla sayıda tekne süzülüyordu. Hareketlilik yerini sükûnete bıraktı. Bir başşehre yaklaştığımız belliydi. Hem de nasıl bir başşehir! Kimi yıldızlar gibi ikiz; bu yıldızlar en büyüklerinden değilse bile, en azından Macar takımyıldızları arasında pırıl pırıl parlıyordu.

Mavna son bir ağaçlı adanın çevresinden dolandı. Önce Buda göründü, arkasından da Peşte; ikiz kız kardeşler gibi birbirinden hiç ayrılmayan bu iki şehirde 3 Mayıs'tan 6 Mayıs'a kadar, her türlü sağduyuyu bir kenara bırakıp karış karış gezerek kendimi yoracak olsam da, biraz dinlenecektim.

Buda ile Peşte arasında, Türk şehri ile Macar şehri arasında bir sürü kayık gidip gelmekteydi, bu kayıklar nehrin aşağı ve yukarısındaki mavnacılık faaliyetinin birer parçasıydılar; önde bir bayrak direği olan ve yekesi aşırı uzun, geniş bir dümene sahip küçük kadırgalara benziyorlardı. Her iki yaka da, mimari görüntüye sahip konutların sıralandığı limanlara dönüştürülmüştü, konutların üzerinde çan kuleleri ve kilise külahları yükselmekteydi.

Buda, Türk şehri, sağ yakada kurulmuştur, Peşte ise sol yakada; üzerinde yemyeşil adaların yer aldığı Tuna, Macar şehrinin işgal ettiği yarım dairenin kirişini meydana getirir. Peşte tarafı, şehrin rahatça yayılabildiği ve yayılabileceği bir ovadır. Buda tarafı ise, kalenin taçlandırdığı, burçlarla dolu bir tepeler silsilesidir.

Eskiden Türk olan Buda Macar olma, hatta iyi gözlemlenirse, Avusturyalı olma yolunda ilerlemektedir. Ticaret şehri olmaktan çok askeri bir şehirdir, ticari hareketlilikten yoksundur. Caddelerde ot bitmesine ve kaldırımları sarmasına şaşmamak gerekir. Ortalıkta sivilden çok asker görülür. Sıkıyönetim altındaki bir şehirde dolaşır gibidirler. Birçok yerde, ipek kumaşı gözler önüne serilen milli bayrak dalgalanmaktadır. Sonuç olarak burası, karşısında cıvıl cıvıl Peşte'nin yer aldığı, az çok ölü bir şehirdir. Burada Tuna'nın geçmiş ile gelecek arasında aktığı söylenebilir.

Bununla birlikte, Buda'nın bir mühimmat fabrikası ve birçok kışlası olsa da, şehirde ziyaret edilebilecek çok sayıda ihtişamlı saray vardır. Eski kiliselerinin, Osmanlı hâkimiyeti sırasında camiye dönüştürülen katedralinin önünde azıcık hüzünlendim. Geniş bir cadde boyunca yürüdüm; Doğudaki gibi taraçalı evleri kafesli parmaklıklarla çevrilmişti. Sarı ve siyah renklere boyanmış parmaklıkların kuşattığı valilik konağının salonlarını dolaştım. Türk gezginlerin ziyaret ettiği Gül Baba türbesini hayranlıkla seyrettim.

Yabancıların çoğu gibi ben de zamanımın büyük kısmını Peşte'de geçirdim. Sizi temin ederim ki hiç de kaybedilmiş bir zaman değildi bu, çünkü esasında Macar başşehrini, bu görkemli üniversite şehrini gezmek için iki gün yeterli değildir.

Öncelikle, iki şehri de bütünüyle görebilmek için Buda'nın güneyinde, Taban dış mahallesinin en ucunda yer alan tepeye tırmanmak yerinde olur. Buradan, güzel bir mimari tanzim içinde, Peşte'nin limanları ile saraylar ve konakların çevrelediği meydanlar seçilir. Sağda solda, yaldızlı

tonoz kaburgalarıyla kubbeler, gökyüzüne doğru cesurca uzanan kilise külahları görülür... Peşte'nin görünümü kesinlikle ihtişamlıdır ve kimi zaman Viyana'nın görünümüne tercih edilmiş olması sebepsiz değildir.

Şehri kuşatan, yer yer bahçeli evlerin bulunduğu kırsal bölgede, şu uçsuz bucaksız Rakos ovası uzanır; geçmişte Macar süvarileri milli meclisleri Diet'i burada canla başla korumuşlardır.

Sonra Müze'yi gezmek; içindeki tablo ve heykelleri, doğa tarihi salonlarını ve tarihöncesi eserlerin sergilendiği salonları, yazıtları, paraları, son derece değerli etnografya koleksiyonlarını titizlikle incelemek ihmal etmeye gelmez. Ardından Margaret Adası'nı, koruluklarını, çayırlarını, termal bir kaynağın beslediği kaplıcalarını ve bir de, üzerinde kayıkların süzüldüğü küçük bir nehir tarafından sulanan; pek çok ilginç kadın ve erkeğin bir araya geldiği, cıvıl cıvıl, kaba saba bir kalabalığın çılgınca eğlendiği park Stadtwaldchen'i, onun güzelim gölgelik yerlerini, tentelerini, oyun alanlarını illa ki görmek gerekir.

Yola koyulmadan bir gün önce, biraz dinlenmek için şehrin belli başlı hanlarından birine girdim. Macarların gözde içkisi, demirli su katılmış beyaz şarap beni bir güzel serinletmişti; tekrar şehirde dolaşmak için hareketlendiğim sırada gözüm açık duran bir gazeteye takıldı. Gayriihtiyarı gazeteyi elime aldım; iri puntolarla gotik karakterde yazılmış şu başlık anında dikkatimi çekti: "Storitz'in Doğum Yıldönümü."

Bu, polis müdürünün zikrettiği isimdi; meşhur Alman simyacının ve aynı zamanda Myra Roderich'le evlenme isteği geri çevrilen şu talibin ismi. Bu konuda kuşkuya yer olamazdı.

Okuduğum yazı şöyleydi:

"Yirmi gün sonra, 25 Mayıs'ta Spremberg'de, doğum yıldönümü sebebiyle Otto Storitz için bir anma töreni düzenlenecektir. Meşhur âlimin doğduğu şehrin mezarlığında

büyük bir kalabalığın bir araya geleceğini şimdiden söyleyebiliriz.

Bilindiği gibi, bu olağanüstü adam, hayranlık uyandıran çalışmaları, şaşırtıcı buluşları, fizik ilimlerinin gelişmesine onca katkıda bulunmuş icatlarıyla Almanya'yı üne kavuşturmuştur."

Aslında makalenin yazarı abartmıyordu. Otto Storitz bilim dünyasında hakikaten tanınmış biriydi. Fakat beni en çok düşündüren şey, sonraki satırlar oldu:

"Doğaüstü olaylara meraklı kimilerinin, hayattayken Otto Storitz'e biraz büyücü gözüyle baktıkları herkesçe biliniyor. Bir iki yüzyıl önce, tutuklanıp mahkûm edilmesi ve halk meydanında yakılması işten bile olmazdı elbette. Şunu da eklemeliyiz ki, her şeye kanmaya meyilli birçok insan, ölümünden beridir onu hiç olmadığı kadar, insanüstü bir güce sahip bir büyücü, bir efsuncu yerine koyuyor. Onların içini rahatlatan şey, Otto Storitz'in, sırlarını mezara götürmüş olması. Bu saf ve iyi insanların günün birinde gözlerinin açılacağını ummamak lazım, onlar için Otto Storitz her zaman bir efsuncu, bir büyücü, hatta cinlere karışmış biri olarak kalacak."

Kim olmasını isterlerse istesinler, diye düşündüm, önemli olan, oğlunun Doktor Roderich tarafından kesinkes reddedilmiş olması. Gerisi bana vız gelir!

Gazetedeki yazı şöyle sona eriyordu:

"Yani anma töreninde, her yıl olduğu gibi bu yıl da, Otto Storitz'in hatırasına sadık kalmış gerçek dostları bir yana, büyük bir kalabalığın toplanacağını varsayabiliriz. Spremberg'in en batıl inançlı kesiminin bir mucize bekleyip bu mucizeye şahit olmak istediğini düşünmek maceracılık olmaz. Şehirde yayılan söylentilere bakılırsa, mezarlık en inanılmaz ve en olağanüstü olaylara sahne olacak. Herkesi dehşete salarak mezar taşı havalansa ve efsanevi âlim bütün ihtişamıyla diriliverse kimse şaşırmazdı.

Kimilerinin düşüncesine göre, Otto Storitz'in öldüğü bile doğru değil, yapılmış olan cenaze töreni ise sahte.

Böyle zırvalıklarla vakit kaybetmeye niyetimiz yok. Ama herkesin bildiği gibi, batıl inançların mantıkla hiç işi olmaz; sağduyu bu gülünç efsaneleri boşa çıkarana kadar epeyce sene geçecektir."

Okuduğum bu yazı bende bazı karamsar düşünceler uyandırdı. Otto Storitz'in öldüğü ve gömüldüğü konusu, bu kesinkes doğruydu. Mezarının 25 Mayıs'ta tekrar açılacağı ve Otto Storitz'in kalabalığın gözleri önünde yeni bir Lazarus gibi ortaya çıkacağı konusuna gelince, üzerinde bir saniye bile durmaya değmezdi. Fakat babanın öldüğü nasıl su götürmezse, hayatta ve capcanlı bir oğlu olduğu, yani Roderich ailesi tarafından geri çevrilen şu Wilhelm Storitz'in yaşadığı da o kadar su götürmezdi. Marc'ın başına dertler açmasından, evliliği konusunda ona zorluklar çıkarmasından endişe etmek gerekmez miydi?..

"Adam sen de!" dedim kendi kendime, gazeteyi bir kenara atarak, "saçmalıyorum işte. Wilhelm Storitz, Myra'yla evlenmek istedi... geri çevrildi... Peki sonra? Bu Storitz denen adamı bir daha gören olmadı, üstelik Marc bana bu meseleyle ilgili tek kelime etmedi; öyleyse niye önemseyeyim ki!"

Kalem, kâğıt, mürekkep getirttim ve kardeşime, Peşte'den ertesi gün ayrılacağımı ve 11 Mayıs günü öğleden sonra oraya varacağımı, çünkü Ragz'a olsa olsa yetmiş beş fersah mesafede bulunduğumu bildiren bir mektup yazdım. Şimdiye kadar yolculuğumun gecikmesiz ve olaysız geçtiğini, son etabın da aynı şekilde tamamlanmaması için hiçbir sebep göremediğimi de belirttim. Bay ve Bayan Roderich'e saygılarımı sunmayı unutmadım, Küçükhanım Myra'ya da içten sevgilerimi yolluyordum, Marc ona seve seve iletecekti.

Ertesi gün saat sekizde *Dorothee*, liman boyunca uzanan yük iskelesinden demir alıp yola koyuldu.

Viyana'dan beridir konakladığımız her iskelede yolcuların mevcudunda bir değişiklik olmuştu elbette. Kimileri Pressburg, Raba, Estergon, Budapeşte'de inmiş; diğerleri de adı geçen şehirlerden demir alınırken binmişlerdi. Avusturya başşehrinden mavnaya binenler sadece beş altı kişiydi, bunların arasında Karadeniz'e kadar inecek olan İngilizler de vardı.

Yani *Dorothee*, tıpkı nehrin yukarı kısmındaki iskelelerde olduğu gibi Peşte'de de yeni yolcular almıştı. İçlerinden biri özellikle ilgimi çekti, hali tavrı bana çok tuhaf görünmüştü.

Yaklaşık otuz beş yaşlarında, uzun boylu, saçları kızıla çalan, sert hatlı, buyurgan bakışlı, kısacası sevimlilikten zerre kadar nasibini almamış bir adamdı. Tavırları, kibirli ve herkese tepeden bakan bir insana işaret ediyordu. Birkaç defa güvertedeki görevlilere seslendi, bu sayede onun ruhsuz ve itici sesini, sorularını sorarken kullandığı nobran üslubunu duyma fırsatım oldu.

Bu yolcu kimseyle ilişki kurmak istemiyor gibiydi. Pek umurumda değildi, çünkü o zamana kadar ben de yolculuk arkadaşlarıma karşı hep son derece ihtiyatlı davranmıştım. *Dorothee*'nin kaptanı, yolla ilgili birkaç şey sorup bilgi aldığım tek insandı.

Etraflıca düşündüğümde, bu şahsın bir Alman, büyük bir ihtimalle de Prusya kökenli olduğu kanaatine varmam yersiz değildi. Dendiği gibi, insanın burnu koku alırdı; ondaki her şey Töton ırkının damgasını taşıyordu. Fransa'nın gerçek dostu, o iyi yürekli, sevimli Macarlarla bu adamı karıştırmak mümkün değildi.

Budapeşte'den ayrılan mavna akıntıdan daha hızlı yol almıyordu. Çok hafif olan esinti ancak düşük ve uygun bir hızla seyretmesine imkân tanıyordu. Bu sayede, gözlerimizin önüne serilen manzaraları rahat rahat seyredebildik. İkiz şehir geride kaldıktan sonra *Dorothee*, Tuna'yı iki kola ayıran Csepel Adası'na ulaşıp soldaki kola yöneldi.

Belki de okur –günün birinde okurlarım olacağını farz ederek– olağanüstülüğünü ballandıra ballandıra anlatmaya başladığım bir yolculuğun son derece sıradan oluşu karşısında şaşıracaktır! Eğer öyleyse, sabırlı olsun. Çok geçmeden, istemediği kadar olağanüstü durum görecek.

Hafızamda yer eden ilk olay, tam da *Dorothee* Csepel Adası'nın etrafından dolaşırken meydana geldi. Son derece önemsiz bir olaydı aslında. Hatta önemi bu denli az, üstelik –öyle olduğunu derhal fark ettiğim gibi– tamamen kuruntuya dayalı bir şeyi "olay" olarak adlandırmaya hakkım var mı acaba? Her halükârda olay şu:

O sırada mavnanın kıç tarafında, küçük valizimin yanında ayakta duruyordum; valizin kapağına, isteyenin adını, soyadımı, adresimi ve unvanımı okuyabileceği bir kâğıt yapıştırılmıştı. Dirseklerimi küpeşteye dayamış, bakışlarımı büyük bir mutlulukla Peşte'nin aşağısında alabildiğine yayılan *puszta*'da gezdiriyor ve itiraf ediyorum, hiçbir şey düşünmüyordum.

Birdenbire arkamda biri olduğuna dair belli belirsiz bir hisse kapıldım.

Varlığından habersiz olduğumuz biri fark ettirmeden bize baktığında içten içe duyduğumuz şu huzursuzluğu hepimiz biliriz, çünkü herkesin başına gelmiştir. Kolay kolay veya hiç açıklanamayan, üstelik oldukça esrarengiz bir durumdur bu. Eh işte ben de o sırada bu türden bir huzursuzluk hissettim.

Aniden arkamı döndüm. Yanımda yöremde kimse yoktu.

Duyduğum his öyle belirgindi ki, yalnız olduğumu gördüğümde birkaç dakika boyunca ağzım açık öylece kalakaldım. Fakat nihayetinde gerçeğe boyun eğmem ve en yakınımdaki yolcularla aramda yirmi metreden fazla mesafe olduğunu kabullenmem gerekiyordu.

Ahmakça gerginliğim yüzünden kendime söylenerek, tekrar ilk duruşumu aldım; bu anlamsız hadise de zihnim-

den silinip giderdi muhakkak, ne var ki o zaman aklımın köşesinden geçmeyen ama çok sonra cereyan edecek kimi olaylar yüzünden hafızamda yeniden su yüzüne çıkacaktı.

Her halükârda, bu konuyu düşünmeyi derhal bıraktım ve bakışlarım tuhaf serap etkileri, uzayıp giden ovaları, yemyeşil otlakları, büyük şehrin yakınında daha sık, daha bereketli olan tarlalarıyla gözümün önünde alabildiğine yayılan *puszta*'ya yöneldi. Nehrin üzerinde yine, söğüt ağaçlarıyla dolu, birçok alçak ada vardı, tepeleri boz renkli salkımlar gibi suyun yüzüne çıkıyordu.

O 7 Mayıs günü boyunca, kararsız gökyüzünün altında, dolayısıyla kuru havadan çok nemli bir havada, nehrin pek çok kıvrımını takip ederek aşağı yukarı yirmi fersah yol aldık. Akşam olunca, geceyi geçirmek üzere Dunapentele ile Dunaföldvar arasında demir attık. Ertesi gün de her bakımdan aynı geçti ve yine, Baja'nın on fersah kadar yukarısında, kırın ortasında mola verdik.

9 Mayıs'ta hava yeniden açtı; akşam olmadan Mohaç'a varacağımızdan emin, yola çıktık.

Saat dokuza doğru ben tam güverte köşküne girerken Alman yolcu da oradan çıkıyordu. Az kalsın çarpışıyorduk, bana tuhaf tuhaf bakınca şaşırdım. Tesadüf bizi ilk defa birbirimize bu kadar yaklaştırmıştı; gelgelelim bu bakışlarda küstahlıktan öte nefretin de olduğunu iddia etmek mümkündü, şüphesiz kuruntu yapıyordum.

Bu şahıs benden ne istiyordu? Sadece Fransız olduğum için mi bana diş biliyordu? Valizimin kapağından, ya da hatta güverte köşkündeki sıralardan birinin üzerine bıraktığım seyahat çantamın üstündeki etiketten ismimi okumuş olabileceği aklıma geliverdi. Beni bu şekilde süzmesinin sebebi buydu belki de.

Ne yapalım! O benim adımı biliyor olabilirdi ama ben onunkini öğrenmemeye kararlıydım, adam beni hiç ilgilendirmiyordu.

Dorothee Mohaç'ta mola verdi ama vakit oldukça geçti, dolayısıyla oldukça önemli bu şehirde, çoktan gölgelere bürünmüş bir kütlenin üzerinde yükselen iki sivri kilise külahı görebildim sadece. Yine de karaya çıktım, bir saat dolaştıktan sonra tekrar mavnaya döndüm.

Birkaç yeni yolcu aldıktan sonra, 10 Mayıs'ta gün ağarırken tekrar yola koyulduk.

O gün boyunca söz konusu şahıs güvertede birçok defa karşıma çıktı, gayet itici bulduğum bir tavırla bakıyordu bana. Hır çıkarmayı sevmem ama kaba bir ısrarla süzülmekten de hiç hoşlanmam. Söyleyecek bir şeyi varsa niçin söylemiyordu bu densiz adam? Bu durumda gözlerle konuşulmaz, eğer o Fransızca anlamıyorsa ben ona kendi lisanında cevap vermesini pekâlâ bilirdim.

Yine de, eğer Töton'dan bir açıklama isteyeceksem onun hakkında önceden bilgi edinmem daha iyi olurdu.

Mavnanın kaptanıyla konuşup, bu yolcuyu tanıyıp tanımadığını sordum.

"İlk defa görüyorum," diye cevap verdi.

— Alman mı acaba? diye tekrar söze girdim.

— Hiç şüphe yok Mösyö Vidal, hem bence katmerli Alman, çünkü Prusyalı olmalı.

— Katmersizi bile fazla ya neyse! diye bağırdım. Eğitimli biri için pek yakışık almayan bir cevap olduğunu kabul ediyorum ama Macar kökenli kaptan hoşlanmış göründü.

Öğleden sonra tekne Sombor hizasına ulaştı; şehir nehrin sol yakasına epey uzak olduğu için görmemiz mümkün olmadı. Sombor, Szeged gibi, Tuna Nehri ile onun en büyük kollarından biri olan Tisa'nın meydana getirdiği bu geniş yarımadada yer alan çok önemli bir şehirdir.

Ertesi gün, nehrin sayısız kıvrımını takip eden *Dorothee*, sağ yakada kurulmuş olan Vukovar'a yöneldi. O sırada, nehrin, kuzey-güney yönünü değiştirerek batıya doğru akmaya başladığı şu Slavonya askeri hudut bölgesi boyunca

yol alıyorduk. Ara sıra, kıyının biraz gerisinde çok sayıda karakol görünüyordu; bu karakollar, ahşap barakalar ile ağaç dallarından yapılma kulübelerde barınan nöbetçilerin geliş gidişleri sayesinde birbirleriyle sürekli irtibat halindeydiler.

Bu bölge askeri yönetim altındadır. *Grenzer* olarak adlandırılan bütün bölge sakinleri askerdir. Vilayetler, kazalar, nahiyeler bu özel ordunun alaylarına, bölüklerine yer açmak için boşaltılmıştır. Askeri hudut bölgesi olarak adlandırılan topraklar, Adriyatik kıyılarından Transilvanya Dağları'na kadar uzanan altı yüz on fersah karelik alanı kapsar; on bir bini aşan nüfus üzerinde sıkı bir disiplin uygulanır. Bu kurum, Maria Theresia'nın şimdiki saltanat dönemi öncesine aittir, oluşturulmasının sebebi vardır; sadece Türklerden korunma amacıyla değil, vebaya karşı sağlık şeridi olarak da düşünülmüştür. Veba da Türkler kadar tehlikelidir çünkü.

Vukovar'dan itibaren Alman'ı teknede görmez oldum. Şüphesiz bu şehirde inmişti. Böylece ondan kurtulmuştum, dolayısıyla onunla ağız dalaşına girmeme de gerek kalmamıştı.

Zaten şimdi aklımda başka düşünceler vardı. Birkaç saat sonra tekne Ragz'a varmış olacaktı. Bir yıldan fazladır ayrı kaldığım kardeşimi tekrar görmek, ona sımsıkı sarılmak, ikimiz için son derece ilginç olan konular üzerinde onunla sohbet etmek, yeni ailesiyle tanışmak beni nasıl da mutlu edecekti!

Öğleden sonra saat beşe doğru, sol kıyıdaki söğütlerin arasında ve kavak ağaçlarının oluşturduğu perdenin gerisinde birkaç kilise göründü; kimi kubbeli, kiminin tepesi külahlı olan bu kiliselerin karaltıları, bulutların hızla geçtiği gökyüzüne vurmaktaydı.

Bunlar büyük bir şehrin görünen ilk hatlarıydı, Ragz'dı burası. Nehrin son dönemecinde, şehir olduğu gibi gözler önüne serildi; yüksek tepelerin eteğine göz alıcı bir biçim-

de yerleşmişti, bu tepelerden birinde, Macaristan'ın kadim şehirlerindeki geleneksel akropol, yani eski feodal şato yükselmekteydi.

Esintinin yardımıyla kıyıya doğru ilerleyen mavna iskeleye yanaştı. Tam o esnada, yolculuğumun ikinci olayı meydana geldi. Bu sefer anlatmaya değer mi?.. Artık siz karar verin.

Mavnanın iskele tarafında, küpeştenin yanında ayakta durarak rıhtım hattına bakıyordum, yolcuların çoğu iskele kapısına doğru ilerliyordu. Yük iskelesinin çıkışında insanlar grup grup bekliyorlardı, Marc'ın da aralarında olduğundan şüphem yoktu.

Onu görmeye çalışırken, yanı başımda, Alman dilinde açık seçik telaffuz edilen, umulmadık şu kelimeleri duydum:

"Marc Vidal, Myra Roderich'le evlenecek olursa, Myra'nın da, Marc'ın da vay haline!"

Derhal arkama döndüm... Bulunduğum yerde yalnızdım. Halbuki biri bana hitap etmişti! Evet, biri benimle konuşmuştu; hatta daha ileri gidip, sesin bana yabancı olmadığını söyleyebilirdim!..

Gelgelelim kimsecikler yoktu, tekrar ediyorum, hiç kimse!.. Bu tehditkâr cümleyi işittiğimi zannederek yanılmıştım mutlaka... Bir çeşit sanrıydı, hepsi bu... İki gün arayla bana böyle oyunlar oynayabildiğine göre sinirlerim bozulmuş olmalıydı!.. Afallamış vaziyette tekrar etrafıma bakındım... Hayır, kimse yoktu... Omuz silkip, doğrudan tekneden inmek dışında ne yapabilirdim?

Eh, yaptığım da bu oldu sahiden; yük iskelesini dolduran sağır edici kalabalığın arasında kendime zar zor yol açarak ilerledim.

III

Düşündüğüm gibi, Marc iskelede beni bekliyordu; kollarını açtı ve birbirimize sımsıkı sarıldık.

"Henri... Sevgili Henri'ciğim!" diye tekrarlayıp duruyordu; sesi heyecanlı, gözleri nemli olmasına rağmen yüzünden mutluluk okunuyordu.

— Sevgili Marc'cığım, diyordum ben de. Gel sana bir daha sarılayım!

İlk sevgi ifadelerinden sonra, "Hadi yola koyulalım!" diye bağırdım. "Sanırım beni evine götürüyorsun ha?"

— Evet, otele, Temeşvar Oteli'ne, buraya on dakika mesafede, Prens Miloš Caddesi'nde... Ama önce müstakbel kayınbiraderimle tanıştırayım seni.

Marc'ın biraz gerisinde duran subayı fark etmemiştim. Yüzbaşıydı. Askeri hudut alayının piyade sınıfı üniformasını taşıyordu. Olsa olsa yirmi sekiz yaşındaydı, boyu ortalamanın üzerindeydi, heybetli bir görünüşü, kestane rengi sakalı ve bıyığı vardı, Macarlara has kibirli ve aristokrat bir havası olmasına rağmen gözlerinin içi gülen, güler yüzlü, ilk bakışta çok cana yakın biriydi.

"Yüzbaşı Haralan Roderich," dedi Marc.

Yüzbaşı Haralan'ın uzattığı elini sıktım.

"Mösyö Vidal," dedi, "sizi gördüğümüze çok memnunuz, gelişinizi büyük bir sabırsızlıkla bekleyen ailem için bunun nasıl bir mutluluk olduğunu tahmin bile edemezsiniz."

— Küçükhanım Myra için de öyle mi? diye sordum.

— Eminim öyle! diye atıldı kardeşim. Üstelik sen Viyana'dan yola çıktığından bu yana *Dorothee* on fersahlık yolu vaktinde kat edemediyse, bu hiç de onun hatası değil sevgili Henri!

Belirtmem lazım ki Yüzbaşı Haralan da, tıpkı Fransa'ya gezmeye gelmiş olan babası, annesi ve kız kardeşi gibi Fransızcayı gayet akıcı konuşuyordu. Öte yandan, Marc'la ben, Macar dilini çat pat, Almancayı ise mükemmelen bildiğimiz için, o günden itibaren, kimi zaman birbirine karışacak olsa da bu farklı dillerde rahatlıkla sohbet edebilecektik.

Bir araba eşyalarımı aldı. Yüzbaşı Haralan ile Marc da benimle birlikte bindiler, araba birkaç dakika sonra Temeşvar Oteli'nin önünde durdu.

Roderich ailesini ilk ziyaretim için ertesi günü belirledikten sonra, kardeşimin Ragz'a gelişinden bu yana kaldığı odaya bitişik, epeyce konforlu bir odada onunla baş başa kaldık.

Sohbetimiz akşam yemeği saatine kadar sürdü.

"Sevgili Marc," dedim, "ikimiz de sağlık ve afiyet içinde nihayet bir araya geldik, öyle değil mi?.. Eğer yanılmıyorsam, koskoca bir yıldır ayrıyız seninle."

— Evet Henri, sevgili Myra'm son ayların çabucak geçmesini sağlamış olsa bile bu süre uzun geldi bana... Ama işte buradasın, yokluğun ağabeyim olduğunu unutturmadı.

— En iyi dostun, Marc.

— Bundan ötürü Henri, sen yanımda olmadan bu nikâh gerçekleşemezdi, anlıyorsundur!.. Zaten senin rızanı almam gerekmez miydi?

— Rızamı mı?

— Evet, sağ olsaydı babamızdan rızasını isteyeceğim gibi. Ama tıpkı babam gibi sen de rızanı benden esirgemezsin, üstelik Myra'yı tanıdığında...

— Mektupların sayesinde onu şimdiden tanıyorum, senin mutlu olduğunu da biliyorum.

— Anlatamayacağım kadar çok. Onu görecek, hakkında karar verecek ve onu seveceksin, bundan eminim! Sana kız kardeşlerin en iyisini veriyorum.

— Sevgili Marc, senin en iyi seçimi yapacağını peşinen bildiğim için Myra'yı kız kardeşim olarak kabul ediyorum. İyi de niçin bu akşam ziyaret etmiyoruz Doktor Roderich'i?

— Yok, yarın... Teknenin bu kadar erken geleceğini düşünmemiştik, seni akşama bekliyorduk. Haralan ve ben fazla ihtiyatlı davranıp da geldik rıhtıma; iyi de olmuş, tekne boşalırken yetiştik. Ah Myra'cığım bir bilseydi!.. Nasıl da üzülürdü!.. Ama tekrar söylüyorum, seni yarın bekliyorlar. Bayan Roderich ve kızı bu akşam uygun değiller, yarın senden nasıl özür dileyeceklerini bilemeyecekler.

— Peki Marc, diye cevap verdim, mademki bugün birlikte geçireceğimiz birkaç saatimiz var, bundan faydalanıp sohbet edelim, geçmişten ve gelecekten konuşalım, bir yıl ayrı kalan iki biraderin biriktirebileceği hatıra namına ne varsa birbirimize anlatalım.

Bunun üzerine Marc, Paris'ten ayrıldıktan itibaren yaptığı yolculuğu, başarıyla taçlanan bütün etaplarını, sanat dünyasının kapılarının önünde ardına kadar açıldığı Viyana ve Pressburg'da geçirdiği günleri anlattı. Sonuç olarak, yeni bir şey öğrenmedim. Marc Vidal imzalı bir portre, zengin Macarlar kadar, zengin Avusturyalıların da sahip olmaya can attığı, bu uğurda kıyasıya çekiştikleri bir eserdi mutlaka.

"Yetişemiyordum Henri'ciğim. Her taraftan siparişler, hatta açık artırma talepleri geliyordu! Ne yaparsın! Pressburg'lu ahlaklı bir burjuva şöyle demişti: 'Marc Vidal'in yaptığı resimler, aslına benzerlik açısından tabiattan ileride.' Bu yüzden," diye ilave etti kardeşim, işi şakaya dökerek, "bugünlerde, bütün Viyana sarayı erkânının portresini yaptırmak için beni kaçırmaları imkânsız diyemiyorum!"

— Dikkat et Marc, aman diyeyim! Şimdi Ragz'dan ayrılıp saraya gitmen gerekirse başına dert açılabilir!

— Daveti son derece kibarca geri çeviririm azizim. Şu sırada portre yapmam mümkün değil... daha doğrusu, sonuncuyu yeni tamamladım.

— Onunki, değil mi?

— Onunki, üstelik hiç de fena değil.

— Kim bilir! diye haykırdım. Bir ressamın kafası portreden çok modelle meşgulse...

— Yapma Henri, göreceksin bak!.. Tekrar ediyorum: Aslına benzerlik açısından tabiattan ileride!.. Belli ki bu benim tarzım... Evet, sevgili Myra'm ne zaman poz verse gözlerimi ondan alamıyordum. Ama Myra ciddiyetini bozmuyordu. Bu kısacık zamanları nişanlısına değil, ressama ayırmak istiyordu... Benim fırçam da tuvalin üzerinde hızla gidip geliyordu. Hem de nasıl bir coşkuyla!.. Bazen portre tıpkı Galateia heykeli gibi canlanıp ete kemiğe bürünecekmiş gibi geliyordu bana.

— Sakin ol Pygmalion, sakin ol! Roderich ailesiyle nasıl tanıştın, onu anlat asıl.

— Sana yazmıştım ya.

— Biliyorum ama bir daha anlat...

— Buradaki ilk günlerimde, Ragz'ın kalburüstü aileleri beni evlerinde ağırlayarak şeref bahşetmişlerdi. Yabancı bir şehirde akşamlar daima geçmek bilmediğinden, benim için bundan daha cazip bir şey olamazdı. Bu davetlere devamlı gidiyordum ve beni çok iyi karşılıyorlardı; işte bu davetlerden birinde Yüzbaşı Haralan'la tekrar karşılaştım.

— Tekrar mı?.. diye sordum.

— Evet Henri, çünkü Peşte'de birçok defa karşılaşmıştık. Parlak bir geleceği olan, son derece şerefli bir subay, aynı zamanda da kibar mı kibar bir adam; Matyas Hunyadi savaşları sırasında kahramanlık göstermek için tek eksiği...

— Bu çağda doğmuş olması! diye karşılık verdim gülerek.

— Tam da öyle, dedi Marc, aynı tavırla. Kısacası, burada her gün görüştük, önceleri biraz belirsiz olan ilişkimiz yavaş yavaş sıkı bir dostluğa dönüştü. Beni ailesiyle tanıştırmak istedi; daha önce bir iki davette Myra'yla karşılaşmış olduğum için, bu isteğini seve seve kabul ettim ve...

— Ve, diye söze devam ettim, cazibe bakımından kız kardeşin erkek kardeşten aşağı kalır yanı olmadığı için Doktor Roderich'in konağını sık sık ziyaret etmeye başladın...

— Evet Henri, üç aydır oraya gitmediğim tek bir akşam olmadı. Sevgili Myra'mdan söz ederken abarttığımı düşünüyorsun belki de...

— Hayır azizim, hayır! Abartmıyorsun... Ondan söz ederken abartmanın mümkün olmayacağından eminim. Hatta, samimi düşüncemi öğrenmek istersen, tavırlarını ölçülü bulduğumu itiraf etmeliyim.

— Ah Henri'ciğim, onu nasıl da seviyorum!

— Belli oluyor. Öte yandan, ailelerin en şereflisine dahil olacağını düşünerek seviniyorum...

— Ve en saygıdeğer olanına, diye karşılık verdi Marc. Doktor Roderich çok saygı duyulan bir hekim, meslektaşları ona çok değer verirler. Aynı zamanda mükemmel bir insan ve babalığa layık biridir...

— Kızının babalığına, dedim. Şüphesiz tıpkı Bayan Roderich'in de en az onun kadar anneliğe layık oluşu gibi.

— O mu! Mükemmel bir kadındır! diye haykırdı Marc. Eşi dostu tarafından çok sevilen, dindar, merhametli, hayır işleriyle uğraşan biridir...

— Eşi bulunmaz biri desene! Fransa'da artık rastlanmayan türden bir kayınvalide olacak, öyle değil mi Marc!

— Sen dalga geç daha!.. Öncelikle Henri, Fransa'da değil Macaristan'dayız; bu topraklarda âdetler eskinin ciddiyetinden hâlâ bir şeyler taşıyor, aile yapısı hâlâ ataerkil...

— Hadi bakalım müstakbel aile babası, yakında sen de de aile babası olacaksın zira...

— Bu da diğerleri kadar saygıya layık bir toplumsal konum!

— Evet, Metuşelah'ın, Nuh'un, İbrahim'in, İshak'ın, Yakup'unkine denk! Neyse, senin hikâyenin hiç de olağanüstü bir tarafı yok bence. Yüzbaşı Haralan sayesinde bu aileye girdin ve aile sana kucak açtı, seni tanıdığım için bu duruma şaşırmıyorum; Küçükhanım Myra'yı gördüğün zaman da onun fiziksel ve ahlaki özelliklerinin cazibesine kapılmaman imkânsızdı...

— Dediğin gibi ağabey!

— Ahlaki özellikler nişanlı içindi. Fiziksel özelliklerse ressam için; bunlar nasıl tuvalinden silinmeyecekse, öbürleri de yüreğinden silinmeyecek... Cümlem hakkında ne düşünüyorsun?

— Tumturaklı ama yerinde Henri'ciğim!

— Senin takdirin de yerinde; sonuç olarak, nasıl ki Marc Vidal, Küçükhanım Myra Roderich'in zarafetinden etkilenmeden edememişse, Küçükhanım Myra Roderich de Marc Vidal'den etkilenmeden...

— Demek istediğim bu değil Henri!

— Ama ben böyle diyorum, sırf olayların kutsal hakikati için bile olsa... Bay ve Bayan Roderich olan biteni fark ettiklerinde hiç gücenmediler. Marc, Yüzbaşı Haralan'a açılmakta gecikmedi. Yüzbaşı Haralan da bu duruma hiç kötü gözle bakmadı. Meseleden annesiyle babasına söz etti, onlar da kızlarıyla konuştular. Ardından Marc Vidal, Myra'yı resmen istedi, isteği kabul edildi ve bu roman da tıpkı, aynı türdeki onca roman gibi son bulacak...

— Senin son dediğin şey azizim Henri, diye araya girdi Marc, benim fikrime göre, başlangıç.

— Haklısın Marc, kelimeleri yerinde kullanamaz oldum... Düğün ne zaman?

— Kesin tarihi belirlemek için senin gelmeni bekliyorduk.

— İyi ya, ne zaman isterseniz... altı hafta sonra... altı ay sonra... altı yıl sonra...

— Henri'ciğim, diye karşılık verdi Marc, sanırım doktora, bir mühendisin zamanının pek kıymetli olduğunu ve Ragz'da kalış süreni çok fazla uzatırsan, artık senin hünerli hesaplamalarına tabi olmayan güneş sisteminin işleyişinde aksaklıklar meydana gelebileceğini söylersin.

— Yani kısacası, depremlerin, su baskınlarının, denizlerin taşmasının ve diğer afetlerin sorumlusu ben olacağım ha?

— Aynen dediğin gibi... Dolayısıyla tören tarihini daha ileriye atamayız...

— En geç öbür gün, hatta bu akşam olmalı, değil mi?.. İçin rahat olsun Marc'cığım, ne gerekiyorsa söylerim, gerçi benim hesaplamalarım kâinatın düzeni için senin sandığın kadar elzem değil aslında; tam bir ayımı karınla ve seninle geçirebileceğim bu sayede.

— Harika olur.

— İyi de Marc'cığım, planın nedir? Evlenir evlenmez Ragz'dan ayrılmak niyetinde misin?

— İşte buna henüz karar vermedik, diye cevapladı Marc. Konuyu düşünecek vaktimiz var. Kafam sadece şu anla meşgul. Gelecek ise benim için evliliğimle sınırlanıyor. Ötesinde hiçbir şey yok.

— Geçmiş de yok, diye haykırdım. Gelecek yok, sadece şu an mevcut! Bununla ilgili bir İtalyan konçertosu var, bütün âşıklar yıldızlara bakarak söylüyorlar.

Sohbet bu tarzda akşam yemeği vaktine kadar sürdü. Sonra Marc ve ben, purolarımızı tüttürerek, Tuna'nın sol kıyısı boyunca uzanan rıhtımda bir aşağı bir yukarı yürüdük.

Bu ilk gece yürüyüşünde, şehre dair bir fikir edinemedim. Fakat ertesi gün ve sonraki günler şehri köşe bucak gezecek bol bol vakit bulacaktım; bana eşlik edecek kişi de, Marc'tan ziyade Yüzbaşı Haralan olacaktı muhtemelen.

Tabii ki sohbet konumuz değişmemiş, yine hep Myra Roderich'ten bahsetmiştik.

Kim bilir hangisi ama bir kelime, yola çıkışımın arifesinde Paris'te polis müdürünün söylediklerini getirdi aklıma. Kardeşimin sözlerinde, aşk hikâyesi boyunca bir gün olsun huzursuzluk duyduğuna dair tek bir ifade yoktu. Halbuki Marc'ın şimdi bir rakibi olmasa bile daha önce vardı, çünkü Otto Storitz'in oğlu Myra Roderich'e talip olmuştu. Üstelik kusursuz ve varlıklı bir genç kıza evlilik teklif edilmesinde şaşılacak bir yan yoktu.

Doğal olarak, tekneden inerken işittiğimi sandığım sözler geldi aklıma. Kuruntuya kapılmış olduğuma inanmak istiyordum. Zaten, o sözler sahiden söylenmiş bile olsa, kime mal edeceğimi bilmediğime göre nasıl bir sonuç çıkarabilirdim ki? Peşte'de binen sevimsiz Alman'ı suçlamayı çok isterdim. Ama o densiz, Vukovar'da tekneden inmişti. Bu durumda, geriye sadece, soğuk espriler yapan bir şahsın mevcudiyetini varsaymak kalıyordu.

Bu olayı kardeşime anlatmasam da, kendimi zorunlu hissedip, Wilhelm Storitz hakkında öğrendiklerime dair bir iki kelime ettim.

Marc önce, kendisine has küçümseyici bir hareket yaptı. Sonra şöyle dedi:

— Haralan bana bu şahıstan bahsetti sahiden de. Belli ki şu âlimin, Otto Storitz'in tek oğlu; Otto Storitz'in adı Almanya'da büyücüye çıkmış, haksız bir ün bu, çünkü adam hakikaten doğa bilimleri alanında büyük bir yer edinmiş, ayrıca kimya ve fizik alanlarında önemli buluşları var. Ama oğlunun evlilik talebi geri çevrilmiş.

— Senin talebinin kabul edilmesinden çok önce, değil mi?

— Yanılmıyorsam dört beş ay önce, diye cevap verdi kardeşim.

— İki olayın birbiriyle hiçbir alakası yok yani?

— Kesinlikle.

— Küçükhanım Myra, hani şu şarkıda söylendiği gibi, Wilhelm Storitz'in onun eşi olma şerefine ermek için can attığını öğrendi mi?

— Sanmıyorum.

— Peki adam o gün bugündür hiçbir teşebbüste bulunmadı mı?

— Bulunmadı. Hiç şansı olmadığını anlamıştır mutlaka.

— Neden öyle olsun? Yoksa onun da ünü...

— Hayır. Wilhelm Storitz epeyce esrarengiz ve münzevi bir hayat süren acayip biri...

— Ragz'da mı?

— Evet, Ragz'da, kimsenin uğramadığı Tekeli Bulvarı'nda ücra bir evde. Tuhaf bir delikanlı gözüyle bakıyorlar ona, hepsi bu. Ama Alman; bu da Bay Roderich'in onu geri çevirmesi için yeterli olmuştur, çünkü Macarlar Töton ırkından olanları hiç sevmezler.

— Onunla hiç karşılaştın mı?

— Birkaç defa. Bir gün de müzede Yüzbaşı Haralan onu gösterdi bana, o bizi fark etmemiş gibiydi.

— Şu sıralar Ragz'da mı?

— Bu konuda kesin bir şey söyleyemem Henri, fakat sanırım iki üç haftadır onu gören olmamış.

— En hayırlısı, şehirden ayrılmış olması.

— Amaan! dedi Marc. Bırakalım artık şu adamı, neredeyse nerede; günün birinde bir Bayan Wilhelm Storitz olursa, o kişinin Myra Roderich olmayacağından emin olabilirsin, çünkü...

— Evet, diye karşılık verdim, çünkü o, Madam Marc Vidal olacak!

Gezintimize, Macar kıyısı ile Sırp kıyısını birleştiren dubalı köprüye kadar, rıhtım boyunca devam ettik... Yürüyüşü uzatmamın bir sebebi vardı. Bir süredir, peşimiz sıra yürüyen bir şahıs, sanki konuştuklarımızı duyabilmek için, bizi takip ediyormuş gibi geliyordu bana. Emin olmak istedim.

Köprünün üstünde birkaç dakika durup, büyük nehri hayranlıkla seyrettik; bu dupduru gecede gökyüzündeki binlerce yıldız, pulları ışık saçan balıklar misali suya aksediyordu. Bu moladan istifade, geldiğimiz rıhtım yönünü kolaçan ettim. Biraz uzakta, orta boylu bir adam gördüm, ağır yürüyüşüne bakılırsa belli bir yaşın üstündeydi.

Zaten çok geçmeden adamı aklımdan çıkardım. Marc beni soru yağmuruna tutunca, ona kendi işlerime dair bilgiler, ortak arkadaşlarımızdan, sıkı ilişkiler içinde olduğum sanat dünyasından haberler verdim. Evlendikten sonra dönüp yerleşeceği Paris üzerine uzun uzun konuştuk. Belli ki Myra, daha önceden bildiği Paris'i tekrar göreceği, hele de bu sefer kocasının kolunda göreceği için çok sevinçliydi.

Marc'a, son mektubunda istediği bütün evrakı getirdiğimi söyledim. Sakin olabilirdi, büyük balayı yolculuğu için gerekli hiçbir belgesi eksik değildi.

Neticede sohbet, pusulanın daima kuzeyi göstermesi gibi, dönüp dolaşıp en büyük yıldıza, ışıl ışıl parlayan Myra'ya geliyordu. Marc hiç bıkmadan ondan bahsediyor, ben de dinlemekten bıkmıyordum. Bütün bunları bana öyle uzun zamandır anlatmak istiyordu ki!.. Yine de mantıklı olmak bana düşüyordu, yoksa sohbetimiz sabaha kadar sürerdi.

Böylece otelin yolunu tuttuk. Vardığımızda, arkama son bir defa göz attım. Rıhtım bomboştu. Hayal gücümün dışında var olmadığını farz etsek bile, takipçi ortadan kaybolmuştu.

Saat on buçukta, Marc ve ben Temeşvar Oteli'nde, odalarımızdaydık. Yatağa girip, hemen uyudum...

Birdenbire sıçrayarak doğruldum. Rüya mıydı?.. Karabasan mı?.. Saplantı mı?.. *Dorothee*'nin güvertesinde duyduğumu sandığım sözleri, yarı uykulu vaziyette tekrar duyduğumu sandım; Marc ile Myra Roderich'i tehdit eden o sözleri!

IV

Ertesi gün –büyük gün– Roderich ailesini resmi olarak ziyaret ettim.

Doktorun evi Batthyány Rıhtımı'nın ucunda, farklı isimler altında şehri çepeçevre dolaşan Tekeli Bulvarı'nın köşesinde bulunuyor. Çok ince bir sanat anlayışıyla döşenmiş, zengin ve ağırbaşlı iç süslemeleriyle modern bir konak bu.

Küçük bir hizmetli kapısının hemen yanındaki bir araba kapısından, kaldırım taşı döşeli bir avluya giriliyor; avlu, üst dalları çit duvarını aşan karaağaçlar, akasyalar, kestane ağaçları ve gürgenlerle çevrili geniş bir bahçeyle devam ediyor. Bu iki kapının karşısında, lohusaotları ve yabani asmaların sardığı, renkli vitrayları olan bir koridorla ana binaya bağlanan müştemilatlar yer alıyor; koridor, yaklaşık altmış ayak yüksekliğinde, içinde sarmal merdiveni olan yuvarlak bir kulenin dibinde son buluyor.

Evin ön tarafında camekânlı bir galeri mevcut; Doktor Roderich'in çalışma odasının, salonların ve yemek odasının eski duvar halılarıyla kaplı kapıları bu galeriye açılıyor; bu farklı odalara ait, ön cephede bulunan altı pencere Batthyány Rıhtımı'na ve Tekeli Bulvarı'na bakıyor.

Birinci ve ikinci katlar da aynı düzene sahip. Büyük salonun ve yemek odasının üstünde Bay ve Bayan Roderich'in odaları, ikinci katta Yüzbaşı Haralan'ın odası; doktorun çalışma odasının üstünde de Küçükhanım Myra'nın odası ve banyosu var.

Ziyaret etmeden önce de bu konağı biliyordum. Önceki gün sohbetimiz sırasında Marc tek bir ayrıntıyı bile unutmamıştı. Konağı bana oda oda tarif etmiş, orijinal merdivenini de atlamamıştı, bu merdivenin tepesinde şehri ve Tuna Nehri'ni yukarıdan gören çember biçiminde bir taraça ve bir dam köşkü vardı. Hatta Küçükhanım Myra'nın sofrada ya da büyük salonda hangi yeri tercih ettiğini, bahçenin dip tarafında, muhteşem bir kestane ağacının gölgesinde hangi sırada oturmayı sevdiğini tam olarak biliyordum.

Marc ve ben öğlen bire doğru, ana binanın ön tarafında inşa edilmiş, camekânlı geniş galeride karşılandık. Ortada, ilkbahar çiçeklerinin bütün göz alıcılıklarıyla açtığı, işlenmiş bakırdan bir çiçeklik vardı. Köşeleri süslemek için, palmiye, drasena, salon çamı gibi, tropikal bölgelere ait birkaç ağaççık dikilmişti. Panolarda, Marc'ın çok değerli bulduğu, Macar ve Hollanda ekollerine ait birçok tablo yer alıyordu.

Bir şövalenin üzerinde, Küçükhanım Myra'nın portresini görüp hayran kaldım, benim için yeryüzündeki en kıymetli kişinin imzasını taşıyan, onun adına yaraşır muhteşem bir ustalık eseriydi.

Doktor Roderich ellisine varmıştı ama o yaşta olduğuna inanmak zordu. Uzun boyluydu, gövdesi dimdik, kır düşmüş saçları gürdü, suratından sağlık sıhhat fışkırıyordu, hiçbir hastalığa yenik düşmemiş sağlam bir vücut yapısı vardı. Ateşli bakışları, kararlı duruşu, soylu tavırlarıyla katıksız, tam bir Macar tipine sahipti; kişiliğinin bütününde, yüzündeki güleç ifadenin hafiflettiği bir çeşit doğal gurur okunuyordu. Onunla tanıştırılır tanıştırılmaz, içtenlikli tokalaşmasından, insanların en iyisiyle karşı karşıya olduğumu hissettim.

Kırk beş yaşındaki Bayan Roderich, düzgün yüz hatları, koyu mavi gözleri, aklaşmaya başlamış muhteşem saçları, kusursuz dişlerinin göründüğü kalemle çizilmiş gibi dudakları, hâlâ zarif vücuduyla, eski görkemli güzelliğini önemli ölçüde koruyordu.

Marc bana onu anlatırken, gerçeğine sadık bir tasvir yapmıştı. İnsanda, her türlü ailevi erdeme sahip, kocasının yanında eksiksiz bir mutluluk bulmuş, oğluyla kızını makul ve basiretli bir annenin şefkatiyle dolu dolu seven, mükemmel bir kadın hissi uyandırıyordu.

Bayan Roderich'in bana son derece dostça davranması karşısında müthiş duygulandım. Marc Vidal'in ağabeyinin, burayı kendi evi kabul etmesi şartıyla, evine gelmesi onu çok mutlu ederdi.

Peki ya Myra Roderich için ne demeli? Elini, daha doğrusu kollarını uzatarak, yüzünde bir tebessümle bana doğru geldi. Evet, bu genç kız benim için bir kız kardeşin yerini tutacaktı, resmiyete kaçmadan beni kucaklayan ve benim de kucakladığım bir kız kardeş. Beni ona sarılırken gören Marc'ın imrendiğini düşünmekte yanılmamıştım.

"Ben henüz o aşamaya gelemedim!" dedi, hafif bir kıskançlıkla göğüs geçirerek.

— Çünkü siz benim kardeşim değilsiniz, diye tatlılıkla açıkladı müstakbel yengem.

Küçükhanım Roderich, tıpkı Marc'ın bana anlattığı, tıpkı hayran olduğum şu tabloda resmedildiği gibiydi. Güzelim sarı saçlarının çevrelediği hoş bir yüze sahipti, alımlı ve neşeliydi, zekâ pırıltıları saçan kopkoyu mavi gözleri, Macarlara has sıcak bir ten rengi, hatları belirgin bir ağzı, aralandığında bembeyaz dişlerinin göründüğü pembe dudakları vardı. Boyu ortalamanın biraz üstündeydi, kibar tavırlarıyla tam bir zarafet timsaliydi, özenti ve gösteriş merakından azade, son derece nazikti.

Aslında, Marc'ın portrelerinin, modellerine asıllarından daha çok benzediği söyleniyorsa, Küçükhanım Myra'nın da rahatlıkla, tabiattan daha tabii olduğu söylenebilirdi!

Annesi gibi, Myra Roderich'in üzerinde de geleneksel Macar kıyafeti vardı: Boynu kapatan gömlek, bilek kısımları nakışlı kollar, işlemeli şeritler geçirilmiş, madeni düğme-

li üstlük, sırma kurdelelerle düğümlenmiş bir kemer, ayak bileklerinde son bulan, yürüdükçe dalgalanan kırmalı etek, altın parıltısı verilmiş siyah deriden potinler – sonuç olarak, en ince zevkli insanların bile hiçbir kusur bulamayacağı pek hoş bir uyum.

Yüzbaşı Haralan da oradaydı, üzerindeki üniformasıyla ihtişamlı bir görünüşü vardı, kız kardeşiyle benzerliği çarpıcıydı. Elini uzatmış, o da bana kardeşiymişim gibi davranmıştı; bir gün önce tanıştığımız halde şimdiden iki dost olmuştuk. Böylece, tanışmam gereken hiçbir aile ferdi kalmamıştı.

Sohbet kendi doğallığı içinde, bir konudan diğerine atlayarak gelişigüzel devam etti. Yolculuğumdan, *Dorothee*'nin güvertesinde geçen günlerden, Fransa'daki meşguliyetlerimden, ülkelerinde ne kadar kalabileceğimden, beni köşe bucak gezdirecekleri o güzelim Ragz şehrinden, hiç değilse Demirkapı Boğazı'na kadar inmem gereken büyük nehirden, suları altın ışıklarla yıkanır gibi görünen şu muhteşem Tuna'dan, tarihi hatıralarla dopdolu bütün bu Macar yurdundan, dünyanın tamamındaki meraklılar için çekim merkezi olması gereken şu meşhur *puszta*'dan konuştuk.

"Sizi burada gördüğümüz için nasıl da sevinçliyiz Mösyö Vidal!" deyip duruyordu Myra Roderich, zarif bir hareketle ellerini birleştirerek. "Yolculuğunuz uzadı, biz de endişelenmedik değil. Peşte'den yazdığınız mektup elimize ulaşınca rahatladık ancak."

— Ayıbım büyük Küçükhanım Myra, diye cevap verdim. Yollarda oyalanmakla çok ayıp ettim. Viyana'dan sonra posta arabasına binseydim çoktan Ragz'da olmuştum bile. Ama Macarlar, haklı olarak çok gururlandıkları, şanına yaraşan Tuna'ya burun kıvırsaydım beni affetmezlerdi.

— Hakikaten Mösyö Vidal, diye tasdik etti doktor. O nehir bizim yüz akımız, Pressburg'dan Belgrad'a kadar da bize ait.

— Onun hatırına sizi affediyoruz Mösyö Vidal, dedi Bayan Roderich, durumu kabullenerek. Çünkü nihayetinde buradasınız ve artık bu iki çocuğun mutluluğunu hiçbir şey geciktirmeyecek.

Bayan Roderich konuşurken, bir yandan da, yüreğinde çoktan birleşmiş olan kızı ile Marc'ı duygulu bir bakışla sarmalıyordu. "İki çocuğa" gelince, halk ağzıyla söylersek, birbirlerini gözleriyle yiyorlardı. Ben ise, bu mutlu ailenin masum sevinci karşısında çok duygulanmıştım.

O öğleden sonra dışarı çıkmadık. Doktor her zamanki görevlerinin başına dönmek zorunda kaldıysa da, Bayan Roderich ve kızının dışarıya çıkmalarını gerektiren hiçbir işleri yoktu. Onların eşliğinde konağı gezdim ve güzelim eşyalarına, yani güzide tablo ve biblolara, gümüş sofra takımlarıyla dolu büfelere, galerideki eski sandıklar ve eski dolaplara hayran kaldım.

"Peki ya kule?" diye haykırdı Myra, "Mösyö Vidal, ilk ziyaretinin kulemize çıkmadan sona ereceğini mi sanıyor yoksa?"

— Olur mu Küçükhanım Myra, hiç olur mu! diye karşılık verdim. Marc'ın bu kuleden övgü dolu sözlerle bahsetmediği tek bir mektubu olmadı, üstelik doğrusunu söylemek gerekirse, Ragz'a sırf kuleye çıkmak için geldim.

— O zaman bensiz çıkacaksınız, dedi Bayan Roderich. Çünkü biraz yüksek.

— Aman anne, sadece yüz altmış basamak!..

— Senin yaşındaki biri için yılda dört basamak bile etmiyor, dedi Yüzbaşı Haralan. Ama burada kal anneciğim, seninle bahçede buluşuruz.

— Gökyüzüne doğru yola koyulalım! diye hakırdı Myra.

Öne doğru atıldı, Myra adeta kanatlanmış gibi uçarken, ona yetişmekte zorlanıyorduk. İki dakika sonra dam köşküne, sonra taraçaya ulaştık, muhteşem bir manzara çepeçevre gözlerimizin önüne serildi.

Batı yönünde, tüm şehri ve dış mahallelerini görüyorduk, şehre hâkim olan Wolkang Tepesi'nin üzerinde eski şato yer alıyordu, burcu Macar bayrağının kıvrımları arasına gizlenmişti. Güney yönünde, yılankavi bir hat çizerek akan, üzerinde teknelerin biteviye gidip geldiği, yüz yetmiş beş kulaç genişliğindeki Tuna Nehri vardı; ötesinde ise, Sırp topraklarının ta uzaktaki dağları. Kuzey yönünde, bir parktaki ağaçlık alanlar gibi sık ağaçlardan oluşan koruları, ovaları, tarım arazileri, otlaklarıyla *puszta*; onun ön tarafında da, sivri güvercinlikleriyle ayırt edilebilen çiftlikler ve köy evlerinden oluşan tüm bir dış mahalle görünüyordu.

Bunca değişik görüntü sunan ve bu güzel havada, parlak güneşin ışıkları altında ufkun son hudutlarına kadar uzanan, hayranlık uyandırıcı bu manzara karşısında büyülenmiştim.

Küçükhanım Myra kendini açıklama yapmak zorundaymış gibi hissetti:

"Şurası" dedi, "sarayları, konakları, meydanları, heykelleriyle soyluların mahallesi... Şu tarafta, Mösyö Vidal, aşağı doğru, tacirler mahallesini, kalabalık sokaklarını, çarşılarını görüyorsunuz... Ve Tuna'yı; çünkü dönüp dolaşıp hep Tunamıza gelmek lazım, şu sırada epeyce hareketli!.. Bir de, koruları ve çiçeklenmiş çayırlarıyla yemyeşil Svendor Adası'nı!.. Kardeşim sizi oraya götürmeyi unutmaz."

— İçin rahat olsun, diye karşılık verdi Yüzbaşı Haralan, Mösyö Vidal'e Ragz'ın göstermediğim tek bir yeri kalmayacak.

— Sonra kiliselerimiz, diye tekrar lafa girdi Myra. Kiliselerimizi, çanları ve zil tertibatlarıyla çan kulelerini görüyor musunuz? Pazar günü seslerini duyacaksınız! Ve iki köşk arasındaki ana avlusuyla valilik konağımız, yüksek çatısı, büyük pencereleri ve her saat başı gür sesini işittiğimiz çanı!

— Hemen yarın, dedim, gidip göreceğim.

— Pekâlâ beyefendi, dedi Myra, Marc'a dönerek. Ben ağabeyinize valilik konağını gösterirken siz nereye bakıyorsunuz öyle?

— Katedrale Myra... heybetli binasına, ön cephedeki kulelerine, duaları gökyüzüne ulaştıracakmış gibi yukarılara doğru uzanan ortadaki külahına, bilhassa da anıtsal merdivenine.

— Bu merdivene bu kadar hayranlık duymanızın sebebi ne peki? diye sordu Myra.

— Çünkü tam külahın altında, koro yerinin belli bir bölümüne ulaşıyor, diye cevap verdi Marc, nişanlısının hafifçe kızaran güzel yüzüne bakarak. Orada...

— Orada?.. diye sordu Myra.

— Orada, iki hece de olsa bütün kelimelerin en önemlisi ve en güzelini duyacağım sizin ağzınızdan!

Dam köşkünün taraçasında epeyce oyalandıktan sonra tekrar, Bayan Roderich'in bizi beklediği bahçeye indik.

O gün akşam yemeğini ailenin sofrasında yedim, akşamı biz bize geçirdik. Myra birkaç sefer klavsenin başına geçti ve içe işleyen bir sesle özgün Macar ezgileri söyledi; bu odları, ağıtları, halk şarkılarını ve baladları dinlerken duygulanmamak imkânsızdı. Çok güzel bir akşam oldu, Yüzbaşı Haralan kalkmak için hareketlenmese, gecenin ilerleyen saatlerine kadar uzayabilirdi.

Temeşvar Oteli'ne döndüğümüzde Marc da benimle birlikte odama geldi.

"Abartmış mıyım," dedi, "yeryüzünde onun kadar mükemmel başka bir genç kız olabileceğine inanıyor musun?.."

— Başka bir genç kız mı! diye cevap verdim. Bırak başkasını teki bile mevcut mu, Küçükhanım Myra sahiden var mı diye düşünüp duruyorum!

— Ah Henri'ciğim, onu nasıl da seviyorum!

— Tabii ya! Hiç şaşırmadım sevgili Marc! Öbür türlü olsaydı seni kardeşlikten reddederdim!

Bunun üzerine doğruca yataklarımıza gittik, bu mutlu ve huzurlu günü gölgeleyecek hiçbir olay yaşamamıştık.

V

Ertesi gün, Yüzbaşı Haralan'ın eşliğinde Ragz'ı gezmeye başladım. Bu süre zarfında Marc, düğün hazırlıklarıyla uğraşıyordu; düğün gününün tarihi 1 Haziran olarak belirlenmişti, yani önümüzde yirmi gün vardı. Yüzbaşı Haralan doğduğu şehri bana seve seve gezdiriyor, her bir ayrıntısını gösteriyordu. Ondan daha itinalı, daha bilgili ve daha kibar bir rehber bulamazdım.

Zaman zaman, beni şaşırtan bir ısrarla aklıma gelse de, kardeşime kısaca söz ettiğim şu Wilhelm Storitz'den ona bahsetmedim; o da bu konuda bir şey demedi. Demek ki muhtemelen, adam bir sorun oluşturmayacaktı artık.

Macaristan'ın çoğu şehri gibi Ragz da sırayla birçok isim almıştır. Bu kentlerin isimleri karşımıza Latince, Almanca, Slavca, Macarca gibi dört beş dilde çıkabilir; bu isimler de prenslerinin, grandüklerinin ve arşidüklerinin adları kadar alengirlidir neredeyse.

"Şehrimiz Budapeşte kadar önemli değil," dedi Yüzbaşı Haralan. "Yine de nüfusu kırk bini geçiyor ve sanayisi, ticareti sayesinde Macaristan İmparatorluğu'nda hatırı sayılır bir yeri var."

— Tam bir Macar şehri, diye tespitte bulundum.

— Elbette, insanların kılık kıyafeti kadar gelenek görenekleri ve âdetleriyle de öyle. Doğrusunu söylemek gerekirse, devleti kuranlar Macarlardır, şehirleri kuranlarsa Alman-

lar; bu iddia Ragz için de aynen geçerli. Tüccar sınıfı içinde Alman ırkından kişilere rastlayacaksınız kuşkusuz, ama çok azınlıktalar.

— Bunu biliyordum, tıpkı Ragz'lıların her türlü melezlikten uzak şehirleriyle pek övündüklerini de bildiğim gibi.

— Zaten Macarlar –bazen olduğu gibi, onları Hunlarla karıştırmamak lazım–, diye ilave etti Yüzbaşı Haralan, en güçlü siyasi bütünlüğü oluştururlar, bu açıdan bakıldığında Macaristan Avusturya'dan üstündür.

— Peki ya Slavlar? diye sordum.

— Slavlar sayıca Macarlardan daha az sevgili Vidal, Almanlardan ise daha da azlar.

— Neticede bu insanlar Macar İmparatorluğu'nda nasıl muamele görüyorlar?

— İtiraf edeyim ki bir hayli kötü, bilhassa da Macar nüfus tarafından, çünkü Töton kökenli kişiler bizim aramızda, gerçek vatanlarından sürülmüş gibi yaşıyorlar.

Yüzbaşı Haralan Avusturyalılara karşı da bundan öte bir sevgi duymuyor gibi geldi bana. Almanlara gelince, onlarla Macarlar arasında uzun bir geçmişe dayanan, ırksal bir soğukluk vardır. Bu soğukluk bin bir şekilde ifade edilir ve özdeyişlerde bile zaman zaman son derece kırıcı bir şekilde kendini açığa vurur:

"*Eb a német Kutya nélkü*" der bu özdeyişlerden biri.

Fransızcadaki anlamı şudur:

"Nerede bir Alman varsa, orada bir köpek vardır."

Bazı atasözlerindeki abartı göz önüne alınırsa, iki ırk arasında pek az uyum olduğu görülür en azından.

Ragz şehri, aşağı kısmı hariç, nehir kıyısında, epeyce düzenli inşa edilmiştir. Hatta yukarı mahalleler neredeyse geometrik bir düz hat meydana getirir.

Yüzbaşı Haralan beni, rıhtımdan ve Etienne-1 Caddesi'nden geçirerek, en kalabalık olduğu saatte Coloman pazaryerine götürdü.

Ülkenin çeşitli ürünlerinin bolca bulunduğu bu Coloman pazarında, geleneksel giysileri içindeki köylüleri rahat rahat gözlemledim. Irklarına has özellikleri tastamam korumuş, iri kafalı, hafifçe basık burunlu, yuvarlak gözlü, sarkık bıyıklı insanlardı. Çoğu, altından iki saç örgüsünün çıktığı geniş kenarlı şapkalar takıyordu. Kemik düğmeli ceketleri ve yelekleri koyun derisindendi; pantolonları, bizim kuzey köylerimizde kullanılan kalın çizgili kadifeyle yarışabilecek şu kaba kumaştandı, çeşitli renklerdeki kuşaklar bu pantolonları bellerinde sıkıca tutuyordu; ayaklarında, icabında mahmuz bulunan, hantal çizmeler vardı.

Parlak renkli kısa etekler, işlemeli bluzlar giymiş, gür saçlarının üstüne kenarları kalkık ve sorguçlarla süslü şapkalar geçirmiş, hoş bir havaları olan kadınlar, erkeklere nazaran daha canlı göründü bana.

Pazardan ayrıca birçok Çingene de geçip gidiyordu. Erkeği, kadını, ihtiyarı, çocuğuyla, merhamet duyguları uyandıran, çok sefil durumda, zavallı yoksullardı; kumaştan çok deliklerin göründüğü içler acısı paçavraları içinde, belli bir özgünlüğü koruyorlardı.

Pazardan çıkınca, Yüzbaşı Haralan beni, askıda tabelalarıyla dükkânların karşılıklı dizildiği labirent gibi dar sokaklardan geçirdi. Derken semt genişleyerek, şehrin en büyük meydanlarından biri olan Kurtz Meydanı'nda son buldu.

Bu meydanın ortasında, suları tuhaf oluklardan geçerek havuzuna akan, tunç ve mermerden yapılma güzel bir çeşme bulunmaktadır. Üzerinde, on beş yaşında kral olmuş, Avusturyalıların, Bohemyalıların, Polonyalıların saldırılarına karşı direnebilmiş ve Avrupa Hıristiyanlığını Osmanlı barbarlığından kurtarmış, on beşinci yüzyılın kahramanı Matyas Hunyadi'nin heykeli vardır.

Sahiden güzel bir meydandır. Bir tarafta, üstünde rüzgârgüllerinin bulunduğu yüksek çatısıyla, Rönesans döneminin eski yapı tarzını korumuş, valilik sarayı yükselir. Ana

binaya demir korkuluklu bir merdivenle girilir ve mermer heykellerle süslenmiş bir galeriden birinci kata ulaşılır. Ön cephede, taş çapraz bağlamaları olan, eski vitraylarla kaplanmış pencereler vardır. Ortada, milli bayrağın kıvrımları altında korunan küçük pencereli kubbesiyle, bir çeşit burç yükselir. Karşısındaysa, demir parmaklıkla birleştirilmiş ve ön bölümü meydana getiren iki bina vardır, demir parmaklığın kapısı köşeleri yemyeşil bitkilerle süslü geniş bir avluya açılmaktadır.

Kurtz Meydanı'nda mola vermiştik.

"İşte saray," dedi Yüzbaşı Haralan. "Yirmi gün sonra Marc ile Myra, katedrale gitmeden önce burada valinin huzuruna çıkıp onayını isteyecekler."

— Onayını istemek mi?.. diye sordum şaşkınlıkla.

— Evet. Çok eski bir yerel âdet bu. Hiçbir nikâh, şehrin en yetkili kişisinin izni olmadan kıyılmış sayılmaz. Bir tek onun verebileceği bu izin, verilen kişiler arasında çok güçlü bir bağ oluşturur. Henüz tam anlamıyla karıkoca olmasalar da artık nişanlı da değildirler; evlenmelerinin karşısına beklenmedik bir engelin çıkması durumunda ise başkaca taahhütte bulunamazlar.

Yüzbaşı Haralan bana bu tuhaf âdeti anlattığı sırada László Caddesi boyunca yürüyorduk. Bu caddenin sonunda Aziz Michael Katedrali yer alır; on üçüncü yüzyıldan kalma bu dev anıtta roman ve gotik tarzları bir araya gelmiştir, dolayısıyla katıksız bir üslubu yoktur. Buna rağmen, uzmanların ilgisini hak eden güzel bölümleri vardır; mesela iki kule arasındaki ön cephesi, çapraz sahına oturtulmuş üç yüz on beş ayak yüksekliğindeki külahı, ince ince işlenmiş kemer kovanlarıyla ana kapısı, batan güneşin ışıklarının girdiği ve orta sahının alabildiğine aydınlanmasını sağlayan vitraylı kocaman penceresi, nihayet birçok payanda arasında kemer yapan absisi.

"İçeriyi gezmek için daha sonra vaktimiz olacak," dedi Yüzbaşı Haralan.

— Nasıl isterseniz, diye cevap verdim. Rehberim sizsiniz sevgili yüzbaşım, ben sizi takip ediyorum.

— Peki o zaman, şatoya kadar çıkalım; sonra bulvarları izleyerek şehrin etrafından dolaşır, tam öğle yemeği vaktinde de annemlerde oluruz.

Ragz'da, hiçbir mimari değeri olmayan birkaç Lüterci ve Yunan tapınağı ile başka birçok kilise vardır, çünkü burada Katolikler nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturur. Macaristan daha çok papalık ve Roma dinine bağlı olsa da, başşehri Budapeşte, Kraków'dan sonra, en fazla Yahudi nüfusunu barındıran şehirdir. Genellikle diğer yerlerde görüldüğü gibi, burada da soyluların servetinin neredeyse tamamı Yahudilerin eline geçmiştir.

Şatoya doğru yürürken, satıcı ve müşterilerin büyük bir kalabalık oluşturduğu, epeyce hareketli bir dış mahalleden geçmek zorunda kaldık. Tam da küçük bir meydana vardığımız esnada, alışveriş dağdağasından çok daha patırtılı bir hengâmeyle karşılaştık.

Tezgâhlarının başından ayrılan birkaç kadın bir adamın, yere düşmüş ve zorlukla doğrulmaya çalışan bir köylünün etrafını almışlardı. Bu adam çok öfkeli görünüyordu:

"Bana çarptılar diyorum size... beni ittiler, ben de yere düştüm!"

— Sana kim çarpmış olabilir ki? diye karşılık verdi kadınlardan biri... O sırada tek başınaydın... Seni tezgâhımdan gayet iyi görüyordum... Civarında kimse yoktu...

— Ama öyle, dedi adam. Biri beni şuramdan, göğsümün tam ortasından sertçe itti... bayağı bayağı hissettim, lanet olsun!

Bu köylü, kendisine sorular soran Yüzbaşı Haralan'a şu açıklamayı yaptı: Sakin sakin yürürken, sanki adamın biri ona önden çarpmış gibi ani ve şiddetli bir sarsıntı hissetmişti, sarsıntı öyle şiddetliydi ki yere devrilmişti. Kendisini kimin ittiğini söylemesi ise imkânsızdı, çünkü doğrulmaya çalışırken etrafında kimseyi görmemişti.

Bu hikâyedeki doğruluk payı neydi? Köylü adam beklenmedik olduğu kadar da sert bir darbe almış mıydı sahiden? Fakat rüzgâr bir yana, iten biri olmadan itilme gerçekleşmez. Halbuki hava çok sakindi. Bu durumda kesin olan tek bir şey vardı; o da, düşmenin, neticede açıklanması pek mümkün görünmeyen bir düşmenin meydana gelmiş olmasıydı.

Toplanan kalabalığın sebebi buydu.

Muhakkak ki adam ya bir sanrıya kapılmış ya da içki içmişti. Bir sarhoş, cisimlerin düşme yasasından bağımsız olarak, kendiliğinden düşer.

Köylü içki içtiğini reddetse de herkesin görüşü bu oldu ve itirazlarına rağmen jandarma eri ona hoyratça yoluna gitmesini söyledi.

Olay kapanınca, şehrin doğusuna doğru uzanan yokuşlardan birini takip ettik. Orada, daracık sokak ve caddelerden oluşan karmaşık bir yol ağı vardır, bir yabancının içinden çıkamayacağı tam bir labirenttir bu.

Nihayet, Wolkang Tepesi'nin yamaçlarından birine sağlamca oturmuş şatonun önüne geldik.

Burası Macar şehirlerine has bir kale, bir akropol, Macar dilinde söyleyecek olursak bir "Var"dı; derebeyin vasallarının olduğu kadar Hunlar ya da Türkler gibi dış düşmanların da gözünü korkutan, feodal döneme ait bir hisardı. Çıkma mazgalların çevrelediği, üzerinde mazgal delikleri açılmış yüksek surlar büyük kulelerle desteklenmişti, bu kulelerin en yükseği, yani burç, o yörenin tamamına hâkimdi.

Bin bir yabani çalının bittiği su dolu hendeğin üstüne atılmış iner-kalkar köprüden geçerek, artık kullanılmayan iki koca havan topunun arasındaki gizli kapıya vardık. Üzerinde top namluları uzanıyordu.

Yüzbaşı Haralan'ın rütbesi sayesinde, artık pek askeri kıymeti olmayan bu eski hisarın kapısı ona tabii ki açılıyordu. Nöbet tutan birkaç er, hak ettiği şekilde yüzbaşıya askeri

bir selam verdi; talimhaneye vardığımızda Yüzbaşı Haralan, köşelerden birinde bulunan burca çıkmamızı teklif etti.

Üst sahanlığa ulaşmak için döner merdivenin iki yüz kırktan fazla basamağını tırmanmamız gerekti. Korkuluk duvarı boyunca dolaşırken bakışlarım, Roderich Konağı kulesinden görünen ufka oranla daha engin bir ufku kucakladı. Tahminen, Tuna'nın en azından yedi fersahlık bölümünü görebiliyordum, nehir bir dirsek çizerek, Neusatz istikametinde doğuya doğru akıyordu.

"Azizim Vidal," dedi Yüzbaşı Haralan, "artık şehrimizi kısmen tanıyorsunuz, bütünüyle ayaklarımızın altına serilmiş durumda işte."

— Üstelik gördüklerim, diye karşılık verdim, bana çok ilginç geldi, hatta Budapeşte'den, Pressburg'dan sonra bile.

— Bunu duyduğuma çok sevindim, Ragz'ı köşe bucak gezip, buranın gelenek ve göreneklerine, âdetlerine, kendine has niteliklerine alıştığınızda, eminim unutamayacağınız harika anılarınız olacak. Biz Macarlar, şehirlerimizi severiz, hem de bir evlat sevgisiyle. Burada, farklı sınıflar arasındaki ilişkiler mükemmel bir uyum sergiler. Hali vakti yerinde olanlar yoksullara karşı çok yardımseverdir, hayır kurumları sayesinde yoksulların sayısı her geçen sene azalır. Doğrusunu söylemek gerekirse, burada çok az yoksul insana rastlayacaksınız; her halükârda, nerede yoksulluk görülse hemen yardım eli uzanır.

— Biliyorum sevgili yüzbaşım, tıpkı Doktor Roderich'in yoksul insanların yardımına koşmaktan hiç geri durmadığı gibi; ayrıca Bayan Roderich ile Küçükhanım Myra'nın da hayır işlerinin başını çektiklerini bildiğim gibi.

— Annem ve kız kardeşim, onların konum ve şartlarındaki insanların yapması gerekeni yapıyorlar sadece. Bana göre, yardımseverlik, görevlerimizin en kaçınılmaz olanı.

— Şüphesiz, diye ekledim. Ama bu görevi yerine getirmenin öyle çok yolu var ki!

— İşte kadınların sırrı da burada yatıyor azizim Vidal, bu dünyadaki görevlerinden biri de bu.

— Evet, kesinlikle en yüce görev.

— Neyse, diye sözünü sürdürdü Yüzbaşı Haralan, siyasi hırsların artık huzursuzluk yaratmadığı ya da pek fazla yaratmadığı, sakin bir şehirde yaşıyoruz; öte yandan bu şehir, haklarına ve imtiyazlarına kıskançlıkla sahip çıkarak, merkezi iktidarın her türlü haksız müdahalesine karşı koyar. Hemşerilerimizde tek bir kusur görüyorum...

— Nedir o?..

— Batıl inançlara biraz yatkın olmaları ve doğaüstü olaylara kolayca inanmaları. Hayalet ve hortlak efsanelerinden, ruh çağırma ve büyü seanslarından gereğinden fazla hoşlanıyorlar.

— Öyleyse, dedim, Doktor Roderich'i hariç tutuyorum –bir hekimin, mesleği icabı, sağlam bir düşünce yapısına sahip olması gerekir– ama anneniz... kız kardeşiniz...

— Evet, onlarla birlikte de herkes. Bu zaaf karşısında – çünkü bu bir zaaf– elimden bir şey gelmiyor... Belki Marc bana yardım eder.

— Yeter ki, dedim, Myra onu da yoldan çıkarmasın!

— Şimdi azizim Vidal, korkuluk duvarının üzerinden eğilin... Güneydoğu tarafına doğru bakın... Orada... şehrin ucunda, bir dam köşkünün taraçasını görüyor musunuz?

— Evet, diye cevap verdim. Bence orası, Roderich Konağı'nın kulesi olmalı.

— Yanılmıyorsunuz. O konakta bir yemek odası var ve birazdan orada öğle yemeği yenecek. Siz de davetlilerden biri olduğunuza göre...

— Emrinize amadeyim sevgili yüzbaşım.

— O zaman aşağı inelim de Var'ı, bir süreliğine kesintiye uğrattığımız feodal ıssızlığıyla baş başa bırakalım; bulvar hattını takip ederek geri dönelim, böylece şehrin kuzeyinden geçeriz.

Birkaç dakika sonra, gizli kapıdan çıkmıştık.

Ragz surlarına kadar uzanan güzel bir mahallenin ötesinde, bulvarlar, Tuna'nın çizdiği çemberin bir fersahtan daha uzun olan dörtte üçlük kısmını oluştururlar; isimleri, onları kesen her caddede değişir. Bu bulvarlara dört sıra halinde, olgunluk çağındaki kayın, kestane ve ıhlamur ağaçları dikilmiştir. Bir yanda, perde duvarlarının toprak tabyası devam eder, tabyanın üzerinden kırlar görünür; diğer yanda, lüks evler sıralanmıştır, çoğunun ön tarafında çiçek tarhlarıyla bezeli bir avlu vardır, arka cepheleri ise kaynak sularıyla sulanan yemyeşil bahçelere bakar.

Daha o saatte bile, bulvarların şose yolundan, atlan koşulmuş birkaç araba geçiyordu, arka sokakta ise şık kıyafetler içinde binici kadın ve erkek grupları vardı.

Son kavşakta sola dönerek, yine Tekeli Bulvarı'na girip Batthyány Rıhtımı istikametinde ilerledik.

Birkaç adım ötede, bir bahçenin ortasında tek bir ev gördüm. Terk edilmiş gibi kasvetli bir görüntüsü vardı; pencerelerin kapalı panjurları neredeyse hiç açılmıyor olmalıydı, temel duvarı yosunların sebep olduğu oyuklarla ve böğürtlen çalılarıyla kaplanmıştı, ev bulvardaki diğer konaklarla müthiş bir tezat teşkil ediyordu.

Dibinde devedikenlerinin bittiği parmaklıklı kapıdan küçük bir avluya giriliyordu, avluda yaşlılıktan eğilmiş iki karaağaç vardı, uzun yarıkların oluştuğu gövdesi içten çürüdüğünü gösteriyordu.

Ön cephede, kötü hava şartları, karayel ve kışın yağan kar nedeniyle boyası dökülmüş bir kapı vardı; bu kapıya yıkık dökük üç basamaklı bir sekiyle ulaşılıyordu.

Zemin katının üstünde birinci kat yükselmekteydi; büyük aşıklar atılmış çatısındaki dörtgen dam köşkünün dar pencereleri kalın perdelerle örtülmüştü.

Bir zamanlar yaşanabilir bir yer olduğu farz edilse bile, bu evde daha önce birileri yaşamış gibi görünmüyordu.

"Kimin bu ev?" diye sordum.

— Kaçık birinin, diye cevap verdi Yüzbaşı Haralan.

— Bulvarın güzelliğine gölge düşürüyor, dedim. Belediye bu evi satın alıp yıkmalı.

— Üstelik ev yıkılırsa sahibi de şüphesiz şehri terk edecek ve şeytanın yanına yollanacaktır – Ragz'ın dedikodu kumkumalarına inanacak olursak şeytan en yakın akrabasıymış.

— Bak sen!.. Kim peki bu ilginç şahıs?

— Bir Alman.

— Bir Alman mı?

— Evet, bir Prusyalı.

— Adı ne?..

Yüzbaşı Haralan tam soruma cevap vereceği sırada evin kapısı açıldı. İçeriden iki adam çıktı. Altmış yaşlarında gibi görünen daha yaşlısı sekinin üzerinde kaldı, diğeri ise avludan geçip parmaklıklı kapıdan çıktı.

"Vay canına!" diye mırıldandı Yüzbaşı Haralan. "Demek burada ha!.. Gittiğini sanıyordum..."

Adam başını çevirince bizi gördü. Yüzbaşı Haralan'ı tanıyor muydu? Bundan hiç şüphem yoktu, çünkü ikisi soğuk soğuk bakıştılar, bu konuda yanılmam mümkün değildi.

Bana gelince, onu tanımıştım, adam birkaç adım uzaklaştığında, "Bu o!" diye bağırdım.

— Bu adamla daha önce karşılaştınız mı? diye sordu Yüzbaşı Haralan. Şaşkınlığı az çok belli oluyordu.

— Elbette, diye cevap verdim. Budapeşte'den Vukovar'a kadar *Dorothee*'de onunla yolculuk ettim. İtiraf edeyim ki onu Ragz'da tekrar görmeyi hiç mi hiç beklemiyordum.

— Burada olmaması daha iyi olurdu! diye haykırdı Yüzbaşı Haralan.

— Bu Alman'la aranızda iyi bir ilişki yok sanki.

— Onunla kimin ilişkisi iyi olur ki!.. Üstelik benim onunla aramın kötü olmasının özel sebepleri var. Kız kardeşime evlenme teklifinde bulunma küstahlığını gösterdi. Fakat ba-

bam ve ben, bir daha teklifte bulunamayacağı şekilde onu geri çevirdik...

— Ne! Bu o adam ha!..

— Demek biliyordunuz?..

— Evet... sevgili yüzbaşım, üstelik demin gördüğüm kişinin, Spremberg'li meşhur kimyacı Otto Storitz'in oğlu Wilhelm Storitz olduğunu da biliyorum.

VI

İki gün geçti, bu zaman zarfında bütün boş vakitlerimi şehri dolaşmaya ayırdım. Tuna'nın iki yakasını Svendor Adası'yla birleştiren köprüde de uzun molalar veriyor, bu muhteşem nehri hayran hayran seyretmekten bıkmıyordum.

İtiraf edeyim ki, Wilhelm Storitz adı elimde olmadan sık sık aklıma geliyordu. Demek ki genellikle Ragz'da ikamet ediyordu ve çok geçmeden öğrendiğim gibi, Hermann adıyla tanınan tek bir uşağı vardı; bu uşak efendisinden ne daha sevimli ne daha ılımlı ne de daha içtendi. Hatta bu Hermann, görünümü ve hali tavrıyla, geldiğim gün kardeşimle Batthyány Rıhtımı boyunca yürürken bizi takip ettiğini sandığım adamı hatırlatıyordu bana.

Yüzbaşı Haralan ile benim Tekeli Bulvarı'nda karşılaştığımız kişiden Marc'a tek söz etmemem gerektiğini düşündüm. Wilhelm Storitz'in Ragz'a döndüğünü öğrenmek onu endişelendirebilirdi. Mutluluğuna niçin gölge düşüreydim ki! Fakat geri çevrilmiş bu rakibin şehirden gitmemesine üzülüyordum, hiç değilse Marc ile Myra'nın nikâhlarının kıyılacağı güne kadar buralarda olmasaydı.

Ayın on altısı sabahı, her günkü yürüyüşüme çıkıp bu sefer Ragz'ın civarındaki kırlara kadar uzanmak için tam aşağı inecekken, kardeşim odama girdi.

"Başımı kaşıyacak vaktim yok dostum," dedi, "seni yalnız bırakırsam bana kırılmazsın umarım."

— Hadi git sevgili Marc, diye karşılık verdim, beni kafana takma.

— Haralan gelip seni almayacak mıydı?

— Hayır, serbest değil. Ama önemi yok, Tuna'nın öbür yakasında bir meyhaneye gidip yemek yiyeceğim.

— Henri'ciğim, saat yedide mutlaka dönmüş ol!

— Doktorun sofrası o kadar esaslı ki unutmam imkânsız.

— Obur!.. Öbür gün konakta verilecek akşam davetini de unutmazsın umarım. Ragz yüksek tabakasını inceleme fırsatı bulursun böylece.

— Bir nişan gecesi mi Marc?

— Öyle de diyebilirsin, ama daha çok nikâh gecesi. Sevgili Myra'm ve ben çok uzun zaman önce nişanlandık... Hatta ezelden beri nişanlıymışız gibi geliyor bana.

— Evet, doğuştan.

— Belki de öyle!

— O zaman hoşça kal ey erkeklerin en mutlusu!

— Çok acelecisin. Nişanlım karım olduğu zaman söyleyeceksin bunu bana!

Marc elimi sıktıktan sonra odadan çıktı, ben de tam çıkmak üzereydim ki Yüzbaşı Haralan göründü. Bir hayli şaşırdım, çünkü o gün görüşmeyeceğimiz konusunda anlaşmıştık.

"Siz ha?" diye bağırdım. "Bu ne hoş bir sürpriz sevgili yüzbaşım!"

Yanılıyor muydum bilmem ama Yüzbaşı Haralan bana kaygılı göründü. Şöyle cevap vermekle yetindi:

"Azizim Vidal, babam sizinle konuşmak istiyor. Konakta bekliyor sizi."

— Emrinize amadeyim, diye karşılık verdim. Müthiş şaşırmıştım, hatta sebebini pek bilmeden endişelenmiştim de.

Batthyány Rıhtımı'nda yan yana yürürken Yüzbaşı Haralan tek kelime etmedi. Neler oluyordu böyle, Doktor Roderich benimle ne konuşmak istiyor olabilirdi? Marc'ın evliliğiyle mi ilgiliydi yoksa?

Konağa varır varmaz, uşak bizi doktorun çalışma odasına soktu.

Bayan Roderich'le Küçükhanım Myra çoktan evden çıkmışlardı, muhtemelen Marc da onlara sabah yürüyüşlerinde eşlik edecekti.

Doktor odasında yalnızdı, masasının başında oturuyordu. Başını çevirdiğinde, onun da oğlu kadar kaygılı olduğu hissine kapıldım.

"Bir şey var," diye düşündüm, "üstelik bu sabah gördüğümde Marc bu konuda kesinlikle hiçbir şey bilmiyordu."

Doktorun karşısındaki bir koltuğa oturdum, Yüzbaşı Haralan dirseğini şömineye dayamış, ayakta duruyordu; sonra kaygı içinde, doktorun lafa girmesini bekledim.

"Öncelikle Mösyö Vidal," dedi, "konağa geldiğiniz için teşekkür ederim."

— Emrinize amadeyim Bay Roderich, diye karşılık verdim.

— Haralan da yanımızdayken sizinle konuşmak istedim.

— Marc ile Küçükhanım Myra'nın evliliğiyle mi ilgili?

— Öyle.

— Bana söyleyeceğiniz şey bayağı ciddi demek ha?

— Hem evet hem hayır, diye cevap verdi doktor. Her halükârda, ne karım ne kızım ne de kardeşinizin haberi var. Size söyleyeceğim şeyi onların bilmemesini tercih ettim. Haklı mı haksız mı olduğum konusunu siz değerlendirirsiniz artık.

Zihnimde içgüdüsel olarak, bu konuşma ile Yüşbaşı Haralan ve benim Tekeli Bulvarı'ndaki evin önünde karşılaştığımız şahıs arasında bir bağlantı kuruldu.

"Dün öğleden sonra," diye tekrar söze girdi doktor, "benim muayene saatimde, Bayan Roderich ve Myra evde yokken, uşak yüzünü görmemeyi dilediğim bir ziyaretçimin olduğunu bildirdi. Bu ziyaretçi Wilhelm Storitz'di... Fakat bu Alman'ın yaptığından haberiniz yoktur belki de!.."

— Haberim var, diye karşılık verdim.

— Öyleyse, aşağı yukarı altı ay önce, yani kardeşinizin evlenme teklif etmesinden ve bu teklifin kabul edilmesinden epeyce önce, Wilhelm Storitz'in kızımla evlenmeye talip olduğunu biliyorsunuz. Karım ve oğlumla konuyu görüşüp, onların da böyle bir evliliğe benim gibi soğuk baktığını öğrenince, Wilhelm Storitz'e, teklifinin kabul edilemeyeceğini bildirdim. Bu geri çevirme karşısında boyun eğecek yerde, talebini alenen yineledi; ben de ona, hiçbir umut besleyemeyeceği şekilde cevabımı açık açık tekrarladım.

Doktor Roderich konuşurken, Yüzbaşı Haralan odanın içinde gidip geliyor, ara sıra da pencerelerden birinin önünde durup Tekeli Bulvarı yönüne doğru bakıyordu.

"Bay Roderich," dedim, "bu talepten haberim vardı ve kardeşimin evlilik teklifinin öncesinde gerçekleştiğini de biliyordum."

— Aşağı yukarı üç ay önce Mösyö Vidal.

— Yani, diye tekrar söze girdim. Wilhelm Storitz, Marc'ın teklifi kabul edildiği için değil, sadece siz bu evliliği uygun bulmadığınız için geri çevrildi.

— Kuşkusuz ki öyle. Hiçbir açıdan bize uygun düşmeyecek ve Myra'nın da kesinkes reddedeceği bu birleşmeye asla rıza göstermezdik.

— Bu kararı almanıza sebep, Wilhelm Storitz'in kişiliği ya da konumu mu oldu?

— Konumu muhtemelen gayet iyi, diye cevap verdi Doktor Roderich. Babasının, kazanç getiren buluşları sayesinde ona hatırı sayılır bir servet bıraktığına inanıyor insanlar. Kişiliğine gelince...

— Onu tanıyorum Bay Roderich.

— Onu tanıyor musunuz?

Dorothee'de, o zaman kim olduğunu bilmediğim Wilhelm Storitz'le hangi şartlar altında karşılaştığımı anlattım. Budapeşte ve Vukovar arasında, dört günü aşkın bir süre bu Alman'la birlikte yolculuk yapmıştık; Ragz'a vardığımda

mavnada olmadığı için onun Vukovar'da indiğini düşünüyordum.

"Nihayet bu son günlerde," diye ilave ettim, "bir yürüyüş sırasında Yüzbaşı Haralan ve ben onun evinin önünden geçtik, dışarı çıktığı esnada bu Wilhelm Storitz'i tanıdım."

— Halbuki birkaç hafta önce şehirden ayrıldığı söyleniyordu, dedi Doktor Roderich.

— Öyle biliniyordu, Vidal onu Budapeşte'de gördüğüne göre sahiden de burada yoktu, diyerek araya girdi Yüzbaşı Haralan, fakat kesin olan şu ki geri dönmüş.

Yüzbaşı Haralan'ın sesi çok öfkeli çıkıyordu.

Doktor şu sözlerle tekrar lafa girdi:

"Wilhelm Storitz'in konumuna dair sorunuza cevap verdim Mösyö Vidal. Yaşadığı hayata gelince, bildiğini kim ileri sürebilir ki? Hayatı tam bir muamma. Bu adam insanlığın dışında yaşıyor sanki."

— Burada biraz abartı yok mu? dedim doktora.

— Biraz abartı var şüphesiz, diye cevap verdi. Yine de epey tekinsiz bir aileye mensup; ondan önce babası Otto Storitz de en tuhaf efsanelere yol açıyordu.

— Budapeşte'de bir gazetede okuduğuma bakılırsa, doktor, bu efsaneler onun ölümünden sonra da varlığını sürdürmüş. Yazı, Spremberg'de şehir mezarlığında her sene törenle kutlanan doğum yıldönümü hakkındaydı. Bu gazeteye inanacak olursak, zaman, sizin ima ettiğiniz batıl inançlara dayanan efsaneleri hiç küllendirmemiş. Ölü âlim yaşayan âlimin mirasını devralmış. Dediklerine göre, öbür dünyanın sırlarına vâkıf, doğaüstü güce sahip bir büyücüymüş. Görünen o ki, her sene mezarının çevresinde olağanüstü bir olaya şahit olmayı bekliyor insanlar.

— Bu durumda Mösyö Vidal, diyerek konuyu sonuca bağladı Doktor Roderich, Spremberg'de anlatılanlardan sonra bu Wilhelm Storitz'e Ragz'da tuhaf bir adam gözüyle bakılmasına şaşırmazsınız artık... Kızımla evlenmek isteyen

ve dün de talebini tekrarlama cüreti gösteren adam böyle biri işte.

— Dün mü? diye haykırdım.

— Dünkü ziyareti sırasında.

— Öyle ya da böyle, dedi Yüzbaşı Haralan, Prusyalı olduğu gerçeği değişmez, sırf bu bile, böyle bir birleşmeyi kabul etmememiz için kâfi.

Macar ırkının, geleneksel ve içgüdüsel olarak Alman ırkına duyduğu bütün antipati bu sözlerde kendini açığa vurmaktaydı.

"İşte olaylar böyle gelişti," diye tekrar söze girdi Doktor Roderich, "bunu bilmeniz iyi olur. Wilhelm Storitz'in geldiği bana bildirildiğinde tereddüde düştüm... Onu içeri mi almalıydım, yoksa kabul edemeyeceğimi mi iletmeliydim?"

— Belki de öylesi daha iyi olurdu babacığım, dedi Yüzbaşı Haralan. Çünkü ilk teşebbüsü başarısız olduktan sonra bu adam, her ne bahaneyle olursa olsun, buraya ayak basamayacağını anlamalıydı.

— Evet, belki de, dedi doktor, fakat onu öfkelendirmekten ve bir rezalet çıkmasından korktum...

— O rezalete derhal son verirdim babacığım!

— Ben de seni tanıdığım için, dedi doktor, Yüzbaşı Haralan'ın elini tutarak, işte bu yüzden, temkinli davranmayı tercih ettim... Bu konuda ne yaşanırsa yaşansın, annene, bana, kız kardeşine duyduğun sevgiyi daima aklında tut derim; bu Wilhelm Storitz bir rezalet çıkarır ve senin adın da bu rezalete karışırsa vaziyet çok vahim bir hal alır...

Yüzbaşı Haralan'ı çok az bir zamandır tanıdığım halde, onun hemen parlayıveren ve ucu ailesine dokunan konularda da son derece hassas bir kişiliğe sahip olduğunu düşünüyordum. Bu yüzden, Marc'ın rakibinin Ragz'a dönmesi ve bilhassa da evlilik talebini tekrarlaması hiç hoşuma gitmemişti.

Doktor bu ziyareti ayrıntılarıyla anlatmayı bitirdi. O sırada bulunduğumuz çalışma odasında yaşanmıştı bunlar.

Wilhelm Storitz, pek alışılmadık bir inadı açığa vuran bir üslupla hemen lafa girmişti. Ona göre, Bay Roderich, kendisinin tekrar görüşmek istemesine ve kırk sekiz saat önce Ragz'a döndüğünden beri ikinci bir teşebbüste bulunmayı arzu etmesine şaşırmamalıydı. Doktorun onu geri çevirirken kesin bir dil kullanması bir işe yaramamış, Wilhelm Storitz yenilgiyi kabul etmek istememişti; yavaş yavaş hiddetli bir üslup takınarak, nihayetinde, kardeşim ile Küçükhanım Myra'nın nişanlanmasının kendisini evlilik isteğinden vazgeçiremeyeceğini, genç kızı sevdiğini ve eğer kendisinin olmazsa, en azından bir başkasına da asla ait olamayacağını söylemişti.

"Küstah... sefil!" diye tekrarlayıp duruyordu Yüzbaşı Haralan. "Demek bu şekilde konuşmaya cüret etti ve ben onu tutup dışarı atmak için burada değildim!"

"Hiç şüphe yok ki," diye düşündüm, "bu iki adam birbirlerinin karşısında olduklarına göre, doktorun onca korktuğu rezaletin patlak vermesini engellemek zor olacak."

"Bu son sözler söylendikten sonra," diye devam etti doktor, "ayağa kalktım ve daha fazla dinlemek istemediğimi bildirdim. Myra'nın evliliği kararlaştırılmıştı ve birkaç gün içinde nikâh kıyılacaktı. 'Ne birkaç gün içinde ne de daha sonra' diye karşılık verdi Wilhelm Storitz. 'Beyefendi,' dedim, ona kapıyı göstererek, 'lütfen çıkın!' Ondan başka herkes ziyaretinin daha fazla uzayamayacağını anlardı. Ama o yerinden kıpırdamadı, daha alçak perdeden konuşmaya başladı, öfkeyle elde edemediğini tatlılıkla elde etmeyi denedi, hiç değilse evliliğin erteleneceğine dair bir söz almak istiyordu. Bunun üzerine, zili çalıp uşağı çağırmak için şömineye doğru gittim. Kolumu tuttu, tekrar öfkeye kapıldı, sesi dışarıdan duyulacak şekilde çın çın öttü. Bereket versin karım ve kızım konağa henüz dönmemişlerdi. Nihayet Wilhelm Storitz çıkıp gitmeye razı oldu, fakat saçma sapan tehditler savurmaktan da geri kalmadı. Myra Marc'la evlen-

meyecekti. Öyle engeller çıkacaktı ki evlilik imkânsız hale gelecekti. Storitz'ler bütün beşeri güçlere meydan okuyabilecek yöntemlere sahipti ve kendisini reddeden düşüncesiz aileye karşı bu yöntemleri kullanmakta tereddüt etmeyecekti... Bunları söyleyip odanın kapısını açtı ve beni esrarengiz sözleri yüzünden enikonu kaygılanmış vaziyette bırakarak hiddetle dışarı çıktı, galeride bekleyen birkaç kişinin arasından geçip gitti."

Doktorun bize tembih ettiği gibi, bütün bu olup biteni ne Bayan Roderich'e ne kızına ne de kardeşime anlattık. Onlara bu endişeyi yaşatmamak daha iyiydi. Zaten tıpkı Yüzbaşı Haralan gibi, Marc'ın da bu işin peşini bırakmak istemeyeceğinden korkacak kadar tanıyordum onu. Bununla birlikte, Yüzbaşı Haralan babasının isteğine uydu.

"Öyle olsun," dedi, "gidip o küstaha cezasını vermeyeceğim. Ama ya o bana gelirse?.. Ya öfkesini Marc'tan çıkarmaya kalkarsa?.. Ya bizi tahrik eden o olursa?.."

Doktor Roderich ne cevap vereceğini bilemedi. Konuşmamız sona erdi. Her halükârda beklemek lazımdı. Eğer Wilhelm Storitz sözü eyleme dökmezse, olayın arkası gelmez ve olan bitenden kimsenin haberi olmazdı. Zaten ne yapabilirdi ki? Evliliği engellemek için hangi çareye başvurabilirdi? Marc'a herkesin içinde hakaret ederek onu kavgaya mı zorlayacaktı?.. Yoksa Myra Roderich'e şiddet mi uygulayacaktı?.. İyi de, artık kabul edilmeyeceği konağa girmeyi nasıl becerecekti?.. Kapıları kırmak harcı değildi tahminimce. Zaten gerekirse, Doktor Roderich yetkililere haber vermekte tereddüt etmezdi, bu Alman'ı kolayca yola getirirlerdi böylece.

Birbirimizden ayrılmadan önce, doktor oğlundan son bir defa daha bu küstah şahsa çatmamasını rica etti; tekrar söyleyeyim ki Yüzbaşı Haralan zar zor razı oldu.

Konuşmamız epeyce uzadığı için Bayan Roderich, kızı ve kardeşim konağa döndüğünde hâlâ oradaydık. Öğle yeme-

ğine kalmaya mecbur oldum, dolayısıyla da Ragz civarındaki gezintimi öğleden sonraya bırakmam gerekti.

O sabah doktorun çalışma odasında bulunuşumu açıklayabilmek için makul bir sebep uydurduğumu söylemeye gerek yok. Marc hiç şüphelenmedi ve yemek gayet hoş geçti.

Sofradan kalktığımızda Küçükhanım Myra bana şöyle dedi:

"Mösyö Henri, madem sizi burada bulma mutluluğuna eriştik, bütün günü bizimle geçirirsiniz artık."

— Ya gezintim? diye itiraz ettim.

— Birlikte gezeriz.

— Yalnız ben biraz uzaklara gitmeyi düşünüyordum...

— Uzaklara gideriz o zaman.

— Yürüyerek.

— Yürüyerek... Fakat o kadar uzağa gitmek şart mı? Eminim ki güzelim Svendor Adası'nı henüz görmediniz.

— Oraya yarın gidecektim.

— Olsun, bugün gideriz.

Böylece hanımlar ve Marc'la beraber Svendor Adası'na gittim; ada kamuya açık bir bahçeye, korulukları, köşkleri ve insanı oyalayacak her türden imkânıyla bir çeşit parka dönüştürülmüştü.

Bununla birlikte aklım gezide değildi. Marc farkına vardı, ona kaçamak bir cevap vermek zorunda kaldım.

Wilhelm Storitz'le yolda karşılaşma korkusu muydu bu?.. Hayır, daha ziyade onun Doktor Roderich'e söylediklerini düşünüyordum: "Öyle engeller çıkacaktı ki evlilik imkânsız hale gelecekti. Storitz'ler bütün beşeri güçlere meydan okuyabilecek yöntemlere sahipti!" Ne anlama geliyordu bu sözler?.. Ciddiye almak mı gerekiyordu?.. Baş başa kaldığımızda bunları doktorla konuşmaya karar verdim.

O gün ve ertesi gün geçip gitti. Rahatlamaya başlıyordum. Wilhelm Storitz'i hiç görmemiştik. Yine de şehri terk etmiş değildi. Hâlâ Tekeli Bulvarı'ndaki evde kalıyordu.

Oradan geçtiğimde, uşağı Hermann'ı evden çıkarken gördüm. Hatta bir keresinde, dam köşkünün pencerelerinden birinde Wilhelm Storitz peyda oldu; bulvarın sonuna, Roderich Konağı'na doğru bakıyordu.

Durum böyleyken, 17 Mayıs'ı 18 Mayıs'a bağlayan gece şu olay yaşandı:

Katedralin kapısının kilitli ve gece vakti kimsenin görünmeden oraya girmesinin imkânsız olmasına rağmen, Marc Vidal ve Myra Roderich'e ait düğün afişi ilan panosundan sökülüp çıkarılmıştı. Sabahleyin, afişin parçalanmış ve buruşturulmuş parçaları bulundu. Zarar hemen telafi edildi. Fakat bir saat sonra, bu sefer güpegündüz, yeni afiş de bir öncekinin kaderini paylaştı; o 18 Mayıs günü boyunca üç kere arka arkaya aynı şey yaşandı, fail bir türlü bulunamadı. Sonunda bıkıp usanan yetkililer, ilanlara ayrılmış panoyu sağlam bir parmaklıkla korumaya almak zorunda kaldılar.

Bu ahmakça suç bir süre insanların çenesini meşgul etti, sonraları kimse üstünde düşünmez oldu. Ama Doktor Roderich, Yüzbaşı Haralan ve ben olaya daha ciddi bir ilgiyle yaklaştık. Bunun, açıklanan düşmanlığın ilk icraatı olduğundan bir an bile şüphe etmedik; bir anlamda, Wilhelm Storitz'in bize ilan ettiği savaşın ön saldırısıydı.

VII

Bu alçakça eylemin faili, bundan fayda sağlayacak yegâne şahıs değilse, kim olabilirdi? Bu ilk saldırıyı daha ciddi başka eylemler takip edecek miydi? Bizim düşündüğümüz gibi, Roderich ailesine karşı misilleme hareketlerinin başlangıcı değil miydi bu?

Doktor Roderich'e olayı ta en başında haber veren oğlu, sonra hemen Temeşvar Oteli'ne geldi.

Yüzbaşı Haralan'ın nasıl bir öfke içinde olduğu kolayca tahmin edilir.

"Bu işi o alçak yaptı!" diye bağırdı. "Nasıl becerdi bilmiyorum. Elbette bununla kalmayacaktır ama ona izin vermeyeceğim!"

— Soğukkanlılığınızı koruyun sevgili Haralan, dedim. Durumu daha da içinden çıkılmaz hale getirebilecek bir ihtiyatsızlık yapmayın sakın.

— Sevgili Vidal, babam bu adam konaktan çıkıp gitmeden önce bana haber verseydi ya da daha sonra elimi kolumu bağlamasaydı, şimdiye ondan kurtulmuş olurduk.

— Kendinizi ortaya sürmemiş olmanızın daha iyi olduğunu düşünüyorum hâlâ sevgili Haralan.

— Peki ya devam ederse?

— O zaman polisin müdahalesini talep etmek yerinde olacaktır. Annenizi, kız kardeşinizi düşünün.

— Ne olup bittiğini öğrenmeyecekler mi?

— Onlara söylemeyeceğiz, ne Marc'a ne de onlara. Evlilik sonrası nasıl bir tutum takınmanın uygun olacağına bakarız.

— Sonrası ha?.. diye karşılık verdi Yüzbaşı Haralan. Ya çok geç olursa?

O gün konakta, Bay Roderich'in açığa vurmadığı kaygılar ne olursa olsun, karısı ve kızının tek meşguliyeti, aynı akşam verilecek nikâh davetiydi. Tam bir Fransız üslubuyla söylenecek olursa, "her şeyi usulüne uygun yapmak" istiyorlardı. Dostları sadece Ragz'ın yüksek tabakasından olan doktor, epeyce fazla sayıda davetiye yollamıştı. Tarafsız bir sahada olduğu gibi, bu davette de Macar aristokrasisi ordu mensupları, yüksek görevliler ve devlet memurlarıyla bir araya gelecekti. Ragz valisi doktorun davetini kabul etmişti, aralarında eskiye dayanan özel bir dostluk vardı.

Konağın salonları, o akşam orada toplanacak olan yüz elli davetliyi ağırlamaya gayet elverişliydi. Gece yemeğine gelince, akşamın sonunda galeride sunulacaktı.

Giyeceği tuvalet meselesinin Myra Roderich'in zihnini makul bir düzeyde meşgul etmiş olmasına da; Marc'ın, daha önce nişanlısının portresi konusunda yaptığı gibi, sanatçı zevkini kıyafete yansıtmak istemiş olmasına da kimse şaşırmayacaktır. Üstelik Myra Macar'dı ve bir Macar, cinsiyeti ne olursa olsun, giyim kuşam konusunda çok pimpirikliidir. Bu da, tıpkı tutkuya varan dans düşkünlüğü gibi Macar'ın kanında vardır. Dolayısıyla, Myra hakkında söylediklerim bütün hanım ve beyler için de geçerli olduğundan, o akşam çok şaşaalı geçeceğe benziyordu.

Öğleden sonra hazırlıklar sona erdi. Bütün günü doktorun evinde geçirdim, ben de gerçek bir Macar gibi giyinip kuşanacağım için otele gitme vaktinin gelmesini bekliyordum.

Batthyány Rıhtımı'na bakan pencerelerden birine dayanmış dururken gözüme Wilhelm Storitz ilişiverdi, müthiş

canım sıkılmıştı. Orada bulunması tesadüf müydü? Şüphesiz hayır. Başı öne eğik, nehir boyunca rıhtımda ağır ağır yürüyordu. Fakat konağın hizasına geldiğinde dikeldi, o ne bakıştı öyle! Aynı yerden defalarca geçti ve Bayan Roderich ister istemez onu fark etti. Doktora haber verdi; doktor, esrarengiz şahsın son ziyaretinden hiç söz etmeden, karısını rahatlatmakla yetindi.

Şunu da ekleyeyim ki, Marc ile ben Temeşvar Oteli'ne gitmek üzere çıktığımızda, Macar Meydanı'nda bu adama rastladık. Kardeşimi görünce ani bir hareketle durdu, tereddütte gibiydi, sanki yanımıza gelmek istiyordu. Ama katalepsiye tutulmuş gibi kolları kaskatı kesilmiş, beti benzi atmış vaziyette hiç kıpırdamadan durdu... Yere mi yuvarlanacaktı yoksa? Ya o gözleri, onu hiç umursamazmış gibi davranan Marc'a, ateş saçan gözleriyle öyle bir bakıyordu ki! Onu birkaç adım geride bıraktığımızda, "Şu adamı fark ettin mi?" diye sordu kardeşim.

— Evet Marc.

— Sana bahsettiğim Wilhelm Storitz o işte.

— Biliyorum.

— Onu tanıyorsun demek ha?

— Yüzbaşı Haralan bir iki defa gösterdi bana.

— Ragz'dan gittiğini düşünüyordum, dedi Marc.

— Görünen o ki gitmemiş, ya da en azından geri dönmüş...

— Olsun, önemi yok!

— Evet, önemi yok, diye karşılık verdim.

Fakat bence, Wilhelm Storitz'in ortalıkta olmaması daha rahatlatıcı olurdu.

Akşam saat dokuza doğru, ilk arabalar Roderich Konağı'nın önünde durdular ve salonlar dolmaya başladı. Doktor, karısı ve kızı davetlileri, avizelerin parlak ışığı altında ışıl ışıl olan galerinin girişinde karşılıyorlardı. Çok geçmeden Ragz valisinin geldiği bildirildi; sayın vali aileye saygılarını

sunarken oldukça cana yakın davrandı. Bilhassa Küçükhanım Myra ile kardeşime gönül okşayıcı sözler söyledi. Zaten nişanlılara dört bir yandan tebrik yağıyordu.

Saat dokuzla on arasında şehrin yetkili kişileri, subaylar, Yüzbaşı Haralan'ın arkadaşları sökün ettiler; yüzbaşı, suratından hâlâ kaygılı olduğunu hissetsem de davetlileri büyük bir nezaketle karşılıyordu. Hanımların tuvaletleri üniformaların ve resmi kıyafetlerin arasında parıldamaktaydı. Bütün bu insanlar salonlar ve galeri arasında gidip geliyordu. Doktorun çalışma odasında sergilenen hediyeleri, mücevherleri ve kıymetli bibloları herkes hayran hayran seyrediyordu, bu hediyelerin arasında kardeşimden gelmiş olanlar ince bir zevke işaret etmekteydi. Büyük salondaki konsollardan birinin üzerinde, akşamın ilerleyen saatlerinde imzalanacak olan nikâh akdi duruyordu. Bir diğerinin üzerindeyse, güllerden ve portakal çiçeklerinden oluşmuş muhteşem bir buket, yani nişan buketi vardı; Macar âdetlerine uygun olarak, buketin yanına da, kadife bir yastığın üzerine, Myra'nın düğün günü katedrale gittiğinde takacağı gelin tacı konmuştu.

Akşam daveti bir konser, bir balo ve ikisinin arasında da nikâh akdini imzalama töreni olmak üzere üç bölümden meydana geliyordu. Danslar gece yarısından önce başlamayacaktı, davetlilerin çoğu balonun bu kadar geç bir saatte başlayacağına üzülüyor olabilirdi, çünkü tekrar söyleyeyim, kadını erkeğiyle Macarların daha fazla bir keyif ve tutkuyla kendilerini verdikleri bir başka eğlence yoktur.

Gecenin müzik bölümünde, çok beğenilen bir Çigan orkestrası sahne alacaktı. Macar ülkesinde çok meşhur olan bu orkestra henüz Ragz'da duyulmamıştı. Müzisyenler ve şefleri belirtilen saatte salonda yerlerini aldılar.

Bilmiyor değildim, Macarlar müziğe düşkündür. Fakat doğru bir gözlem yapılırsa, Almanlarla onlar arasında müziğin büyüsünün tadına varma tarzı bakımından belirgin bir fark vardır. Macar sanata düşkündür, icracı değildir. Şarkı

söylemez ya da az söyler, dinler; milli müzik söz konusuysa, dinlemek onun için hem ciddi bir iş hem de muazzam bir keyiftir.

Orkestra, bir şefin yönetiminde on iki çalgıcıdan ibaretti. Çalacakları ise, en güzel parçaları olan şu "Macar ezgileri"ydi; eylem adamı olan Macarlar bu savaş bestelerini, askeri marşları, hülyalara daldıran Alman müziğine tercih ederdi.

Bir nikâh gecesi için, bu türden törenlere daha uygun olan bir düğün şarkısı seçilmemesine şaşıranlar olacaktır belki de. Fakat bu geleneklerinde yoktur ve Macaristan gelenekler ülkesidir. Nasıl Sırplar *pesma*'larına, Rumenler *doina*'larına sadıksa, Macarlar da kendi halk ezgilerine sadıktır. Onlara lazım olan şey, savaş meydanlarının hatırasını canlandıran ve tarihlerindeki unutulmaz kahramanlıkları yücelten bu sürükleyici havalar, bu ritimli marşlardır.

Çiganlar Bohemyalılara has kıyafetlerini giymişlerdi. Esmerleşmiş yüzleri, kalın kaşlarının altındaki ışıltılı gözleri, çıkık elmacıkkemikleri, dudaklarının arasından görünen sivri ve beyaz dişleri, hafifçe basık bir alnın üstüne dökülen dalgalı siyah saçlarıyla son derece ilginç olan bu adamları bıkmadan inceliyordum.

Bu orkestranın repertuvarı büyük ilgi topladı. Davetlilerin hepsi kendinden geçerek dinliyor, sonra da çılgınca alkışlıyorlardı. Çiganların *puszta*'nın bütün seslerini aksettirebilecek bir ustalıkla icra ettikleri en sevilen parçalar böyle bir coşkuyla karşılandı.

Müzik şölenine ayrılan süre sona ermişti. Bana gelince, bu Macar ortamından büyük bir keyif almıştım; öyle ki, orkestra müziğinin yatıştığı kimi anlarda, Tuna'nın uzak çağıltısı bana kadar geliyordu.

Marc'ın, insanı büyüleyen bu tuhaf müziğin keyfini çıkardığını söyleyemem. O, gönlünü coşturan daha özel, daha hoş, bir başka müziğin etkisindeydi. Myra Roderich'in ya-

nında oturuyordu, ikisi gözleriyle konuşuyor; birbirlerine, nişanlıların yüreğini hazla dolduran şu sözsüz aşk şarkılarını söylüyorlardı.

Son alkışların ardından Çiganların şefi ayağa kalktı, arkadaşları da onu takip ettiler. Sonra Doktor Roderich ile Yüzbaşı Haralan övgü dolu sözlerle onlara teşekkür edince, pek duygulanmış göründüler ve salondan çıktılar.

Bunun üzerine gecikmeden nikâh akdinin imzalanmasına geçildi; bu fasıl da, arzu edildiği gibi, tam bir tören havasında gerçekleştikten sonra antrakt diyebileceğim bir mola verildi, bu sırada davetliler yerlerini terk ettiler, birbirlerini arayıp bularak hoş gruplar oluşturdular; kimileri ışıl ışıl aydınlatılmış bahçenin dört bir yanına dağıldı, o sırada aralarında soğuk içeceklerle dolu tepsiler dolaştırılıyordu.

O ana kadar bu şenliğin düzenini hiçbir şey bozmamıştı, iyi başlayan akşamın aynı şekilde sonlanmaması için tek bir sebep yoktu. Sahiden de, eğer aksi bir durumdan korksaydım, içimde bazı kaygılar belirseydi, her türlü tedbiri alırdım.

Bu yüzden, Bayan Roderich'i canı gönülden tebrik ettim.

"Teşekkür ederim Mösyö Vidal," diye karşılık verdi, "davetlilerim güzel vakit geçirdiği için çok memnunum. Fakat bu neşeli topluluğun içinde gözüm sadece kızımı ve kardeşinizi görüyor. Öyle mutlular ki!.."

— Hanımefendi, dedim, bu mutluluk sizin hakkınız. Bir ana babanın hayal edebileceği en büyük mutluluk, evlatlarının mutluluğu değil mi?

Bu oldukça sıradan cümle, hangi tuhaf çağrışımla aklıma Wilhelm Storitz'i getirmişti acaba? Her halükârda Yüzbaşı Haralan artık onu düşünüyor gibi görünmüyordu. Umursamaz hali doğal mı, yoksa yapmacık mıydı? Bunu bilmiyorum ama bir gruptan diğerine gidiyor, coşkulu neşesiyle şenliğe canlılık katıyordu; şüphesiz ki ona hayranlıkla bakan epeyce genç kız vardı. Üstelik denebilir ki bütün şehrin

mevcut durumda ailesine gösterdiği sevecenliğin de tadını çıkarmaktaydı.

"Sevgili yüzbaşım," dedim, yanımdan geçerken, "akşamın sonu da başı gibi olur umarım..."

— Hiç şüpheniz olmasın! diye haykırdı. Müzik iyidir fakat dans daha iyidir!

— Tabii ya! dedim. Bir Fransız bir Macarın karşısında geri adım atmaz. Şunu bilin ki kız kardeşiniz ikinci vals için bana söz verdi.

— Neden birinci için değil?

— Birinci mi?.. İyi de birinci dans gelenek açısından Marc'ın hakkı. Marc'ı unuttunuz mu yoksa, başımın onunla belaya girmesini mi istiyorsunuz?

— Doğru ya azizim Vidal. Balonun açılışını yapmak iki nişanlıya düşer!

Çigan orkestrası tekrar göründü ve galerinin dip tarafında yerini aldı. Doktorun çalışma odasına masalar yerleştirilmişti; vals ve mazurkalardan uzak duracak kadar ciddi insanlar bu masalarda keyifle oyun oynayabileceklerdi.

Orkestra çalmaya hazırdı ve Yüzbaşı Haralan'ın işaret vermesini bekliyordu; tam o esnada, galerinin bahçeye açılan kapısının oradan, henüz uzaktan duyulan, güçlü ve kulak tırmalayıcı bir ses geldi. Acayip bir ritmi olan tuhaf, makamsız bir şarkıydı bu, ezgisel olarak hiçbir bağlantıları bulunmayan cümlelerden ibaretti.

İlk vals için harekete geçen çiftler durmuşlardı...

Herkes kulak kabartmıştı... Gecenin bir başka sürprizi olamaz mıydı bu?..

Yüzbaşı Haralan yanıma geldi.

"Bu da ne böyle?" diye sordum.

— Bilmiyorum, diye cevap verdi, sesinde bir endişe vardı.

— Nereden geliyor bu şarkı?.. Sokaktan mı?..

— Hayır... zannetmiyorum.

Sahiden de sesi bize kadar gelen şahıs, bahçede, galeriye doğru yürüyor olmalıydı. Hatta belki de girmek üzereydi.

Yüzbaşı Haralan kolumdan tutup beni bahçe kapısının yanına götürdü.

O sırada galeride, dip taraftaki nota sehpalarının gerisinde yerlerini almış orkestra üyeleri dışında, en fazla on kişi vardı. Diğer davetliler salonlarda ve yemek odasında gruplaşmışlardı. Mola sırasında dışarıya çıkmış olanlar az önce içeri girmişlerdi.

Yüzbaşı Haralan basamaklı sekiye çıktı. Ben de peşinden gittim, her tarafı aydınlatılmış olan bahçeyi gözlerimizle taradık...

Kimseyi göremedik.

O sırada Bay ve Bayan Roderich yanımıza geldiler; doktor oğluna bir şeyler söyledi, oğlu ise olumsuzluk ifade eden bir hareketle karşılık verdi.

Bu arada ses hâlâ işitilmekteydi, daha belirgin, daha buyurgandı ve giderek yaklaşıyordu...

Marc, kolunda Myra'yla galeriye yanımıza geldi, Bayan Roderich ise ona sorular soran öbür kadınların ortasında duruyor, onlara bir cevap veremiyordu.

"Şimdi öğrenirim!.." diye bağıran Yüzbaşı Haralan, basamakları indi.

Doktor Roderich, birçok uşak ve ben onu takip ettik.

Şarkıyı söyleyen şahıs galeriye olsa olsa birkaç adım mesafede gibiyken, birdenbire ses sustu.

Bahçenin her tarafı dolaşıldı, ağaçlık kısımlar kolaçan edildi. Aydınlatmalar sayesinde gölgede kalan hiçbir köşe olmadığından arama inceden inceye yapılabildi... Yine de kimse bulunamadı.

Bu ses, Tekeli Bulvarı'ndan geçen, geç saatlere kalmış birine ait olabilir miydi?

Pek mümkün görünmüyordu, üstelik bulvarın o saatte tamamen boş olduğunu tespit etmiştik.

Sol tarafta, beş yüz adım ötede tek bir ışık yanıyordu, Storitz'in evinin dam köşkünden gelen çok cılız bir ışıktı bu.

Tekrar galeriye girince, davetlilerin sorularını ancak vals açılışı için işaret vererek cevaplayabildik.

Yüzbaşı Haralan işareti verdi ve gruplar derhal tekrar oluştu.

"Eee, vals eşinizi seçmediniz mi?" diye bana sordu Myra gülerek.

— Vals eşim sizsiniz küçükhanım ama sadece ikinci vals için.

— Öyleyse sevgili Henri'ciğim, dedi Marc, seni bekletmeyelim!

Marc yanılıyordu. Myra'nın bana söz verdiği valsi onun zannettiğinden daha uzun süre bekleyecektim. Doğrusunu söylemek gerekirse, hâlâ bekliyorum hatta.

Orkestra giriş bölümünü henüz bitirmişti ki, şarkı söyleyen kişiyi görmediğimiz halde ses yeniden duyuldu, bu sefer salonun ortasından geliyordu...

Davetlilerin huzursuzluğuna büyük bir öfke duygusu eklendi. Ses avaz avaz, Frédéric Margrade'ın *Kin Şarkısı*'nı, içerdiği şiddet yüzünden rezil bir ünü olan şu Alman marşını söylüyordu. Macar vatanseverliğine karşı bir tahrik, doğrudan ve kasıtlı bir hakaret vardı marşta!

Ve bu salonun ortasında sesi çın çın öten kişiyi... göremiyorduk!.. Halbuki oradaydı ve kimse onu göremiyordu!..

Vals yapanlar dağılmışlar, yemek odasına ve galeriye doğru koşturuyorlardı. Davetliler, bilhassa da kadınlar arasında bir çeşit panik yaşanıyordu.

Yüzbaşı Haralan, gözleri çakmak çakmak, göremediğimiz varlığı yakalamak ister gibi ellerini öne uzatmış, salonda dolaşıyordu...

O esnada, *Kin Şarkısı*'nın son nakaratıyla birlikte ses sustu.

O zaman gördüm... evet! Yüz kişi de benim gibi, inanmak istemediği şeyi gördü...

Ve işte konsolun üstündeki buket, nişan buketi hoyratça yerinden alınmış ve parçalanmışın, çiçeklerinin üzerinde

tepinilmiş gibiydi!.. Ve işte nikâh akdi belgesinin parçaları parkenin üzerine saçılmıştı!..

Bu sefer insanların hepsi dehşete kapıldı. Herkes, bu kadar tuhaf olaylara sahne olmuş mekândan kaçma derdindeydi. Bense kendi kendime, aklım sahiden başımda mı, bu saçmalıklara inanmalı mıyım diye soruyordum.

Yüzbaşı Haralan yanıma geldi. Öfkeden bembeyaz olmuş bir yüzle şöyle dedi:

"Wilhelm Storitz'in işi bu!"

Wilhelm Storitz'in mi?.. Yüzbaşı aklını mı kaçırmıştı?..

Eğer o aklını kaçırmadıysa, benim kaçırmak üzere olduğum kesindi. Gayet ayıktım, hayal görmüyordum, yine de gördüm, evet, tam o sırada gelin tacının, onu tutan eli kimse göremezken, yerleştirilmiş olduğu yastıktan havalandığını, salonu, sonra da galeriyi geçtiğini ve bahçedeki ağaçların arasında gözden kaybolduğunu kendi gözlerimle gördüm!..

"Bu kadarı fazla!.." diye haykırdı Yüzbaşı Haralan, hızla salondan çıktı, fırtına gibi holden geçti ve kendini Tekeli Bulvarı'na attı.

Ben de arkasından fırladım.

İkimiz peş peşe, Wilhelm Storitz'in evine doğru koştuk; gecenin karanlığında, dam köşkünün tepesindeki bir pencereden hâlâ cılız bir ışık geliyordu. Yüzbaşı parmaklıklı kapının kulpuna yapışıp kapıyı sertçe sarstı. Ne yaptığımı pek bilmeden ben de ona yardım ettim. Ama kapı sağlamdı, sarsmayı bile zar zor beceriyorduk.

Birkaç dakikadır nafile yere güç harcıyorduk. Giderek artan öfkemiz kalan sağduyumuzu da yok ediyordu...

Birdenbire, kapı sessizce zıvanalarının üzerinde döndü...

Yüzbaşı Haralan, Wilhelm Storitz'i suçlamakla belli ki yanılmıştı... Wilhelm Storitz evinden dışarı çıkmamıştı, çünkü bize kapıyı açan oydu, bizzat karşımızda duruyordu.

VIII

Roderich Konağı'nın sahne olduğu olaylar daha günün ilk saatlerinde şehre yayıldı. İlkönce, beklediğim gibi, insanlar bu olayların doğal olduğunu kabul etmek istemedi. Halbuki doğaldı, öyle olmaması imkânsızdı. İş makul bir açıklama yapmaya gelince, bu başka şeydi.

Anlattığım sahnenin ardından gecenin sona erdiğini söylememe gerek yok. Marc ve Myra bu olay nedeniyle üzgün gibiydiler. Çiğnenmiş o nişan buketi, o yırtılan nikâh akdi belgesi, gözlerinin önünde kayıplara karışan o gelin tacı... Düğün arifesinde nasıl da büyük bir uğursuzluk belirtisiydi!

Gün içinde, kalabalık gruplar Roderich Konağı'nın önünde, zemin katının, kepenkleri açılmamış pencerelerinin altında toplandılar. Halktan insanlar, çoğunlukla kadınlar, Batthyány Rıhtımı'na sökün ediyorlardı.

Gruplar kendi aralarında hararetli hararetli konuşmaktaydılar. İnsanların bazısı en ipe sapa gelmez fikirlere kapılıyordu; ötekiler, konağa az çok kaygılı bakışlar atmakla yetiniyorlardı.

O sabah, âdetleri olduğu halde ne Bayan Roderich ne de kızı dışarı çıkmıştı. Akşamki olaylardan kötü etkilenmiş ve iyice dinlenmeye ihtiyacı olan Myra, annesinin yanında kalmıştı.

Saat sekizde, Marc odamın kapısını açtı. Yanında doktoru ve Yüzbaşı Haralan'ı da getirmişti. Konuşmamız, belki de

kimi acil tedbirler üzerinde anlaşmamız gerekiyordu ve bu görüşmenin Roderich Konağı'nda yapılmaması daha iyiydi. Kardeşim ve ben gece birlikte dönmüştük; o, sabah çok erkenden, Bayan Roderich ile nişanlısından haber almak için çıkıp gitmişti. Sonra, Marc'ın teklifi üzerine, doktorla Yüzbaşı Haralan alelacele onunla gelmişlerdi.

Derhal konuşmaya başladık:

"Henri," dedi bana Marc, "kimseyi yukarı bırakmamaları için talimat verdim. Burada kimse bizi duyamaz, bu odada yalnızız... tamamen bizbizeyiz."

Kardeşim nasıl da kötü bir durumdaydı! Önceki gün mutluluktan ışıl ışıl olan yüzü, şimdi allak bullak ve müthiş solgundu. Sonuç olarak, şartların gerektirdiğinden daha perişan göründü gözüme.

Doktor Roderich kendine hâkim olmak için çaba gösteriyordu; oğlu ondan çok farklı olarak, sıkılı dudakları, huzursuz bakışlarıyla, büyük bir kaygının pençesinde olduğunu açığa vuruyordu.

Metanetimi korumak için kendime söz verdim.

İlk işim, Bayan Roderich ile kızının durumunu sormak oldu:

"İkisi de dünkü olaylar yüzünden çok üzüldüler," diye cevap verdi doktor, "kendilerini toparlayabilmeleri için birkaç gün gerekli. Yine de Myra, önce çok etkilendiği halde, yürekli davrandı ve ondan daha perişan olan annesini rahatlatmaya çalışıyor. Umarım dün gecenin hatırası hafızasından çabucak silinir, yeter ki o kötü sahneler tekrarlanmasın..."

— Tekrarlanmak mı? dedim. Bundan korkmanıza gerek yok doktor. Bu hadiselerin –olup biteni başka türlü adlandırmam mümkün mü?– gerçekleştiği şartlar bir daha oluşmayacak.

— Kim bilir? diye karşılık verdi Doktor Roderich. Kim bilir? Bu yüzden, evliliğin bir an önce gerçekleşmesini istiyorum, çünkü korkarım ki bana savurulan tehditler...

Doktor bu cümleyi tamamlamadı ama anlamı Yüzbaşı Haralan ve benim için fazlasıyla açıktı. Wilhelm Storitz'in son teşebbüsünden hiç haberi olmayan Marc ise, anlamamış gibi göründü.

Yüzbaşı Haralan'ın bir fikri vardı. Yine de sessizliğini hiç bozmadı, akşamki olaylara dair benim düşüncemi bekliyordu şüphesiz.

"Mösyö Vidal," diye tekrar söze girdi Doktor Roderich, "bütün bunlarla ilgili ne düşünüyorsunuz?"

Daha ziyade, şahit olduğumuz tuhaflıkları zerre kadar ciddiye almayan bir şüpheci rolünü oynamam gerektiği kanısına vardım. Eğer uydurduğum kelime mazur görülürse, açıklanamazlıkları yüzünden, bu olaylarda olağandışı hiçbir yan görmemiş gibi davranmak daha iyi olacaktı. Zaten işin doğrusu, doktorun sorusu beni zor duruma düşürüyordu.

"Bay Roderich," dedim, "itiraf edeyim ki, sizin ifadenizle söylersek 'bütün bunlar'ın üzerinde uzun zaman durmaya değmez bence. Kötü bir şakanın kurbanı olduğumuz dışında ne düşünebiliriz ki? Dalga geçmeyi seven biri davetlilerinizin arasına sızmış ve akşam eğlencelerine nahoş bir vantrilokluk sahnesi eklemeyi uygun görmüş... Şimdilerde bu numaraların nasıl muazzam bir ustalıkla gerçekleştirildiğini biliyorsunuz..."

Yüzbaşı Haralan benden tarafa dönmüş, sanki düşüncelerimin içine iyice nüfuz etmek ister gibi gözlerini gözlerime dikmişti. Bakışı alenen şu anlama geliyordu:

"Burada, bu türden açıklamalarla avunmak için bulunmuyoruz!"

Doktor karşılık verdi:

"Bir hokkabazlık numarasına inanmadığım için beni mazur görün Mösyö Vidal..."

— Doktor, dedim, aklıma başka bir şey gelmiyor... benim kabul edemediğim bir müdahale olmadıkça... yani doğaüstü bir müdahale...

— Doğa kurallarına uygun, diyerek araya girdi Yüzbaşı Haralan. Ama sırrını bilmediğimiz yöntemler var.

— Yine de, diye üsteledim, dün duyduğumuz ses, basbayağı bir insan sesiydi, niçin bir vantrolokluk numarası olmasın?

Doktor Roderich, bu açıklamaya kesinkes karşı bir insan olarak, başını iki yana sallıyordu.

"Tekrar ediyorum," dedim, "davetsiz bir misafirin, Almanya'ya ait şu *Kin Şarkısı*'yla Macarların milli duygularını hiçe sayma, onların vatanseverlik hislerini rencide etme niyetiyle salona sızmış olması imkânsız değil."

Neticede, sadece beşeri olgular çerçevesinde kalmak istendiği zaman bu varsayım makuldü. Fakat Doktor Roderich'in, bunu kabul etmekle birlikte, çok basit bir açıklaması vardı, açıklamasını şu sözlerle yaptı:

"Mösyö Vidal, birisinin dalga geçmek veya hakaret etmek amacıyla konağa girmeyi başardığını ve bir vantrilokluk sahnesiyle bizi oyuna getirdiğini –ki buna hiç inanmıyorum– kabul ettim diyelim, paramparça edilen buket ve nikâh akdi, görünmez bir el tarafından alınıp götürülen taç hakkında ne diyeceksiniz peki?"

Sahiden de bu iki olayı, ne kadar usta olursa olsun bir hokkabaza mal etmek akla mantığa aykırıydı. Ama yine de öyle becerikli sihirbazlar vardı ki!

Yüzbaşı Haralan babasının dediklerine ilavede bulundu:

"Söyleyin azizim Vidal. O buketin çiçeklerini teker teker yolan, o nikâh akdi belgesini paramparça eden, o tacı yerinden alıp salon salon gezdiren ve bir hırsız gibi kapıp götüren sizin vantriloğunuz mu?"

Cevap vermedim.

"Acaba," diye söze devam etti hararetli hararetli, "bir yanılsamaya maruz kaldığımızı ileri sürebilir miydiniz?"

Elbette ki hayır, olay yüzden fazla kişinin önünde gerçekleştiği için, yanılsama olduğu kabul edilemezdi!

Bozmak için hiç uğraşmadığım kısa bir sessizliğin ardından doktor konuyu sonuca bağladı:

"Olayları olduğu gibi kabul edelim ve kendimizi kandırmaya çalışmayalım. Doğa kurallarıyla açıklamanın pek mümkün görünmediği ve inkâr edilemez olaylarla karşı karşıyayız. Bununla birlikte, hakikatin sınırları içinde kalıp, birisi, kötü bir şakacı değil de bir düşman, intikam amacıyla bu nişan gecesini mahvetmek istemiş olabilir mi, bir düşünelim bakalım."

Sonunda mesele esas zeminine oturtulmuştu.

"Bir düşman mı?.." diye haykırdı Marc. "Sizin ailenizin veya benim ailemin bir düşmanı ha Bay Roderich? Böyle birini tanıyor olabilir misiniz?"

— Evet Marc, dedi Yüzbaşı Haralan. Sizden önce kız kardeşimle evlenmek isteyen kişi.

— Wilhelm Storitz mi?

— Wilhelm Storitz.

Bunun üzerine Marc'a, henüz bilmediği olaydan bahsettik. Doktor ona, Wilhelm Storitz'in birkaç gün önceki yeni teşebbüsünü anlattı. Kardeşim, doktorun verdiği kesin cevabı, sonra rakibinin Roderich ailesini hedef alarak savurduğu tehditleri öğrendi; akşamki olaylarda Wilhelm Storitz'in bir biçimde payı olduğuna dair şüpheyi belli ölçüde doğrulayacak türde tehditlerdi bunlar.

"Ve siz de bütün bunlar hakkında bana hiçbir şey söylemediniz!.." diye bağırdı Marc. "Ancak bugün, Myra tehdit edildiğinde bana haber veriyorsunuz!.. Öyle olsun, gidip şu Wilhelm Storitz'i bulacağım ve öğrenmem gereken..."

— Bu işi bize bırakın Marc, dedi Yüzbaşı Haralan. Varlığıyla kirlettiği yer, babamın evi...

— Hakaret ettiği kişi de benim nişanlım, diye karşılık verdi Marc, artık kendine hâkim olamıyordu.

Öfke ikisini de zıvanadan çıkarıyordu muhakkak. Diyelim ki Wilhelm Storitz, Roderich ailesinden intikam alma ve

tehditlerini gerçekleştirme niyetindeydi, tamam, öyle olsun! Fakat akşamki olaylarda parmağının olduğunu, bizzat rol oynadığını ispatlamak imkânsızdı. Basit varsayımlara dayanarak onu suçlayıp şöyle diyemezdik: "Dün akşam orada, davetlilerin arasındaydınız. Şu *Kin Şarkısı*'yla bize hakaret eden sizdiniz. Nişan buketiyle nikâh akdi belgesini parçalayan sizdiniz. Gelin tacını alan sizdiniz." Kimse onu görmemişti, hiç kimse.

Üstelik onu evinde bulmamış mıydık? Parmaklıklı kapıyı bize açan bizzat o değil miydi? Elbette bizi epeyce bekletmişti, her halükârda Roderich Konağı'ndan dönmesi için yeterli bir süreydi bu ama Yüzbaşı Haralan ile bana görünmeden aradaki yolu kat edebildiğini nasıl aklımız keserdi?

Bütün bunları tekrar anlattım ve Doktor Roderich'in mantıklı bulduğu düşüncemi Marc ile Yüzbaşı Haralan'ın da hesaba katması için üsteledim. Fakat beni işitemeyecek kadar öfkeliydiler ve derhal Tekeli Bulvarı'ndaki eve gitmek istiyorlardı.

Nihayet, uzun bir tartışmadan sonra, mantıklı olan tek öneri üzerinde karar kılındı, bana ait olan bu öneriyi şu sözlerle dile getirmiştim:

"Dostlarım, valilik konağına gidelim. Emniyet amirini, hâlâ haberi yoksa, meseleden haberdar edelim. Bu Alman'ın Roderich ailesine karşı tutumunu, Marc ile nişanlısına hangi tehditleri savurduğunu anlatalım. Onunla ilgili tahminlerimizi aktaralım. Hatta tam bir övüngenlik örneği sergileyerek, her türlü beşeri güce meydan okuyabilecek yöntemleri olduğunu ileri sürüyor ya, bunu da söyleyelim. Böylece, bu yabancıya karşı tedbir alınıp alınmayacağına dair karar vermek emniyet amirine düşecektir."

Bu şartlar altında, yapılması gereken en iyi şey, hatta tek şey bu değil miydi? Polis vatandaşlardan daha etkili bir biçimde müdahale edebilir. Eğer Yüzbaşı Haralan ile Marc, Storitz'in evine gidecek olsalardı, kapı onlara açılmayabi-

lirdi. Kaba kuvvet kullanarak mı gireceklerdi o durumda?.. Hangi hakla?.. Halbuki polisin böyle bir hakkı vardı. Demek ki başvurulması uygun olan tek ama tek merci emniyetti.

Bu konuda hemfikir olduktan sonra, Marc'ın Roderich Konağı'na dönmesine karar verdik; doktor, Yüzbaşı Haralan ve ben ise valilik konağına gidecektik.

Saat on buçuktu. Daha önce söylediğim gibi, bütün Ragz akşamki olayları artık biliyordu. Doktorla oğlunu valilik konağına doğru giderken görenler, oraya gitme sebeplerini kolayca tahmin ediyordu.

Valilik konağına vardığımızda, doktor emniyet amirine haber yolladı, amir de derhal odasına alınmamız için emir verdi.

Bay Henrich Stepark kısa boylu, cesur görünüşlü, sorgulayıcı bakışları olan, kurnaz, cin gibi, pratik zekâya sahip, sezgileri çok kuvvetli bir adamdı. Birçok olayda büyük bir ustalık sergilemişti. Roderich Konağı'yla ilgili bu karanlık hikâyeyi aydınlatmak için yapılabilecek ne varsa, onun yapacağından emin olunabilirdi. Fakat hakikatin sınırlarını aşan son derece istisnai bu şartlarda, sonuç alıcı bir müdahalede bulunabilir miydi?

Emniyet amiri de herkes gibi bu meselenin ayrıntılarını öğrenmişti; ama doktor, Yüzbaşı Haralan ve benim dışımda kimsenin bilmediği şeyi o da bilmiyordu.

"Ziyaretinizi bekliyordum Bay Roderich," dedi bizi karşılarken, "siz büroma gelmeseydiniz ben sizi görmeye gelecektim. Dün akşam konağınızda tuhaf olayların cereyan ettiğini ve dolayısıyla davetlilerinizin doğal olarak dehşete kapıldığını öğrendim. Bu dehşet duygusunun şehri ele geçirdiğini ilave etmeliyim, Ragz öyle kısa zamanda sükûnete kavuşacakmış gibi de görünmüyor."

Konuya böyle girişinden, en iyisinin Bay Stepark'ın sorularını beklemek olduğunu anladık.

"Doktor bey, öncelikle size şunu sorayım, birinin size kin güttüğünü düşünüyor musunuz? O kişi bu kin sebebiyle ailenizden, tam da Küçükhanım Myra Roderich ile Mösyö Marc Vidal'in evliliğiyle ilgili olarak, bir intikam almış olabilir mi?"

— Sanırım öyle, diye cevap verdi doktor.

— Kim olabilir bu kişi?

— Wilhelm Storitz denen kişi.

Bu ismi telaffuz eden, Yüzbaşı Haralan oldu. Emniyet amiri hiç şaşırmış gibi görünmedi.

Bunun üzerine doktor Bay Stepark'a, Wilhelm Storitz'in Myra Roderich'e talip olduğunu, daha sonra evlilik talebini tekrar dile getirdiğini ve yine reddedilince, bütün beşeri güçlere meydan okuyabilecek yöntemlerle evliliği engelleme tehdidinde bulunduğunu anlattı.

"Evet, evet," dedi Bay Stepark, "düğün afişini paramparça ederek de işe başladı."

Hepimiz böyle düşünüyorduk.

Yine de hemfikir olmamız, olayı daha açıklanabilir kılmıyordu, elbette işin içine büyücülük karıştığını kabul etmediğimiz sürece. Ama polis hakikatin sınırları içinde hareket eder. Etten ve kemikten insanların yakasına yapışır. Hayalet ya da hortlakları tutuklamak gibi bir âdeti yoktur. Afişi yırtan, buketi paramparça eden, tacı çalan kişi tabii ki ele geçirilebilir bir insandı. Tek yapılması gereken, onu ele geçirmekti.

Bay Stepark, Wilhelm Storitz'le ilgili şüphe ve tahminlerimizin haklı bir temeli olduğunu kabul etti.

"Bu şahıs, hakkında hiç şikâyet almadığım halde bana her zaman tekinsiz göründü," dedi. "Gizli saklı bir hayatı var. Nasıl ve neyle geçindiği pek bilinmiyor. Doğduğu şehir Spremberg'i niçin terk etti? Güney Prusya kökenli bir Prusyalı olarak, kendi vatandaşları tarafından pek sevilmeyen bu Macar memleketine neden geldi? Kimsenin hiç girmediği

Tekeli Bulvarı'ndaki şu eve, ihtiyar bir uşakla birlikte neden kapandı? Tekrar söylüyorum, bütün bunlar şüphe uyandırıyor... hem de fazlasıyla..."

— Ne yapmayı düşünüyorsunuz Bay Stepark? diye sordu Yüzbaşı Haralan.

— Bu durumda, diye cevap verdi emniyet amiri, bu eve baskın düzenlemeliyiz, belki bir belge, bir ipucu bulabiliriz...

— Ama bu baskın için validen izin belgesi almanız gerekmez mi? diye sordu Doktor Roderich.

— Söz konusu kişi bir yabancı, üstelik ailenizi tehdit etmiş bir yabancı. Sayın vali bu izni verecektir, merak etmeyin.

— Vali dün akşamki davetteydi, diye belirttim.

— Biliyorum Mösyö Vidal, şahit olduğu olayları görüşmek üzere beni çağırttı bile.

— Olan biteni açıklayabiliyor muydu? diye sordu doktor.

— Hayır! Mantıklı hiçbir açıklama bulamıyordu.

— Fakat, dedim, Wilhelm Storitz'in bu meselede parmağı olduğunu öğrendiğinde...

— Olayı aydınlatmak için daha da istekli olacaktır, diye cevap verdi Bay Stepark. Lütfen beni bekleyin beyler. Dosdoğru valiliğe gideceğim; yarım saate kalmadan, Tekeli Bulvarı'ndaki evde arama yapma iznini getirmiş olurum.

— Aramaya biz de sizinle geliriz, dedi Yüzbaşı Haralan.

— Nasıl isterseniz yüzbaşı, tabii siz de Mösyö Vidal, diyerek kabul etti emniyet amiri.

— Sizler, dedi Doktor Roderich, Bay Stepark ve memurlarıyla gidebilirsiniz. Ben bir an önce konağa dönmek istiyorum, arama bittikten sonra oraya gelirsiniz.

— Ve tutuklama yapıldıktan sonra, tabii olursa, diye açıklamada bulundu Bay Stepark. Bu meseleyi hızla sonuca bağlamaya kararlı gibi göründü bana.

Valiliğe yollandı, doktor da onunla birlikte çıkıp konağa gitti, daha sonra biz de yanına gidecektik.

Yüzbaşı Haralan ve ben emniyet amirinin odasında kaldık. Pek az sohbet ettik. Demek o evin kapısından içeri girecektik... Sahibi o esnada evde miydi acaba?.. Onu karşısında görünce Yüzbaşı Haralan'ın kendisine hâkim olup olamayacağını merak ediyordum.

Bay Stepark yarım saat sonra çıkageldi. Arama izin belgesini getirmişti ve lüzumlu gördüğü bütün tedbirleri almaya yetkisi vardı.

"Şimdi beyler," dedi, "lütfen benden önce çıkın. Ben bir güzergâhtan gideceğim, memurlarım diğer güzergâhtan, yirmi dakika sonra Storitz'in evinde oluruz. Anlaştık mı?"

— Anlaştık, diye cevap verdi Yüzbaşı Haralan.

İkimiz birlikte valilik konağından çıkarak Batthyány Rıhtımı'na doğru indik.

IX

Bay Stepark'ın seçtiği güzergâh şehrin kuzeyinden geçiyor, memurları ise ikili gruplar halinde merkezdeki mahallelerin içinden yürüyorlardı. Yüzbaşı Haralan ile ben, Etienne-1 Caddesi'nin en ucuna vardıktan sonra, Tuna boyunca rıhtımı takip ettik.

Hava kapalıydı. Kurşuni renkte ve şişkin bulutlar doğu yönünden hızla sürüklenmekteydi. Serin esinti altında, nehrin sarımtırak sularında seyreden tekneler bir yana doğru iyice yatıyorlardı. Çiftler halindeki leylek ve turnalar, rüzgâra doğru dönmüş, keskin çığlıklar atıyorlardı. Yağmur yağmıyordu ama yükseklerdeki pus sağanak yağışa dönüşecek gibi görünüyordu.

O saatte şehirli ve köylü kalabalığıyla yükünü almış tacirler mahallesi dışında, gelip geçen tek tük insan vardı. Yine de, emniyet amiriyle memurları bizimle birlikte gelseydi dikkat çekebilirdi; valilik konağından çıkarken ayrılmamız iyi olmuştu.

Yüzbaşı Haralan sessizliğini koruyordu. Wilhelm Storitz'le karşılaşırsa kendine hâkim olamamasından ve şiddete başvurmasından hâlâ korkuyordum. Bu yüzden, Bay Stepark, kendisiyle gelmemize izin verdiği için neredeyse üzüntü duyuyordum.

Roderich Konağı'nın bulunduğu, Batthyány Rıhtımı'nın sonundaki köşe başına on beş dakikada varmıştık. Zemin katındaki pencere kepenklerinin hiçbiri henüz açılmadığı

gibi, Bayan Roderich ve kızının odalarındaki kepenkler de hâlâ kapalıydı. Bir gün önceki hareketlilikle ne büyük bir tezattı!

Yüzbaşı Haralan durdu, bir an için bakışları bu kapalı kepenklere takıldı. Göğüs geçirdi, eliyle tehditkâr bir hareket yaptı ama tek bir söz söylemedi.

Köşeyi dönüp Tekeli Bulvarı boyunca ilerledik ve Storitz'in evinin yakınında durduk.

Bir adam, elleri cebinde, ilgisiz bir tavırla kapının önünde geziniyordu. Emniyet amiriydi bu. Yüzbaşı Haralan ve ben, kararlaştırdığımız gibi yanına gittik.

Üç beş saniye geçti geçmedi sivil giyimli altı memur göründü, Bay Stepark'ın bir işaretiyle parmaklıklı kapının önünde dizildiler. Yanlarında bir çilingir vardı, kapı açılmadığı takdirde işi ele alacaktı.

Storitz'in evinin pencere kepenkleri her zamanki gibi kapalıydı. Dam köşkünün çekilmiş perdeleri camlardan içerisinin görünmesini engelliyordu.

"Tabii ki evde kimse yok," dedim Bay Stepark'a.

— Göreceğiz bakalım, diye karşılık verdi. Ama ev boş olursa şaşarım. Sol tarafta bacadan çıkan dumana bakın.

Sahiden de çatının üzerinden koyu renkli bir duman yükselmekteydi.

"Sahibi evde olmasa bile," diye ilave etti Bay Stepark, "muhtemelen uşak içeridedir; kapıyı ister biri ister diğeri açsın, hiç önemi yok."

Bense, Yüzbaşı Haralan yanımızda olduğundan, Wilhelm Storitz'in evde olmamasını, hatta Ragz'dan gitmiş olmasını tercih ederdim.

Emniyet amiri, parmaklıklı kapının kanatlarından birine raptedilmiş kapı tokmağını çın çın öttürdü. Sonra birisinin görünmesini ya da kapının içeriden açılmasını bekledik.

Aradan bir dakika geçti. Kimse yoktu. Tokmağı kapıya ikinci defa vurduk...

"Bu evdekilerin kulağı ağır işitiyor," diye homurdandı Bay Stepark.

Ardından çilingire döndü:

"Gerekeni yapın," dedi.

Adam aletlerinin arasından birini seçti. Maymuncuk sürgü ağızlığına girince, kapı kolayca açıldı.

Emniyet amiri, Yüzbaşı Haralan ve ben avluya girdik. Memurlardan dördü bize eşlik ediyor, diğer ikisi ise dışarıda bekliyordu.

Avlunun sonundaki üç basamakla konutun giriş kapısına çıkılıyordu, bu kapı da tıpkı parmaklıklı kapı gibi kapalıydı.

Bay Stepark bastonuyla iki defa vurdu.

Cevap veren olmadı. Evin içinden hiçbir ses gelmedi.

Çilingir sekinin basamaklarından çıktı ve anahtarlarından birini kilide soktu. Wilhelm Storitz memurları görüp eve girmelerini engellemek istemişse, kapı birkaç defa kilitlenmiş, hatta içeriden sürgülenmiş bile olabilirdi.

Ama durum öyle değildi. Anahtar kilitte döndü. Kapı anında açıldı.

"Girelim," dedi Bay Stepark.

Koridor, hem kapının üst tarafına açılmış parmaklıklı bir pencereden hem de bahçeye açılan dipteki ikinci bir kapının camından giren ışıkla aydınlanmaktaydı.

Emniyet amiri koridorda birkaç adım attı ve avaz avaz bağırdı:

"Kimse yok mu?"

Cevap gelmedi, hatta ikinci seslenişte dahi durum değişmedi. Bu evin içinde hiç ses yoktu. Kulak kabartıp bütün dikkatimizi verince, yan odalardan birinden kayma sesine benzer bir ses duyar gibi olduk sadece. Şüphesiz yanılsamaydı.

Bay Stepark koridorun sonuna kadar ilerledi. Ben peşinden yürüyordum, Yüzbaşı Haralan da beni takip ediyordu.

Memurlardan biri avlunun sekisinde nöbetçi olarak kalmıştı.

Kapı açık olduğu için, bir bakışta bahçenin tamamını görebiliyorduk. Etrafı duvarlarla çevrili, yaklaşık dört beş dönümlük bir bahçeydi. Ortasında, iyice uzayıp kısmen solmuş otlarıyla uzun zamandır biçilmemiş bir çimenlik vardı. Kenarlarında sık ağaçların bulunduğu kıvrımlı bir yürüyüş yolu bu çimenliği çepeçevre kuşatmaktaydı. Bu ağaçların ötesinde, şüphesiz duvar boyunca dikilmiş ve tepeleri surların istinat duvarlarını aşabilecek yüksek ağaçlar görülüyordu.

Her şey ihmal ve bakımsızlığa işaret ediyordu.

Bahçe kolaçan edildi. Yürüyüş yolunda yeni ayak izleri olmasına rağmen, memurlar kimseyi bulamadı.

O taraftaki pencerelerin kepenkleri kapalıydı; merdiveni aydınlatan, ilk kattaki son pencerenin kepengi açıktı sadece.

"Bu insanların eve dönmeleri uzun sürmez," diye tespitte bulundu emniyet amiri, "çünkü kapıyı kilitlemeden çekip kapatmışlar... Tabii durumu anlayıp tabanları yağlamamışlarsa."

— Öğrenmiş olabileceklerini mi düşünüyorsunuz?.. diye karşılık verdim. Yok canım, ben daha ziyade her an gelmelerini bekliyorum.

Bay Stepark, bu konuda şüpheli olduğunu belirtir gibi başını iki yana salladı.

"Zaten," diye ekledim, "bacaların birinden çıkan şu duman da bir yerlerde ateş yakılmış olduğunu gösteriyor."

— Ateşin kaynağını arayalım bakalım, diye karşılık verdi emniyet amiri.

Bahçenin de avlu gibi bomboş olduğunu ve orada kimsenin saklanmadığını gördükten sonra Bay Stepark tekrar eve girmemizi rica etti ve koridorun kapısı arkamızdan kapandı.

Bu koridora dört oda kapısı açılıyordu. Bahçe tarafındaki odalardan biri mutfak olarak kullanılıyordu. Bir diğeri ise, doğruyu söylemek gerekirse, birinci kata, sonra da çatı katına çıkan merdivenin boşluğuydu sadece.

Arama mutfaktan başladı. Memurlardan biri gidip pencereyi açtı ve içeri yeterince ışığın girmesine imkân vermeyen, baklava biçiminde dar bir açıklığa sahip kepenkleri geriye itti.

Hiçbir eşya bu mutfağın mobilyalarından daha sade, daha iptidai olamazdı – borusu, geniş bir şöminenin rüzgârlığı altında kaybolan dökme demirden bir ocak; iki yanda birer dolap; ortada bir masa; iki hasır iskemle ve iki tahta tabure; duvarlara asılmış çeşitli kap kacak; bir köşede, bir gün önceden kurulduğu sarkacın altındaki ağırlıktan belli olan, vuruşları düzenli bir duvar saati.

Ocakta hâlâ birkaç parça kömür yanmaktaydı, dışarıdan görülen dumanın sebebi buydu.

"İşte mutfak," dedim, "iyi de aşçı nerede?.."

— Peki ya efendisi?.. diye ekledi Yüzbaşı Haralan.

— Aramaya devam edelim, diye karşılık verdi Bay Stepark.

Zemin katındaki, avluya bakan diğer iki oda da peş peşe arandı. Odalardan biri, salon, eski işçilik ürünü mobilyalar, yer yer adamakıllı aşınmış eski Alman duvar halılarıyla döşenmişti. Büyük demir ızgaraları olan şöminenin üzerindeki rafta, XV. Louis tarzı, epeyce zevksiz bir saat duruyordu. Durmuş ibreleri ve tozla kaplı kadranı uzun zamandır kullanılmadığını gösteriyordu. Pencerenin karşısındaki duvar panolarından birinde oval çerçeveli bir portre asılıydı, portenin üzerinde süslemeli bir yazıyla şu isim vardı: Otto Storitz.

Güçlü çizgileri, çarpıcı renkleriyle gerçek bir sanat eseri olan, tanınmamış bir sanatçı tarafından imzalanmış bu resme bakıyorduk.

Yüzbaşı Haralan gözlerini bu tablodan alamıyordu.

Bana gelince, Otto Storitz'in yüzü üzerimde derin bir etki yaratıyordu. Buna sebep, ruh halim miydi?.. Yoksa, daha ziyade, farkında olmadan ortamın etkisinde mi kalıyor-

dum?.. Her ne olursa olsun, bu yüzüstü bırakılmış salonda, âlim bana düşsel bir varlık gibi görünüyordu. O güçlü yüz ifadesi, o çalı gibi saçlar, o aşırı geniş alın, o kor gibi yanan gözler, titrek dudaklı o ağızla portre adeta canlıydı, sanki çerçevesinden dışarı fırlayacak ve öbür dünyadan gelen bir sesle şöyle haykıracaktı:

"Burada ne işiniz var?.. Huzurumu kaçırmaya nasıl cüret edersiniz!"

Salonun, kepenkleri kapalı penceresinden içeriye az çok ışık giriyordu. Pencereyi açmak gerekmemişti; belki de bu kısmi loşlukta portre daha olağanüstü bir görüntü kazanıyor ve bizleri daha da fazla etkiliyordu.

Emniyet amirinin dikkatini, Otto ve Wilhelm Storitz arasındaki benzerlik çekmiş gibiydi.

"Neredeyse yaş farkı dışında," diye bir tespitte bulundu, "bu portre babasına ait olduğu kadar oğluna da ait olabilirdi pekâlâ. Aynı gözler, aynı alın, geniş omuzların üzerinde aynı kafa. Ve şu şeytani görünüş!.. İkisi de şeytan çıkarma ayinine tabi tutulabilirdi."

— Evet, diye karşılık verdim. Bu benzerlik inanılmaz.

Yüzbaşı Haralan, sanki modelin aslı karşısındaymış gibi, tablonun önünde mıhlanıp kalmıştı.

"Geliyor musunuz yüzbaşı?" dedim.

Bu salondan koridora çıkıp, yan odaya geçtik. Burası çalışma odasıydı ve çok dağınıktı. Beyaz ahşap raflar, çoğu ciltsiz olan kitaplarla doluydu; bunlar daha çok matematik, kimya ve fizikle ilgili eserlerdi. Bir köşede, birçok alet edevat, aygıtlar, makineler, kavanozlar, taşınabilir bir ocak, birkaç karni ve imbik, her ne kadar mühendis olsam da bir ikisini tanımadığım maden örnekleri duruyordu. Odanın ortasında, üstü kâğıtlar ve büro malzemeleriyle dolu masada, Otto Storitz'in bütün eserlerinin üç dört cildi vardı. Bu ciltlerin yanında ise bir elyazması. Eğilip bakınca, yine o meşhur isim tarafından imzalanmış bu elyazmasının, ışık üzerine bir

araştırmayla ilgili olduğunu gördüm. Kâğıtlar, kitap ciltleri ve elyazmasına el kondu ve hepsi mühür altına alındı.

Bu odada yapılan arama, bizi aydınlatabilecek nitelikte başka bir sonuca ulaşmadı. Dolayısıyla tam çıkıyorduk ki Bay Stepark şöminenin üstünde tuhaf şekilli, maviye çalan cam bir şişe gördü.

Ya merak duygusuna ya da polislik içgüdüsüne yenik düşen Bay Stepark, daha yakından incelemek amacıyla bu şişeyi almak için elini uzattı. Fakat hatalı bir hareket yapmış olmalıydı, çünkü rafın kenarında duran şişe, tam tutacağı sırada yere düştü ve kırıldı.

Şişenin içinden çok akışkan, sarımtırak renkli bir çözelti döküldü. Son derece uçucu olan sıvı anında buharlaşıp, başka hiçbir şeyle kıyaslayamayacağım tuhaf bir koku yaydı, fakat neticede hafif bir kokuydu, çünkü koku alma duyumuz fazla etkilenmedi.

"Bu şişenin düşmesinin tam da sırasıydı hani," dedi Bay Stepark.

— Otto Storitz'in kendi buluşu olan bir terkip vardı içinde muhakkak, dedim.

— Oğlu formülü biliyor olmalı, pekâlâ yenisini yapabilir, diye karşılık verdi Bay Stepark.

Sonra kapıya yöneldi:

"Birinci kata," dedi; memurlarından ikisine, koridorda kalmaları için talimat verdi.

Dip tarafta, mutfağın karşısında bir merdiven boşluğu vardı, ahşap tırabzanlı merdivenin basamakları bastıkça gıcırdıyordu.

Sahanlığa, yan yana iki oda açılıyordu; kapıları kilitlenmemişti, içeri girmek için bakır tokmağı çevirmek yeterli oldu.

Salonun üstündeki ilk oda Wilhelm Storitz'in yatak odası olmalıydı. Odada sadece demir bir yatak, bir komodin, meşe ağacından bir çamaşır dolabı, bakır ayaklar üzerine

oturtulmuş bir lavabo, bir kanepe, kalın fitilli kadifeyle döşenmiş bir koltuk ve iki iskemle vardı. Yatakta perde yoktu, pencerelerde perde yoktu; mobilya, görüldüğü gibi, en gerekli eşyalardan ibaretti. Ne şöminenin ne de bir köşede duran yuvarlak sehpanın üzerinde herhangi bir kâğıt bulunuyordu. Sabahın o saatinde yatak hâlâ dağınıktı ama gece orada yatılmış olmalıydı, bunu ancak farz edebilirdik.

Yine de, lavaboya yaklaşan Bay Stepark haznede su olduğunu gördü, suyun yüzeyinde sabun köpükleri vardı.

"Bu suyun kullanılmasının üzerinden yirmi dört saat geçtiğini farz edelim," dedi, "o zaman köpüklerin yok olması lazımdı. Dolayısıyla, adamımızın bu sabah, evden çıkmadan önce, burada elini yüzünü yıkadığı neticesine varıyorum."

— Bu yüzden de geri dönmesi mümkün, diye tekrar ettim. Tabii memurlarınızı görmezse.

— Memurlarımı görürse memurlarım da onu görür, adamı yanıma getirme talimatı aldılar. Fakat Storitz'in yaş tahtaya basacağını hiç zannetmiyorum.

O sırada, yerine doğru dürüst oturtulmamış bir parkenin üstüne basıldığında çıkan çatırtıya benzer bir ses duyuldu. Bu ses yan odadan, yani çalışma odasının üstündeki odadan gelir gibiydi.

Yatak odasıyla o oda arasında bir irtibat kapısı vardı; bu sayede, birinden diğerine geçmek için sahanlığa çıkmaya lüzum yoktu.

Yüzbaşı Haralan, emniyet amirinden önce öne atıldı, ani bir hareketle bu kapıyı açtı...

Fakat yanılmıştık. İçeride kimse yoktu.

Neticede bu ses üst kattan, yani dam köşküne geçişin sağlandığı çatı katından da gelmiş olabilirdi.

Bu ikinci oda, ilkinden daha da üstünkörü döşenmişti; sağlam bir bez kayışla tavana tutturulmuş bir asma yatak, kullanılmaktan yamyassı olmuş bir şilte, kepir küpür sert çarşaflar, bir yün yorgan, birbirinden farklı iki iskemle, oca-

ğında külden eser olmayan şöminenin üzerinde kumtaşından bir hazne ve bir su testisi, bir portmantonun çengellerine asılmış kaba kumaştan birkaç giysi, hem dolap hem konsol görevi gören ve Bay Stepark'ın içinde epeyce çok çamaşır bulduğu kaba saba bir dolap, daha doğrusu bir meşe sandık.

Bu oda, ihtiyar uşak Hermann'a aitti elbette. Zaten emniyet amiri, ilk yatak odasının penceresi havalandırmak amacıyla ara sıra açılsa da, yine avluya bakan ikinci yatak odasının penceresinin hep kapalı tutulduğunu memurlarının raporlarından biliyordu. Çok zahmetli bir işleyiş mekanizması olan pencere kolunu ve kepenklerin pastan aşınmış demir aksamını inceleyerek bu durumu yerinde de saptayabildik.

Öyle ya da böyle sözü edilen oda boştu; eğer çatı katı, dam köşkü ve mutfağın altında bulunan mahzende de kimse yoksa, efendi ile uşağı muhakkak ki evden çekip gitmiş demekti, hatta bir daha geri dönmemek niyetinde olabilirlerdi.

"Wilhelm Storitz'in, arama yapılacağına dair haber almış olması mümkün değil mi sizce?" diye sordum Bay Stepark'a.

— Hayır Mösyö Vidal, biz bu meseleyi konuştuğumuz sırada benim büromda ya da sayın valinin bürosunda bir yerlere gizlenmemişse tabii!

— Tekeli Bulvarı'na geldiğimizde bizi görmüş olabilir.

— Diyelim öyle oldu, evden nasıl çıktılar peki?

— Arka taraftan çıkıp kırlara doğru gitmiş olabilirler.

— Çok yüksek olan bahçe duvarlarının üzerinden atlayacak vakitleri yoktu, üstelik öteki taraftaki sur hendeğini aşmaları mümkün değil.

Emniyet amirinin düşüncesine göre, Wilhelm Storitz ve Hermann, biz içeri girmeden epeyce önce evden çıkıp gitmişlerdi.

Bu odadan, sahanlığa açılan kapıyı kullanarak çıktık. Tam ikinci kata çıkmak için ilk basamağa adımımızı atıyor-

duk ki, birdenbire, birinci katı zemin katına bağlayan merdivenin basbayağı gıcırdadığını işittik, sanki biri hızlı adımlarla yukarı çıkmış ya da aşağı inmişti. Hemen sonra bir düşme sesi, ardından da acı dolu bir çığlık geldi.

Tırabzanın üstünden eğildik ve gözcülük yapmak için koridorda kalmış memurlardan birinin, belini ovuşturarak yerden doğrulduğunu gördük.

"Ne oldu Ludwig?" diye sordu Bay Stepark.

Memurun söylediğine göre, merdivenin ikinci basamağında ayakta dururken, bizim de işittiğimiz gıcırtılar dikkatini çekmişti. Sebebini anlamak için aniden arkasını dönerken, yanlış bir hareket yapmış olmalıydı, çünkü iki ayağı birden kaymış, sırtüstü yere devrilmiş ve belini fena incitmişti. Adam düşüşüne bir açıklama bulamıyordu. Birisinin, dengesini kaybettirmek için onu çektiğine ya da ittiğine yemin edebilirdi. Ama bu akla mantığa sığacak bir şey değildi, çünkü avluya açılan dış kapının önünde kalıp gözcülük yapan meslektaşıyla birlikte, zemin katında yalnızdı.

"Hımm!.." dedi Bay Stepark, endişeli bir tavırla.

Bir dakika içinde ikinci kata ulaştık.

Burası, bir kalkan duvardan diğerine kadar uzanan, damda açılmış dar vasistaslar sayesinde ışık alan çatı katından ibaretti; bir bakışta, kimsenin buraya sığınmadığını tespit etmek kolay oldu.

Ortadaki epeyce dik bir merdivenle, çatı katının üstünde bulunan dam köşküne ulaşılıyor; dam köşkünün içine ise, bir ağırlık yardımıyla inip kalkan bir kapaktan giriliyordu.

"Kapak açık," dedim, o esnada bir ayağını merdivene koymuş olan Bay Stepark'a.

— Sahiden de öyle Mösyö Vidal, oradan esinti geliyor. Duyduğumuz sesin sebebi buymuş demek ki. Bugün rüzgâr şiddetli, rüzgârgülü çatının tepesinde adeta çığlık atıyor.

— Halbuki, diye karşılık verdim, daha ziyade ayak sesi gibiydi.

— Evde kimse olmadığına göre kim yürümüş olabilir ki?

— Ya yukarıda biri varsa Bay Stepark?..

— Havaya asılı şu bir göz odada mı?..

Yüzbaşı Haralan, emniyet amiriyle aramda geçen konuşmayı dinliyordu. Dam köşkünü işaret ederek şöyle demekle yetindi:

"Çıkalım."

Yere kadar sarkan kalın bir ipten destek alarak basamakları ilk tırmanan, Bay Stepark oldu.

Onun arkasından önce Yüzbaşı Haralan, sonra da ben çıktık. Bu daracık camekânlı bölmeye üç kişi ancak sığardı muhtemelen.

Sahiden de burası, sekize sekiz ayak genişliğinde, on ayak kadar yüksekliğinde bir çeşit kafesti.

Çatı kirişlerine sağlamca oturtulmuş dikmelerin arasında camlar olmasına rağmen içerisi epeyce karanlıktı.

Bu karanlığın sebebi, dışarıdan da fark ettiğimiz gibi, kalın yün perdelerin kapalı olmasıydı. Fakat perdeler açılınca, camlardan içeriye bolca ışık doldu.

Dam köşkünün dört cephesinden, Ragz'ı bir baştan bir başa görmek mümkündü. Manzaranın önünü kesen hiçbir şey yoktu; görüş alanı Aziz Michael'in kulesi ve şatonun burcundakine göre daha dar olsa da, Roderich Konağı'nın taraçasındakine göre daha genişti.

Oradan, bulvarın sonundaki Tuna'yı, valilik konağı çan kulesinin, katedral külahının, Wolkang Tepesi burcunun hâkim olduğu, güneye doğru genişleyen şehri ve çevresindeki, uzak dağlarla kuşatılmış geniş *puszta* çayırlarını tekrar seyrettim.

Hemen söyleyeyim, dam köşkündeki durum da evin geri kalanındakiyle aynıydı. Kimseyi bulamadık. Bay Stepark'ın kabullenmesi lazımdı, bu polis baskını hiçbir sonuç vermeyecekti, Storitz'in evinin esrarına dair yine bir şey öğrenemeyecektik.

Bu dam köşkünün astronomi gözlemleri için kullanıldığını ve içeride, gökyüzünü incelemeye yarayan aletler bulunduğunu düşünmüştüm. Yanılmışım. Eşya olarak sadece bir masa ile bir koltuk vardı.

Masanın üzerinde birkaç evrak ve bunların arasında da bir gazete nüshası duruyordu; Budapeşte'de, Otto Storitz'in yaklaşmakta olan doğum yıldönümünü öğrendiğim gazeteydi bu. Öncekiler gibi bu evraka da el kondu.

Şüphesiz, Storitz'in oğlu çalışma odasından, daha doğrusu laboratuvarından çıktıktan sonra burada dinleniyordu. Her halükârda bu makaleyi okumuştu; makalenin üzerinde, muhakkak ki onun elinden çıkma, kırmızı mürekkeple çizilmiş bir haç işareti vardı.

Birdenbire güçlü bir nida duyuldu, bir şaşkınlık ve öfke nidası.

Yüzbaşı Haralan, dikmelerden birine raptedilmiş bir rafta mukavva bir kutu görmüş ve açmıştı...

Peki o kutudan ne çıkarmıştı?..

Nikâh akdinin imzalanacağı gece Roderich Konağı'ndan çalınan gelin tacını.

X

Böylece, bu işin Wilhelm Storitz'in başının altından çıktığına dair hiç şüphe kalmadı. Elimizde somut bir delil vardı ve artık basit tahminlere mahkûm değildik. Fail o ya da bir başkası olsun, sebebini açıklayamadığımız bu tuhaf hırsızlık her halükârda onun yararına gerçekleştirilmişti.

"Hâlâ şüpheniz var mı azizim Vidal?" diye bağırdı Yüzbaşı Haralan, sesi hiddetten titriyordu.

Bay Stepark suskunluğunu korumaktaydı. Bu acayip olayda hâlâ bilinmeyen çok şey vardı. Wilhelm Storitz'in suçluluğu su götürmez olsa da, bu işi hangi yöntemlerle yaptığı bilinmiyordu, eninde sonunda öğreneceğimiz de kesin değildi.

Ben ise, doğrudan bana hitap eden Yüzbaşı Haralan'a cevap vermedim. Gerçi nasıl bir cevap verebilirdim ki!..

"Macar vatanseverliğini hiçe sayar gibi, gelip yüzümüze karşı *Kin Şarkısı*'nı söyleyerek bize hakaret eden, o alçak değil mi?" diye sözünü sürdürdü Yüzbaşı Haralan. "Onu görmediniz ama duydunuz!.. Biz onu görememiş olsak bile oradaydı!.. Onun eliyle kirlettiği şu taca gelince, tek bir yaprağı bile kalsın istemiyorum!.."

Gidip tacı parçalayacağı sırada Bay Stepark onu durdurdu.

"Onun bir suç delili olduğunu unutmayın," dedi, "düşündüğüm gibi bu olayın devamı gelirse işe yarayabilir."

Yüzbaşı Haralan tacı ona verdi ve evin bütün odalarını son bir defa boşu boşuna kolaçan ettikten sonra merdivenden indik.

Sekinin bitimindeki dış kapı ile parmaklıklı bahçe kapısı anahtarla kilitlenip mühürlendi ve evi, nasıl bulduysak öyle, yani terk edilmiş vaziyette bıraktık. Yine de, amirlerinin emri üzerine, iki memur gözcülük yapmak için evin civarında kaldılar.

Bu arama konusunda ağzımızı sıkı tutmamızı isteyen Bay Stepark'tan ayrıldıktan sonra, Yüzbaşı Haralan ile ben, bulvarı takip ederek Roderich Konağı'na geri döndük.

Arkadaşım kendini tutamıyor, öfkesini asabi el kol hareketleri ve aşırı sert sözlerle dışarı vuruyordu. Boş yere onu sakinleştirmeye çalıştım. Öte yandan, Wilhelm Storitz'in, evine girildiğini ve polisin elinde bu olayda oynadığı rolle ilgili delil olduğunu öğrenince şehri terk ettiğini veya terk edeceğini umuyordum.

Şöyle demekle yetindim:

"Azizim Haralan, öfkenizi anlıyorum, bu hakaretleri cezasız bırakmak istememenizi anlıyorum. Ama Bay Stepark'ın ağzımızı sıkı tutmamızı istediğini unutmayın."

— Peki ya babam?.. Ya kardeşiniz?.. Aramanın sonucundan haberdar olamayacaklar mı?

— Elbette olacaklar, fakat onlara kısaca Wilhelm Storitz'i evde bulamadığımızı ve belli ki artık Ragz'da olmadığını söyleyeceğiz, zaten bana göre bu muhtemel bir durum.

— Tacın onun evinde bulunduğunu söylemeyecek misiniz?

— Söyleyeceğim, bilmeleri daha iyi. Ama annenize ve kız kardeşine bahsetmeye gerek yok. Endişelerini artırmak neye yarar? Sizin yerinizde olsam, tacın konağın bahçesinde bulunduğunu söyleyip onu kız kardeşinize iade ederdim.

Yüzbaşı Haralan, isteksizliğine rağmen, haklı olduğumu kabullendi ve gidip tacı Bay Stepark'tan almam konu-

sunda anlaştık, şüphesiz ki Bay Stepark bu isteğimi geri çevirmezdi.

Bununla birlikte, bir an önce kardeşimi görüp ona olup biteni anlatmak istiyor, hele evliliğinin gerçekleşmesi için daha da fazla sabırsızlanıyordum.

Konağa varır varmaz, uşak bizi, doktorun Marc'la birlikte beklediği çalışma odasına götürdü. Sabırsızlıkları son raddedeydi, daha kapıdan içeri girmemize kalmadan bizi soru yağmuruna tuttular.

Tekeli Bulvarı'ndaki evde olup biteni anlatınca, büyük bir şaşkınlık ve öfkeye kapıldılar. Kardeşim kendine hâkim olamıyordu. Tıpkı Yüzbaşı Haralan gibi, adaletin işe el atmasını beklemeden Wilhelm Storitz'in cezasını vermek istiyordu. Hasmının şehri muhakkak terk etmiş olduğunu söylesem de nafileydi.

"Eğer Ragz'da değilse," diye bağırıyordu, "Spremberg'dedir!"

Onu güçbela sakinleştirdim, doktorun da bana yardımcı olmak için epeyce dil dökmesi gerekti.

"Sevgili Marc," dedi doktor, "ağabeyinizin tavsiyelerine kulak verin, bırakalım da ailemiz için çok can sıkıcı olan bu mesele küllensin. Bütün bu olup bitenler konusunda suskunluğumuzu korursak, yakında unutulur gider."

Başını ellerinin arasına almış olan kardeşimin hali yüreğimi paralıyordu. Neler çekiyor olabileceğini tahmin ediyordum. Birkaç gün daha geçtiğini, Myra Roderich'in nihayet Myra Vidal olduğunu görmek için neler vermezdim!

Doktor, gidip Ragz valisiyle görüşeceğini ilave etti. Wilhelm Storitz yabancıydı ve sayın vali hiç tereddüt göstermeden onu sınır dışı etme kararı çıkarabilirdi. Acil olan, Roderich Konağı'nın sahne olduğu olayların tekrarlanmasını engellemekti, olan bitene tatmin edici bir açıklama bulma çabasından vazgeçilmeliydi. İş Wilhelm Soritz'in, övündüğü gibi, insanüstü bir güce sahip oluşuna inanmaya gelince, kimse bunu kabullenemezdi.

Bayan Roderich ile kızı konusunda da, onlara hiçbir şey söylemememizi gerektiren sebepleri sıraladım. Polisin ne harekete geçtiğini ne de Wilhelm Storitz'in maskesini düşürdüğünü öğrenmeliydiler.

Taçla ilgili teklifim kabul gördü. Marc tacı tesadüfen konağın bahçesinde bulmuş olacaktı. Böylece bütün bunların, kötü bir şakacının marifeti olduğu ispatlanacak; eninde sonunda kimliği belirlenecek olan bu şahıs hak ettiği biçimde cezalandırılacaktı.

Aynı gün, tekrar valilik konağına gidip, tacı Bay Stepark'tan istedim. Bana vermeyi kabul etti ve tacı konağa geri götürdüm.

Akşam, Bayan Roderich ve kızıyla birlikte salonda toplanmıştık, kısa bir süreliğine yanımızdan ayrılan Marc tekrar içeri girip şöyle dedi:

"Myra... canım Myra'm... bakın size ne getirdim!.."

— Tacım!.. diye haykıran Myra, kardeşime doğru atıldı.

— Evet, diye karşılık verdi Marc. Şurada... bahçede... ağaçların arkasında buldum, oraya düşmüş.

— İyi de nasıl?.. Nasıl?.. deyip duruyordu Bayan Roderich.

— Nasıl mı? diye cevap verdi doktor. Davetlilerimizin arasına sızan bir münasebetsizin marifeti. Bu saçma maceraya daha fazla kafa yormak gereksiz.

— Teşekkür ederim, teşekkür ederim canım Marc'cığım, dedi Myra; gözlerinden bir damla yaş süzülüyordu.

Takip eden günlerde yeni bir olay yaşanmadı. Şehir her zamanki sükûnetine kavuşuyordu. Tekeli Bulvarı'ndaki evde yapılan aramayla ilgili dışarıya hiçbir bilgi sızmamıştı ve Wilhelm Storitz'in adını henüz kimse anmıyordu. Artık tek yapılması gereken, Marc ile Myra Roderich'in düğün gününü sabırla –daha ziyade sabırsızlıkla– beklemekti.

Kardeşimden artakalan bütün vaktimi, değişik güzergâhlar seçerek Ragz dolaylarında gezmeye ayırdım. Kimi

zaman Yüzbaşı Haralan da benimle geliyordu. Şehirden çıkmak için Tekeli Bulvarı'ndan geçmediğimiz nadirdi. Belli ki şüpheli ev onu kendine çekiyordu. Üstelik bu bize, evde hâlâ kimsenin bulunmadığını ve evin hâlâ iki memur tarafından gözlendiğini görme imkânı sağlıyordu. Eğer Wilhelm Storitz ortalıkta görünseydi polis, dönüşünden derhal haberdar olur ve onu tutuklardı.

Fakat çok geçmeden, Wilhelm Storitz'in şehirde bulunmadığına dair bir kanıt elde edip, en azından şimdilik Ragz sokaklarında ona rastlamayacağımızdan emin olduk.

Sahiden de, 29 Mayıs'ta Bay Stepark beni çağırdı ve 25 Mayıs günü Spremberg'de Otto Storitz'in doğum yıldönümünün kutlandığını bizzat söyledi. Görünen o ki törende hatırı sayılır bir izleyici kalabalığı toplanmıştı; katılanlar sadece Spremberg ahalisi değildi, komşu şehirlerden, hatta Berlin'den de gelen binlerce meraklı vardı. Böyle büyük bir kalabalık mezarlığa sığmamıştı. Bu yüzden, birçok kaza yaşanmış, birkaç kişi havasızlıktan boğulmuştu; bu insanlar, o gün mezarlıkta bulamadıkları yeri ertesi gün bulmuşlardı.

Otto Storitz unutulmamıştı, tam bir efsane gibi yaşamış ve öyle ölmüştü. Bütün bu batıl inançlı insanlar, âlimin ölümünün ardından bir mucize beklentisi içindeydiler. Bu yıldönümünde, olağandışı olaylar meydana gelmeliydi. Hiç olmazsa, Prusyalı âlim mezarından çıkabilir ve o esnada evrensel düzenin tuhaf bir biçimde bozulması şaşırtıcı olmazdı. Dünya, ekseni üzerindeki hareketini değiştirerek, doğudan batıya doğru dönmeye başlayabilir, bu aykırı dönüşün sonuçları Güneş sisteminde tümden bir altüst oluşa yol açabilirdi!.. Vs., vs.

Ahali arasında dolaşan söylentiler bunlardı. Halbuki son kertede, olaylar en düzgün biçimde seyretmişti. Mezar taşı havalanmamıştı. Ölü ebedi istirahatgâhını terk etmemiş ve Dünya, yeryüzünün başlangıcından beri mevcut olan kurallara uygun olarak hareket etmeyi sürdürmüştü.

Fakat işin bizi en çok ilgilendiren kısmı, Otto Storitz'in oğlunun bizzat bu törene katılmış olmasıydı. Onun sahiden Ragz'ı terk ettiğine dair somut delildi bu. Bana gelince, kesinkes geri dönmeme niyetiyle gitmiş olmasını umuyordum.

Bu haberi Marc ile Yüzbaşı Haralan'a iletmek için sabırsızlanıyordum.

Bununla birlikte, bu olayla ilgili söylentiler epeyce durulmuş olsa bile, Ragz valisi hâlâ endişelenmekteydi. Kimsenin makul bir açıklama getiremediği olağanüstü olaylar, ister müthiş bir ustalıkla gerçekleştirilmiş bir dalavereye, ister bambaşka bir sebebe bağlı olsun, şehirde bir hayli karışıklığa yol açmıştı ve tekrarlanmasını önlemek yerinde olurdu.

Demek ki, emniyet amiri valiye, Wilhelm Storitz'in Roderich ailesi karşısındaki durumunu ve hangi tehditleri savurduğunu anlatınca, sayın valinin derinden etkilenmiş olmasına şaşırmamak lazım!

Dolayısıyla, vali, arama sonuçlarını öğrendiğinde, bu yabancıyı cezalandırmaya karar verdi. Neticede ortada bir hırsızlık vardı, bu hırsızlık da ya Wilhelm Storitz tarafından ya da onun bir yardakçısı tarafından yapılmıştı. O halde, eğer Ragz'ı terk etmemişse tutuklanacaktı; bir hapishanenin dört duvarı arasına girince de, Roderich Konağı'nın salonlarına girdiği gibi görünmeden oradan çıkma ihtimali yoktu.

Sonuç olarak, 30 Mayıs günü, sayın vali ile Bay Stepark arasında şu konuşma geçti:

"Yeni bir şey öğrendiniz mi?"

— Hayır sayın valim.

— Wilhelm Storitz'in Ragz'a geri dönme niyetinde olduğunu düşündürecek herhangi bir sebep var mı?

— Kesinlikle yok.

— Evi hâlâ göz hapsinde mi?

— Gece gündüz.

— Hak ettiğinden belki de daha büyük bir yankı uyandıran bu olayla ilgili Budapeşte'ye yazmak zorunda kaldım,

diye tekrar söze girdi vali. Olayı neticelendirmek için tedbirler almamı istediler.

— Wilhelm Storitz Ragz'da tekrar görünmediği sürece, diye karşılık verdi emniyet amiri, ondan korkmamız gerekmez. Üstelik ayın 25'inde Spremberg'de olduğunu sağlam bir kaynaktan öğrendik.

— Doğru Bay Stepark ama tekrar buraya dönmeye yeltenebilir, işte engellememiz gereken de bu.

— Bundan kolay ne var sayın valim! Söz konusu şahıs bir yabancı olduğu için sınır dışı etme kararı yeterli olur...

— Ona sadece Ragz şehrini değil, diyerek araya girdi vali, Avusturya-Macaristan topraklarının tamamını yasaklayan bir karar.

— Bu karar elime geçer geçmez sayın valim, diye karşılık verdi emniyet amiri, bütün sınır karakollarına tebliğ edeceğim.

Karar derhal imzalandı ve imparatorluk toprakları Wilhelm Storitz'e yasaklandı.

Bu tedbirler doktoru, ailesini ve dostlarını rahatlatacak nitelikteydi. Fakat bu olayın sırlarına nüfuz etmekten uzaktık; daha da fenası, bizler için hazırladığı beklenmedik durumları tahayyül bile edemiyorduk.

XI

Düğün tarihi yaklaşıyordu. Yakında, kesin tarih olarak belirlenmiş 1 Haziran günü, güneş Ragz ufkundan doğacaktı.

Büyük bir memnuniyetle gördüğüm kadarıyla, Myra, ne kadar duyarlı olursa olsun, o anlaşılmaz olayları unutmuş gibiydi. Şurası gerçek ki, Wilhelm Storitz'in ismini bir daha ne onun ne de annesinin yanında telaffuz etmiştik.

Onun sırdaşıydım. Gerçekleşip gerçekleşmeyeceklerini pek bilmese de bana geleceğe dair planlarından bahsediyordu. Marc ve o Fransa'ya yerleşecekler miydi? Evet, fakat hemen değil. Annesiyle babasından ayrılmak onun için büyük bir keder kaynağı olacaktı.

"Ama," diyordu, "şimdilik sadece bir iki haftalığına gideceğiz Paris'e, siz de bizimle geleceksiniz, değil mi?"

— Elbette!.. Beni yanınızda istemezseniz o başka.

— Mesele şu ki, evli bir çiftle yolculuk etmek bir hayli tatsız olabilir.

— Alışmaya çalışırım artık, diye karşılık verdim, mütevekkil bir ifadeyle.

Doktor bu yolculuğu onaylıyordu. Bir iki ay Ragz'dan uzak olmak her bakımdan iyi olurdu. Şüphesiz Bayan Roderich kızının yokluğundan dolayı çok üzülecekti ama sağduyulu davranıp buna katlanacaktı.

Marc'a gelince, Myra'yla geçirdiği saatlerde olan biteni unutuyordu, daha ziyade unutmaya çalışıyordu. Buna karşı-

lık, benimle baş başa kaldığında yine kaygılara kapılıyordu, ben ise kaygılarını gidermeye çalışıyor ama başaramıyordum.

Sürekli şöyle diyordu bana:

"Yeni bir şey öğrendin mi Henri?"

Ben de sürekli, "Hayır Marc'cığım" diye cevap veriyordum ve bu gerçeğin ta kendisiydi.

Bir gün, şunu ekleme gereği duydu:

— Peki ya bir şey öğrenseydin, şehirde birilerinden ya da Bay Stepark'tan bir şey duysaydın...

— Sana haber verirdim Marc.

— Benden herhangi bir şey saklarsan sana gücenirim bak.

— Senden hiçbir şey saklamam, merak etme. Fakat emin ol, artık kimse bu olayla ilgilenmiyor. Şehir hiç bu kadar sakin olmamıştı. Kimileri işine gidiyor, diğerleri eğlenmeye; borsa rayiçleri de büyük yükselişte.

— Sen dalga geç bakalım Henri...

— Zerre kadar kaygı duymadığımı göstermeye çalışıyorum.

— Halbuki, dedi Marc, suratı asılmıştı. Eğer bu adam...

— Yok canım! O kadar da budala değil. Avusturya-Macaristan topraklarına ayak bastığı anda tutuklanacağını tahmin ediyor; üstelik, Almanya'da hokkabazlık kabiliyetlerini sergileme fırsatı bulacağı bir sürü panayır var.

— Öyleyse, bahsettiği şu güç...

— Çocuklar için o.

— İnanmıyor musun yani?

— Sen ne kadar inanıyorsan ben de o kadar inanıyorum. Yani Marc'cığım, sen büyük güne kadar kalan saatleri say, dakikaları say yeter... Bundan daha güzel bir işin yok, bittiğinde tekrar hesaplamaya başla.

— Ah dostum!.. diye haykırdı Marc, kederle.

— Mantıklı değilsin Marc. Myra senden daha makul.

— Çünkü o benim bildiklerimi bilmiyor.

— Bildiklerin mi?.. Elbette ya, söz konusu şahsın artık Ragz'da olmadığını, buraya geri gelemeyeceğini, onu bir daha hiç görmeyeceğimizi biliyorsun, beni duyuyor musun! Eğer bu da seni sakinleştirmeye yetmiyorsa!..

— Ne yapayım Henri, bazı önsezilerim var... Bana öyle geliyor ki...

— Saçmalık bu zavallı Marc'cığım! Hadi ama, bana inan! Myra'nın yanına dön. Hayat gözüne daha pembe görünür o zaman.

— Evet, haklısın. Onun yanından hiç ayrılmamalıydım, bir an bile!

Zavallı kardeşim! Onu böyle görmek, söylediklerini duymak içimi acıtıyordu. Düğün günü yaklaştıkça endişeleri de artmaktaydı. Dürüst olmak gerekirse, ben bile o günü, engelleyemediğim bir kaygıyla bekliyordum.

Öte yandan, kardeşimi sakinleştirmesi için Myra'ya, onun etkisine güvenebilsem de, Yüzbaşı Haralan konusunda ne yapmam gerektiğini bilmiyordum.

Wilhelm Storitz'in Spremberg'de olduğunu öğrendiği gün, oraya gitmesini zar zor engelleyebilmiştim. Spremberg ile Ragz arasındaki uzaklık olsa olsa iki yüz fersahtır. Bu mesafe dört günde kat edilebilir. Neticede onu alıkoymuştuk ama babasıyla benim öne sürdüğümüz sebeplere rağmen, bu meselenin unutulmaya bırakılmasının bariz biçimde faydalı olacağını göz ardı ederek, sürekli aynı konuyu açıyordu; onu zapt edemeyeceğimizden korkuyordum hep.

Bir sabah beni görmeye geldi; konuşmanın daha en başında, gitmeye karar verdiğini anladım.

"Bunu yapmayın sevgili Haralan," dedim, "sakın yapmayın... O Prusyalıyla sizin bir araya gelmeniz olacak şey değil. Ragz'dan ayrılmayın rica ederim."

— Azizim Vidal, diye karşılık verdi yüzbaşı, acımasız bir kararlılıkla, bu alçağın cezasını vermek lazım.

— Er geç verilecek de, hiç şüpheniz olmasın! diye bağırdım. Ama onun yakasına yapışması gereken tek el, polisin eli.

Yüzbaşı Haralan haklı olduğumu hissediyordu. Yine de boyun eğmek istemiyordu.

"Azizim Vidal," diye karşılık verdi, umuda hiç yer bırakmayan bir üslupla, "olayları aynı pencereden görmüyoruz, göremeyiz de. Yakında kardeşinizin de ailesi olacak aileme hakaret edildi, bu hakaretlerin intikamını almayayım mı yani?.."

— Hayır, bu, adaletin işi.

— Bu adam geri dönmezse nasıl olacak peki?.. Vali bu sabah bir sınır dışı etme kararı imzaladı, Storitz'in buraya dönmesi mümkün değil artık. O zaman ben onun bulunduğu yere, en azından bulunması gereken yere, Spremberg'e gitmeliyim.

— Öyle olsun, diye karşılık verdim sonunda, ama hiç değilse kız kardeşinizin düğününü bekleyin. Birkaç gün daha sabredin, o zaman gitmenizi tavsiye edecek ilk kişi ben olurum. Hatta sizinle Spremberg'e gelirim.

Hararetle dil döküp onu öyle bir köşeye sıkıştırdım ki, konuşmanın sonunda, kendisine hâkim olacağına dair bana açıkça söz verdi; ama düğün töreninden sonra planına karşı çıkmamamı ve onunla birlikte gitmemi şart koşuyordu.

1 Haziran'a kadar, saatler bana bitmez tükenmez gelecekti. Çünkü netice itibariyle, diğerlerini rahatlatmayı görev kabul etmiş olsam da, kendim endişelenmiyor değildim. Bu yüzden, kim bilir hangi önsezinin etkisiyle, Tekeli Bulvarı'nı sık sık yukarı ya da aşağı arşınladığım oluyordu.

Storitz'in evi, polis baskınından sonra nasıl bırakıldıysa öyleydi; kapılar kapalı, pencere kepenkleri indirilmiş, avlu ve bahçe ıssızdı. Bulvarda birkaç memur vardı, eski surların siperliklerine ve civardaki kırlara kadar uzanan bir alanı göz hapsinde tutuyorlardı. Ne evin efendisi ne de uşak eve

girmek için herhangi bir girişimde bulunmuştu. Ne var ki Marc'a ve Yüzbaşı Haralan'a bütün söylediklerime, kendimi ikna etme çabalarıma rağmen takıntımdan kurtulamadığım için; laboratuvarın bacasından duman çıktığını, dam köşkünün bir penceresinin ardında bir suratın belirdiğini görsem şaşırmazdım.

Aslında, ilk dehşetin etkisinden kurtulmuş olan Ragz ahalisi, bu olaydan artık bahsetmiyordu; Wilhelm Storitz'in hayaletinin musallat olduğu kişiler sadece Doktor Roderich, kardeşim, Yüzbaşı Haralan ve bizzat bendim.

O gün, 30 Mayıs'ın öğleden sonrasında kendimi oyalamak için, Tuna'nın karşı kıyısına geçmek üzere Svendor Adası'nın köprüsüne yöneldim.

Köprüye varmadan önce iskelenin önünden geçtim; tam o sırada nehrin yukarı tarafından, yolcu taşıyan bir mavna geliyordu.

Bunun üzerine, yolculuğum sırasında olup bitenler, şu Alman'la karşılaşmam, onun kışkırtıcı tavrı, ilk görüşte onu itici buluşum, derken ben onun Vukovar'da indiğini zannederken söylediği sözler aklıma geldi. Çünkü o tehditkâr sözleri söyleyen basbayağı oydu. Roderich Konağı'nın salonunda sesini tanımıştım. Aynı telaffuz biçimi, aynı haşinlik, aynı Töton kabalığı.

Bu düşüncelerin etkisi altında, Ragz'da inen yolculara bir bir bakıyordum. Gözlerim, o şahsın solgun suratını, tuhaf gözlerini, şeytani yüz ifadesini arıyordu... Ama deyim yerindeyse, zahmete girdiğimle kaldım.

Saat altıda, her zamanki gibi, aile sofrasında yerimi aldım. Bayan Roderich daha iyi görünüyordu, huzursuz halinden az çok kurtulmuş gibiydi. Kardeşim, Myra'nın yanında her şeyi unutuyordu, Myra ertesi gün onun karısı olacaktı. Yüzbaşı Haralan bile, biraz keyifsiz de olsa, daha sakin duruyordu.

Bu küçük topluluğu neşelendirmek ve yaşananlara ait son kötü hatıraları hafızalardan silmek için imkânsızı ba-

şarmaya kararlıydım. Bereket versin ki Myra bana yardımcı oldu, geç saatlere kadar süren o akşamın cazibe ve neşe kaynağıydı. Hiç nazlanmadan klavsenin başına geçip, bu salonda yankılanmış olan o rezil *Kin Şarkısı*'nı unutturmak ister gibi, eski Macar şarkıları söyledi.

Geceyi sonlandıracağımız sırada, gülümseyerek bana şöyle dedi:

"Yarını unutayım demeyin Mösyö Henri..."

— Unutmak mı küçükhanım?.. diye karşılık verdim, onunkine benzer şakacı bir tarzda.

— Evet, valinin huzuruna çıkacağımız, kabul görmüş tabirle "valilik izni"ni alacağımız günü unutmak.

— Ha doğru ya! Yarındı!..

— Üstelik siz kardeşinizin şahitlerinden birisiniz...

— İyi ki hatırlattınız Myra. Kardeşimin şahidiyim sahi!.. Aklımdan uçup gitmişti.

— Bu beni şaşırtmıyor. Zaman zaman dalgın olduğunuzu fark ettim...

— Haklısınız fakat yarın öyle olmayacağım, söz veriyorum... Yeter ki Marc dalgınlığa kapılmasın...

— Ben ona kefilim. Öyleyse, saat tam dörtte.

— Saat dörtte mi Myra?.. Ben beş buçukta sanıyordum! Sakın endişelenmeyin. Dörde on kala orada olacağım.

— İyi geceler!.. Marc'ın ağabeyine, çok yakında benim de ağabeyim olacak kişiye iyi geceler.

— İyi geceler Myra, iyi geceler!

Ertesi sabah Marc'ın, bir iki şey almak için alışverişe gitmesi gerekti. Eski sükûnetine bütünüyle kavuşmuş göründüğünden, tek başına gitmesine ses çıkarmadım.

Bense, ihtiyatı elden bırakmamak ve eğer mümkünse, Wilhelm Storitz'in Ragz'a dönmediğinden emin olmak için valilik konağına gittim.

Derhal odasına alındığım Bay Stepark'a, yeni bir haber alıp almadığını sordum.

"Almadım Mösyö Vidal," diye cevap verdi, "adamımızın Ragz'da tekrar görünmediğinden emin olabilirsiniz."

— Hâlâ Spremberg'de mi?

— Bütün söyleyebileceğim, dört gün önce orada olduğu.

— Bu konuyla ilgili ihbar mı aldınız?

— Evet, Alman polisinden bir telgraf geldi, durumu doğruluyordu.

— İçime su serpildi.

— Ama benim canımı sıkıyor Mösyö Vidal. Bu iblis –iblis tam yerinde bir tabir– sınırı geçmeye pek niyetli görünmüyor bana.

— İyi ya işte Bay Stepark!

— Sizin için iyi ama ben bir polis olarak, yakasına yapışıp bu büyücü bozuntusunu dört duvar arasına tıkmak isterdim!.. Neyse, daha sonra belki...

— Tabii ya, daha sonra, düğünden sonra ne zaman isterseniz Bay Stepark.

Emniyet amirine teşekkür ederek huzurundan ayrıldım.

Öğleden sonra saat dörtte Roderich Konağı'nın salonunda toplanmıştık. Tekeli Bulvarı'nda iki kupa arabası bekliyordu – biri Myra, babası, annesi ve bir aile dostu olan Hâkim Neuman için; diğeri ise, Marc, Yüzbaşı Haralan, onun arkadaşlarından biri olan Teğmen Armgard ve benim içindi. Bay Neuman ve Yüzbaşı Haralan gelinin şahitleri, Teğmen Armgard ve ben ise Marc'ın şahitleriydik.

Yüzbaşı Haralan'ın bana anlattığı üzere, o gün gerçek anlamıyla düğün yapılmayacak, fakat bir çeşit hazırlık töreni gerçekleşecekti. Düğün töreni ancak valinin iznini aldıktan sonra, ertesi gün katedralde yapılabilecekti. O zamana kadar da nişanlılar, kelimenin tam anlamıyla evli olmadıkları gibi, aralarında gerçek bir bağ da kurulamazdı; çünkü tasarlanan birleşmenin karşısına beklenmedik bir engelin çıkması durumunda, ömür boyu bekârlığa mahkûm olurlardı.

Fransa'da derebeylik döneminde bu âdetin izlerine rastlamak mümkündür; derebeyi kendini vatandaşların babası gibi gördüğünden, Ragz'da günümüze kadar gelmiş olan bu âdetin ataerkil bir yanı vardır.

Nişanlı genç kız ince bir zevkin ürünü, çok güzel bir elbise giymişti; Bayan Roderich'in üstünde ise, çok şık ama sade bir tuvalet vardı. Doktor ve hâkim, kardeşimle benim gibi, frak tercih etmiş; iki subay da tören üniforması kuşanmıştı.

Birkaç kişi bulvarda arabaların çıkışını beklemekteydi; düğün törenlerinin daima merak uyandırdığı halktan kadınlar ve genç kızlardı bunlar. Ama sırf Roderich ailesine duyulan saygı nedeniyle, ertesi gün katedralde hatırı sayılır bir kalabalık olacaktı muhtemelen.

İki kupa arabası konağın ana kapısından çıkıp, bulvarın köşesinden döndü; Batthyány Rıhtımı, Prens Miloš Caddesi, Ladislas Caddesi boyunca ilerledi ve valilik konağının demir parmaklıklarının önüne geldi.

Meydanda ve sarayın avlusunda büyük bir meraklı kalabalığı vardı. Ne de olsa, akıllarda kalan ilk olaylar insanları buraya çekmiş olabilirdi. Belki de, yeni bir hadisenin yaşanıp yaşanmayacağını merak ediyorlardı.

Arabalar ana avluya girip basamaklı sekinin önünde durdular.

Bir iki dakika sonra, babasının kolunda Küçükhanım Myra, Bay Neuman'ın kolunda Bayan Roderich, arkalarından Marc, Yüzbaşı Haralan, Teğmen Armgard ve ben kutlama salonunda yerimizi almıştık; salon, rengârenk vitraylı yüksek pencerelerle aydınlatılmış, çok kıymetli ahşaptan oyma levhalarla kaplanmıştı. Ortada, geniş bir masanın üstünde harikulade iki çiçek sepeti duruyordu.

Bay ve Bayan Roderich, baba ve anne olarak, nişanlılara ayrılmış koltukların iki yanına oturdular. Dört şahit, Bay Neuman ile Yüzbaşı Haralan solda, Teğmen Armgard ve ben sağda olmak üzere, onların arkalarında yerimizi aldık.

Bir protokol sorumlusu valiyi anons etti. Vali içeri girerken herkes ayağa kalktı.

Vali koltuğuna oturdu, sonra anne babaya, kızlarının Marc Vidal'le evlenmesine rıza gösterip göstermediklerini sordu. Ardından âdet olduğu üzere, iki nişanlıya şu soruları yöneltti:

"Marc Vidal, Myra Roderich'i eşiniz olarak kabul ediyor musunuz?"

— Kabul ediyorum, diye cevap verdi kardeşim, ona öğrettikleri gibi.

— Myra Roderich, Marc Vidal'i eşiniz olarak kabul ediyor musunuz?

— Kabul ediyorum, diye cevap verdi Küçükhanım Myra.

— Bendeniz, Ragz valisi olarak, dedi bunun üzerine sayın vali, imparatoriçenin bana verdiği yetkiye dayanarak ve Ragz şehrinin sivil imtiyazları uyarınca, Marc Vidal ve Myra Roderich'in evlenmelerinde hiçbir sakınca görmüyorum. Bahsi geçen nikâhın şehir katedralinde usule uygun olarak kıyılması için irade ve kararımı beyan ediyorum.

Her şey alışılageldiği üzere, sorunsuzca olup bitmişti. Olağanüstü hiçbir hadise ortalığı karıştırmamış; bir an için aklımdan geçse de, ne imzaların atıldığı belge yırtılmış ne de evlilerin ya da şahitlerin elinden kalemler çekilip alınmıştı.

Hiç şüphe yok ki Wilhelm Storitz Spremberg'deydi –kendi vatandaşlarını sevindirmek adına orada kalmış olabilirdi– ya da eğer Ragz'daysa, gücünü tüketmiş demekti.

Artık, haddinden fazla abartılmış bu büyücü istesin veya istemesin, Myra Roderich ya Marc Vidal'in karısı olacaktı ya da hiç kimsenin.

XII

Günlerden 1 Haziran'dı. Büyük bir sabırsızlıkla beklenen o gün hiç gelmeyecekmiş gibi görünmüştü!

Nihayet gelip çatmıştı işte. Birkaç saat sonra Ragz katedralinde düğün töreni yapılacaktı.

On iki gün kadar önce yaşanan tuhaf olayların bizlerde yol açtığı kaygıdan geriye ne kalmışsa, valinin izniyle birlikte büsbütün silinip gitmişti.

Erkenden kalktım. Fakat ben o kadar acele ettiğim halde, Marc elini daha da çabuk tutmuş, benden önce hazırlanmıştı. Henüz giyiniyordum ki odama girdi.

Şimdiden damatlığını giymişti. Mutluluktan ışıl ışıldı, yüzünde bu ışıltıyı gölgeleyecek bir tedirginlikten eser yoktu. Bana sevgiyle sarıldı, ben de onu bağrıma bastım.

"Myra sana hatırlatmamı söyledi..." dedi.

— Bugün olduğunu, diye karşılık verdim gülerek. Hadi ama, valilik konağına nasıl geç kalmadıysam, katedraldeki törene de geç kalmayacağımı söyle ona. Dün saatimi kulenin saatine göre ayarladım. Asıl sen insanları bekleteyim deme Marc'cığım! Biliyorsun ki senin orada bulunman şart, sensiz törene başlanmaz!

Marc çıkıp gitti, saat henüz sabahın dokuzu olduğu halde alelacele giyinip kuşandım.

Konakta buluşacaktık. Arabaların oradan yola koyulması lazımdı. Sırf dakikliğimi göstermek için bile olsa kona-

ğa lüzumundan erken gittim –böylece gelinin hoş bir tebessümüne mazhar oldum– ve salonda bir yere oturdum.

Bir gün önce saraydaki törende boy gösteren kişiler –durumun resmiyetinden dolayı, önemli şahsiyetler diyelim– birbiri ardınca geldiler. Hepsi, bir gün önceki gibi, tören kıyafetleri içindeydi. İki subay, askeri hudut alayına ait ihtişamlı üniformalarının üzerinde nişan ve madalyalarını taşımaktaydılar.

Myra Roderich'in –aslında iki nişanlı valinin kararıyla birleşmiş olduğuna göre niçin Myra Vidal demeyeyim ki–, Myra'nın, göğüs kısmına portakal çiçekleri işlenmiş, arkasında kuyruğu olan hareli beyaz tuvaleti hayranlık uyandırıcıydı. Yanında güzelim gelin buketi vardı; sarı saçlarının üzerine ise, beyaz tülden duvağının uzun kırmalar halinde döküldüğü gelin tacı oturtulmuştu. Bu taç kardeşimin ona geri getirdiği taçtı. Myra başkasını istememişti.

Annesiyle birlikte salona girince bana doğru gelip elini uzattı. Kardeşçe bir sevgiyle elini sıktım. Sonra gözleri sevinçle parlayarak, "Ah ağabey" diye haykırdı, "öyle mutluyum ki!"

Artık kötü günler geçip gitmiş, bu dürüst ailenin maruz kaldığı can sıkıcı hadiselerden geriye tek bir iz kalmamıştı. Sadece Yüzbaşı Haralan her şeyi unutmuş gibi görünmüyordu. Elimi sıkarken söyledikleri bunun ispatıydı:

"Hayır... Artık olanları düşünmeyelim!"

O günün programı, herkesin onayını almış olan program şöyleydi: Ragz valisi, yetkililer ve şehrin ileri gelenlerinin genç evlileri karşılayacakları katedrale gitmek için saat ona çeyrek kala yola çıkış. Takdim ve tebrik faslı, ardından düğün ayini, sonra da Aziz Michael'in ayin eşyaları odasında belgelerin imzalanması. Elli kadar davetlinin katılacağı öğle yemeği için geri dönüş. Akşam, yaklaşık iki yüz davetiyenin yollanmış olduğu, konağın salonlarında verilecek olan kutlama daveti.

Kupa arabalarına bir gün önceki aynı dağılımla bindik: İlkine, gelin, doktor, Bayan Roderich ve Bay Neuman. İkincisine, Marc ve diğer üç şahit. Katedralden dönerken, ebediyen birleşmiş olan Marc ile Myra Vidal aynı arabada yer alacaklardı. Öbür arabalar ise, düğün alayını oluşturacak kişileri almaya gitmişti.

Saat ona çeyrek kala arabalar Roderich Konağı'ndan çıkıp, Batthyány Rıhtımı boyunca ilerlediler. Macar Meydanı'na varıp meydanı boydan boya geçtikten sonra Prens Miloš Caddesi'ni takip ederek güzel Ragz mahallesi boyunca yol aldılar.

Hava çok güzeldi, gökyüzünde güneş pırıl pırıl parlıyordu. Çok sayıda insan caddenin altgeçitlerinden katedrale doğru yürümekteydi. Bütün gözler ilk arabaya çevriliyordu, genç geline yönelmiş sevecenlik ve hayranlık dolu bakışlardı bunlar, Marc'ın da bu bakışlardan nasibini aldığını belirtmeliyim. Pencerelerden gülümseyen yüzleri görebiliyor, dört bir yandan gelen selamlara karşılık vermeye yetişemiyorduk.

"Bu şehirden giderken," dedim, "beraberimde güzel hatıralar da götüreceğim sahiden!"

— Macarlar sizin şahsınızda, sevdikleri Fransa'ya saygılarını sunuyorlar Mösyö Vidal, diye karşılık verdi Teğmen Armgard. Üstelik bir Fransızın Roderich ailesine girmesini sağlayan bir birleşme onları mutlu ediyor.

Meydana yaklaştığımızda, araba yolunda öyle bir sıkışıklık vardı ki, atlar adım adım ilerlemek zorunda kaldı.

Katedralin kulelerinden, doğu rüzgârının uzaklara taşıdığı neşeli çan sesleri geliyordu; saat ondan biraz önce kule çanlarının tiz notaları Aziz Michael Katedrali'nin çın çın öten seslerine karıştı.

İki kupa arabamız, iki kanadı da açık ana kapının önüne, basamakların dibine yanaşıp durduğunda saat tam onu beş geçiyordu.

İlk inen Doktor Roderich oldu, onun ardından inen kızı doktorun koluna girdi. Bay Neuman ise kolunu Bayan Roderich'e uzattı. Biz de hemen arabadan inip Marc'ın peşi sıra ilerleyerek, katedralin önünde art arda dizilmiş seyirci sıralarının arasından geçtik.

O sırada içeride büyük orgların sesi yankılandı; onların muhteşem bir ahenk oluşturan tınıları eşliğinde düğün alayı kiliseden içeri girdi.

Marc ile Myra, büyük mihrabın önüne yan yana yerleştirilmiş iki koltuğa doğru ilerlediler. Ebeveyn ve şahitler, onların hemen arkasında, kendilerine ayrılmış olan yerlere oturdular.

Bütün iskemleleri ve koro yerindeki yüksek arkalıklı sandalyeleri çoktan büyük bir kalabalık doldurmuş; Ragz valisi, yüksek görevliler, garnizon subayları, hâkim ve avukatlar, idare mensubu üst düzey memurlar, aile dostları, sanayi ve ticaret eşrafı yerlerini almıştı. Ayrıca, şatafatlı tuvaletler içindeki hanımefendiler için, yüksek arkalıklı sandalyelerin oluşturduğu sıralarda hususi yerler ayrılmış ve tek bir boş yer kalmamıştı.

On üçüncü yüzyıl demircilik zanaatının bir şaheseri olan koro yerinin parmaklıkları arkasına yığılmış, büyük bir meraklı kalabalığı vardı. Oraya yaklaşamayan kişiler ise orta sahında yer bulmuşlar, orta sahının bütün iskemleleri de dolmuştu.

Çapraz sahın ve yan sahınları tıklım tıklım dolduran ahali ise katedralin dış basamaklarına taşmaktaydı.

Orada hazır bulunanlardan bazıları, şehri karıştıran hadiseleri hâlâ hatırlıyorlarsa, katedralde de benzer olaylara şahit olacaklarını akıllarından geçiriyor olabilir miydiler? Yaşananları az çok şeytani bir müdahaleye atfetmiş oldukları için elbette hayır, çünkü böyle bir müdahalenin gerçekleşebileceği yer bir kilise olamazdı. Sahiden de, Şeytan'ın gücü tapınağın eşiğinde etkisiz hale gelmez mi?

Koro yerinin sağ tarafında bir hareketlenme oldu; kalabalık başrahibin, diyakozun, diyakoz yardımcısının, hizmetlilerin, çocuk korosu mensuplarının geçmesi için iki yana ayrıldı.

Başrahip mihrap basamaklarının önünde durdu, eğildi ve *Introitus*'un ilk cümlelerini söyledi, o esnada korodakiler *Confiteor*'un ayetlerini okuyorlardı.

Myra, yüreği coşku dolu, başı eğik vaziyette dua iskemlesinin minderine diz çökmüştü. Marc onun yanı başında ayakta duruyor ve gözlerini Myra'dan ayırmıyordu.

Ayin, Katolik Kilisesi'nin, önemli törenler için gerekli gördüğü büyük bir ihtişamla gerçekleşmişti. Org, yüksek tavanların altında yankılanan *Kyrie* ilahisi ile *Gloria in Excelsis*'in kıtalarını dönüşümlü olarak çalmaktaydı.

Ara sıra, kalabalıktaki kıpırdanmaların, yerinden oynayan iskemlelerin, katlanan sandalyelerin neden olduğu belli belirsiz bir uğultu yükseliyor, orta sahın geçişinin boydan boya serbest kalmasına dikkat eden kilise görevlilerinin ayak sesleri bu uğultuyu daha bariz hale getiriyordu.

Genelde katedralin içi oldukça loştur, böylece insan kendini dini duygulara bırakırken daha fazla teslimiyet duyar. Kutsal Kitap kişilerinin cafcaflı renklerle resmedildiği eski vitraylardan, ilk döneme ait sivri kemer üslubundaki dar pencerelerden, vitraylı yan pencerelerden sadece belli belirsiz bir ışık süzülür. Hava kapalı olduğunda, orta sahın, yan sahınlar ve absis karanlıkta kalır; bu mistik karanlık olsa olsa, mihraptaki uzun mumların tepesinde ışıldayan ufacık alevlerle delinir.

O gün, durum farklıydı. O muhteşem güneşin altında, doğuya bakan pencereler ile çapraz sahının vitrayı adeta tutuşmuştu. Apsisin bir açıklığından geçen ışık huzmeleri, dosdoğru, sahın ayaklarından birine asılı kürsünün üzerine düşüyor ve kürsüyü muazzam omuzlarında taşıyan devin ıstıraplı suratına sanki hareketlilik kazandırıyordu.

Zil sesi duyulduğunda herkes ayağa kalktı ve çıkan gürültülerin ardından sessizlik hâkim olunca, diyakoz ilahi havasında, Aziz Matta İncili'nden bölümler okudu.

Ardından başrahip dönerek, nişanlılara hitaben kısa bir konuşma yaptı. Güçsüz bir sesle konuşuyordu, saçları ağarmış bir ihtiyarın sesiydi bu. Şüphesiz Myra'yı duygulandıran gayet sıradan şeyler söylüyordu. Onun aileden gelen faziletlerine, Roderich ailesine, bahtsızlar karşısında gösterdiği fedakârlığa ve sonsuz merhametine övgüler yağdırdı. Bir Fransızla bir Macarı birleştiren bu evliliği kutsadı ve Tanrı lütfunun yeni evlilerin üzerinden eksik olmamasını diledi.

Konuşma sona erdikten sonra diyakoz ve diyakoz yardımcısı rahibin iki yanında yerlerini alırken, ihtiyar rahip ekmek-şarap duasını okumak için mihraba doğru döndü.

Bu evlilik ayinine ait ayrıntıları tek tek aktarmamın sebebi, zihnime derinden kazınmış, hafızamdan asla silinmeyecek olmalarıdır.

O sırada orgların bulunduğu bölümden, bir yaylı çalgılar dörtlüsünün eşlik ettiği muhteşem bir ses yükseldi. Macar toplumunda çok meşhur olan bir tenor sungu ilahisini söylüyordu.

Marc ile Myra koltuklarından kalktılar ve gidip mihrap basamaklarının önünde durdular. Diyakoz yardımcısına yüklü bir bağış takdim ettikten sonra, ayini yöneten rahibin onlara uzattığı kutsal çanağa, öpücük kondurur gibi dudaklarını bastırdılar. Sonra yan yana yürüyerek yerlerine döndüler. Myra hiç ama hiç bundan daha mutlu, daha güzel görünmemişti!

Hastalar ve yoksullar için yardım parası toplayacak görevli kızlara gelmişti sıra. Peşlerinde hizmetlilerle koro yeri ve sahın sıralarının arasına girdiler; bozuk paralar genç kızların keselerine atılırken, yerinden oynayan is-

kemlelerin gürültüsü, giysi hışırtıları, kalabalığın uğultusu işitiliyordu.

Nihayet başrahip, yanında iki yardımcısıyla, nişanlılara doğru yöneldi. Önlerinde durdu.

"Marc Vidal," diye söze başladı; sessizlik öyle derindi ki, titrek bir sesle konuştuğu halde herkes duydu: "Myra Roderich'i eşiniz olarak kabul ediyor musunuz?"

— Evet, diye cevap verdi kardeşim.

— Myra Roderich, Marc Vidal'i eşiniz olarak kabul ediyor musunuz?

— Evet, dedi Myra bir solukta.

Başrahip kutsama sözlerini telaffuz etmeden önce, kardeşimin ona uzattığı nikâh yüzüklerini alıp hayır duası okudu. Ardından, yüzüklerden birini genç gelinin parmağına takmaya hazırlandı...

O sırada bir çığlık yankılandı, bir kaygı ve dehşet çığlığı.

Gördüğüm ve benimle birlikte bin kişinin de gördüğü şey şuydu:

Üstün bir güç tarafından itilmişçesine, sendeleyerek geri geri giden diyakoz ve diyakoz yardımcısı; titreyen dudakları, allak bullak suratı, korku dolu bakışlarıyla, görünmez bir hortlakla mücadele eder gibi görünen ve sonunda dizlerinin üstüne çöken başrahip...

Derken, hemen ardından –çünkü olaylar yıldırım hızıyla cereyan etti ve kimse ne olduğunu anlayıp müdahale edecek vakit bulamadı– kardeşimle Myra döşeme taşlarının üzerine sırtüstü devrildiler...

Sonra yüzükler havada uçtu ve bir tanesi sertçe yüzüme çarptı...

O sırada duydum. Benimle birlikte bin kişi de, korkunç bir sesle telaffuz edilen o sözleri duydu; gayet iyi tanıdığımız bu ses Wilhelm Storitz'e aitti:

"Evlileri lanetliyorum... Lanet olsun!.."

Ahiretten gelirmiş gibi bir his uyandıran bu beddua üzerine, kalabalığın üzerinden bir dehşet esintisi geçti. Bütün ciğerlerden boğuk bir haykırış koptu ve doğrulmakta olan Myra, yürek paralayıcı bir çığlık atarak bayıldı, dehşete kapılmış olan Marc'ın kolları arasına yığıldı.

XIII

Ragz katedralinde şahit olduğumuz hadiseler ile Roderich Konağı'nın sahne olduğu hadiseler aynı amaca yönelikti. Sebepleri aynıydı. Fail Wilhelm Storitz'di, sadece ve sadece oydu. Bu hadiselerin ustalıklı bir hileye bağlı olduğu kabul edilebilir miydi? Bu soruya kesinlikle olumsuz cevap vermeliydim. Hayır, ne kilisedeki rezalet ne gelin tacının kaçırılması el çabukluğuna mal edilebilirdi. Neredeyse ciddi ciddi, bu Alman'ın babasından öğrendiği ilmi bir sır olduğuna, ona görünmezlik becerisi kazandıran, bilmediğimiz bir buluşun varlığına inanır olmuştum... Neticede neden olmasın?.. Niçin bazı ışınlar, ışık geçirmez cisimlerden, sanki bu cisimler saydammış gibi geçme özelliğine sahip olmasındı ki?.. İyi de kafamda neler kuruyordum böyle!.. Bütün bunlar zırvalıktı, ipe sapa gelmez bu düşünceleri kendime saklayıp, kimseye tek kelime etmedim.

Myra'yı konağa götürdüğümüzde hâlâ baygındı. Onu odasına taşıdık, yatağına yatırdık ama denenen tedavi yöntemleri bir türlü kendine gelmesini sağlayamadı. Âciz kalan doktorun çabalarına rağmen hareketsizliğini, hissizliğini koruyordu. Fakat nefes alıyor, yaşıyordu. Bunca felaketten sonra nasıl hayatta kalabildiğine, bu son heyecanın onu nasıl öldürmediğine şaşıyordum.

Doktor Roderich'in birçok meslektaşı konağa koşmuştu. Myra'nın yatağının çevresini almışlardı; Myra ise, gözle-

ri kapalı, yüzü balmumu gibi solgun, hareketsiz yatıyordu, göğsü düzensiz kalp atışlarıyla inip kalkıyordu, nefes alıp verişi öylesine zayıftı ki her an kesilebilirdi!..

Marc onun ellerini tutuyordu. Ağlıyordu. Yalvarıyor, ona sesleniyordu:

"Myra... canım Myra'm!.."

Hıçkıra hıçkıra ağlayan Bayan Roderich boğuk bir sesle boş yere tekrarlayıp duruyordu:

"Myra... evladım... Buradayım... yanı başında... annen..."

Genç kız gözlerini açmıyor ve şüphesiz ki duymuyordu.

Bu arada hekimler en etkili ilaçları denemişlerdi. Hasta kendine gelecekmiş gibi göründü... Dudaklarından, anlaşılması imkânsız, belli belirsiz kelimeler döküldü, Marc'ın avuçları arasındaki parmakları hareketlendi, gözleri kısmen açıldı... Fakat yarı aralanmış o gözkapaklarının altında gözleri öyle donuk bakıyordu ki! O bakışlar akıldan yoksundu!..

Marc durumu anladı. Birdenbire geriye çekilerek feryat etti:

"Delirdi... Delirdi!.."

Marc'a doğru koştum ve Yüzbaşı Haralan'ın yardımıyla onu tuttum; kendi kendime, o da mı aklını kaçıracak yoksa diye soruyordum. Marc'ı başka bir odaya götürmemiz gerekti; hekimler, sonucu ölümcül olabilecek bu nöbeti atlatması için uğraştılar.

Bu facia nasıl bir sona ulaşacaktı? Myra'nın aklının zamanla yerine geleceğini; tedavilerin, yolunu şaşıran beynine deva olacağını; bu deliliğin geçici olduğunu umabilir miydik?

Yüzbaşı Haralan benimle yalnız kalınca şöyle dedi:

"Bu işe bir son vermek lazım!.."

Son vermek mi?.. Neyi kastediyordu? Wilhelm Storitz'in Ragz'a döndüğü, bu saygısızlığı yapanın o olduğu konusun-

da şüpheye düşmemiz imkânsızdı. İyi de onu nerede bulacaktık, bu ele geçmez adama sözümüzü dinletebilir miydik?

Öte yandan, şehir nasıl bir inanca teslim olacaktı? İnsanlar bu olayların doğal bir açıklaması olduğunu kabul edecek miydi? Burası Fransa değildi; şüphe yok ki Fransa'da bu türden mucizeler eğlence konusu olur, şarkılarda alaya alınırdı. Bu memlekette ise durum çok farklı olmalıydı. Daha önce de belirttiğim gibi, Macarların gerçeküstü olaylara doğal bir meyli vardır ve cahil kesimde batıl inanç iyice kök salmıştır. Eğitimli insanlar için bu tuhaf hadiseler olsa olsa bir fizik ya da kimya buluşunun sonucudur. Fakat aydın diyemeyeceğimiz kişiler her şeyi şeytanın müdahalesiyle açıklar ve Wilhelm Storitz de şeytanın ete kemiğe bürünmüş hali olarak kabul edilmekteydi.

Sahiden de, Ragz valisinin, hakkında sınır dışı etme kararını imzaladığı bu yabancının hangi şartlar altında bu meseleye karıştığını saklamak artık gereksizdi. O zamana kadar gizli tuttuğumuz şey, Aziz Michael Katedrali'ndeki rezaletten sonra karanlıkta kalamazdı.

Hemen ertesi gün şehir kaynamaya başladı. Roderich Konağı'ndaki hadiselerle katedraldekiler arasında ilişki kuruldu. Halktaki durulma yerini yeni bir huzursuzluğa bıraktı. Bu farklı olayları birleştiren bağ nihayet öğrenildi. Bütün evlerde, bütün ailelerde bu Wilhelm Storitz adı telaffuz edilirken, artık ister istemez, hayatı Tekeli Bulvarı'ndaki evin ketum duvarları ve kapalı pencereleri arasında sürüp giden tuhaf bir şahsın hayaleti geliyordu akıllara.

Haber duyulur duyulmaz, ahalinin, belki de farkında olmadığı karşı konulmaz bir kuvvet tarafından sürüklenerek o bulvara doğru gitmesine şaşırmamak lazım dolayısıyla.

Spremberg mezarlığında kalabalığın toplanması da böyle olmuştu. Fakat o zaman, âlimin hemşerileri bir mucizeye şahit olmayı umuyorlardı ve onları harekete geçiren şey öfke duygusu değildi. Şimdi ise aksine, kötü bir insanın yaptıkla-

rının haklı kıldığı bir nefret patlaması, bir intikam ihtiyacı söz konusuydu.

Öte yandan şunu da unutmayalım; katedralin sahne olduğu rezalet, son derece sofu olan bu şehir ahalisini dehşete gark etmiş olmalıydı.

Bu teyakkuz halinin artarak sürmesi kaçınılmazdı. Büyük çoğunluk, bu anlaşılmaz hadiselerin doğal bir açıklaması olabileceğini kabullenmeye hiç mi hiç yanaşmayacaktı.

Ragz valisi şehrin bu eğilimlerine kafa yormak ve durumun icap ettirdiği bütün tedbirleri alması için emniyet amirine talimat vermek zorunda kaldı. En kötü sonuçlara yol açabilecek büyük bir paniğe karşı korunmaya hazır olmak lazımdı. Üstelik, Wilhelm Storitz adı ifşa edilir edilmez, önünde yüzlerce işçi ve köylünün toplandığı Tekeli Bulvarı'ndaki evi emniyet altına almak, istila ve yağmaya karşı korumak gerekti.

Bu arada düşüncelerim değişiyordu, ilk anda kesinkes reddettiğim bir varsayımı, ciddi ciddi kafamda tartma noktasına geliyordum. Eğer bu varsayımın bir temeli varsa, bir insan kendini görünmez kılabilme gücüne sahipse –bu belki de inanılmaz bir durumdu ama bana artık tartışma götürmez gibi gelmiyordu–, Kral Kandaules'in sarayındaki Gyges'in yüzüğü efsanesi bir hakikat haline dönüşmüşse, kamu huzuru kesin olarak tehlikeye girerdi. Kişisel güvenlik diye bir şey kalmazdı. Mademki Wilhelm Storitz Ragz'a gelmiş ve kimse onu görememişti, öyleyse emin olunmamakla birlikte hâlâ Ragz'da olması gayet mümkündü. Diğer bir kaygı konusu da şuydu: Muhtemelen babasından devraldığı bu buluşun sırrını sadece kendine mi saklamıştı? Uşağı Hermann da onun gibi bu buluştan faydalanıyor muydu? Başkaları da onun ya da kendilerinin yararına bu buluşu kullanmazlar mıydı? Bundan böyle canları ne zaman ve nasıl isterse evlere girmelerini ve evdekilerin hayatına dahil olmalarını kim engelleyebilirdi? Ailelerin mahremiyeti elden gitmeyecek miy-

di? İnsan evine kapandığında, yalnız olduğundan, kimsenin onu işitmediğinden, zifiri karanlık bir yerde durmadıkça kimsenin onu görmediğinden emin olabilecek miydi? Peki ya dışarıda, sokaklarda, sizi gözden kaybetmeyen ve size ne isterse yapabilecek görünmez biri tarafından habersizce takip edildiğinize dair şu daimi kaygıya ne demeliydi!.. Son derece kolay hale gelen her türlü saldırıdan korunmak nasıl mümkün olacaktı? Çok geçmeden toplumsal hayatın son bulması anlamına gelmez miydi bu?

Bunun üzerine herkesin aklına, Yüzbaşı Haralan ile benim de şahit olduğumuz, Coloman pazaryerinde olup bitenler geldi. Bir adam, görünmez bir saldırganın kendisini sertçe itip yere düşürdüğünü iddia ediyordu. Artık bu adamın doğruyu söylemiş olduğuna inanmak gerekiyordu. Şüphesiz, Wilhelm Storitz, Hermann ya da bir başkası, yanından geçerken ona çarpmıştı. Herkes bunun kendisinin başına da gelebileceğini düşünür oldu. İnsan, her adımında biriyle bu şekilde çarpışabilirdi.

Derken akıllara bazı istisnai olaylar geldi; katedraldeki ilan panosundan sökülüp çıkarılan afiş ve Tekeli Bulvarı'ndaki arama sırasında odalardan gelen ayak sesi, aniden düşüp kırılan şu şişe.

Demek ki adamımız oradaydı, büyük bir ihtimalle Hermann da. Zannettiğimiz gibi, nişan gecesinin hemen ardından şehri terk etmemişlerdi; bu da yatak odasındaki sabunlu suyu, mutfak ocağındaki ateşi açıklamaktaydı. Evet! Her ikisi de avluda, bahçede, evde yapılan arama sırasında oradaydılar ve merdivenin dibinde nöbet tutan polis memurunu da kaçarken yere devirmişlerdi. Gelin tacını dam köşkünde bulmamızın sebebi ise, aramaya hazırlıksız yakalanan Wilhelm Storitz'in tacı almaya vakit bulamamasıydı.

Meselenin benimle ilgili kısmına gelirsek, Tuna boyunca Peşte'den Ragz'a inerken, *Dorothee*'deki yolculuğuma damgasını vurmuş olan hadiseler artık açıklığa kavuşuyor-

du. Vukovar'da indiğini sandığım yolcu hâlâ teknedeydi ve kimse onu görmüyordu!..

Demek ki, diyordum kendi kendime, bu görünmezlik durumuna aniden geçebiliyor. Tıpkı sihirbazların sihirli değnekleriyle yaptıkları gibi, o da istediği zaman görünüyor ya da görünmez oluyor; üstelik kendisiyle aynı anda üzerindeki giysileri de görünmez kılabiliyor, ama elinde tuttuğu nesneler için durum farklı, çünkü paramparça edilen sözleşmeyi ve buketi, alınıp götürülen tacı, katedralde havaya fırlatılan yüzükleri gözlerimizle gördük. Bununla beraber, burada ne sihir ne efsunlu kelimeler ne büyü ne de gözbağcılık söz konusu. Somut olaylar alanının dışına çıkmayalım. Elbette ki Wilhelm Storitz'in elinde, içmenin kâfi geldiği bir terkibin formülü var... Hangi terkip bu? Hiç şüphe yok, kırılan şu şişenin içinde bulunan ve neredeyse anında buharlaşan o terkip. Peki bu terkibin formülü ne; bizim bilmediğimiz, öğrenmemizin önem taşıdığı, belki de hiçbir zaman öğrenemeyeceğimiz şey işte bu!..

Bizzat Wilhelm Storitz'e gelirsek, görünmez olsa bile, onu ele geçirmek imkânsız mı acaba? Gözlerden saklanabilse dahi, tahminimce temastan kaçamaz. Maddi varlığı, bütün cisimlerde ortak olan üç boyuttan, yani uzunluk, genişlik ve derinlikten hiçbirini kaybetmez. Tabir edildiği gibi, etiyle kemiğiyle daima mevcuttur. İsterse görünmez olsun, elle tutulmaz değildir! Bu durum hayaletler için geçerlidir ve bizim karşımızda bir hayalet yok!

Tesadüf yüzümüze güler de onu kollarından, bacaklarından, başından yakalayabilirsek, göremesek bile ele geçirmiş oluruz. Sahip olduğu kabiliyet ne kadar şaşırtıcı olursa olsun, bir kodesin duvarlarını aşıp geçmesine imkân tanımaz.

Muhtemelen herkesin aklından geçirdiği, neticede kabul edilebilir olan düşüncelerdi bunlar; fakat kamu güvenliği tehlikede olduğundan, durum daha az endişe verici değildi. İnsanlar korku içinde yaşıyordu. Kendilerini ne dışarıda ne

evlerin içinde, ne gece ne gündüz emniyette hissediyorlardı. Odalarda duyulan en ufak gürültü, yer döşemesindeki bir çıtırtı, rüzgârın sarstığı bir kepenk, damdaki rüzgârgülünün çıkardığı bir gıcırtı, kulağın dibinde duyulan bir böcek vızıltısı, tam kapanmamış bir kapı ya da pencereden giren rüzgârın ıslığı, her şey şüpheli görünüyordu. Ev hayatının hayhuyu sırasında, yemek yerken sofrada, akşam saatleri boyunca, –uyumanın mümkün olduğunu kabul edersek– geceleri uykuda, davetsiz bir misafirin eve girip girmediğini; Wilhelm Storitz'in ya da bir başkasının içeride olup olmadığını, evdeki her hareketi dikkatle izleyip izlemediğini, konuşulanları dinleyip dinlemediğini ve sonuçta ailenin en mahrem sırlarına nüfuz edip etmediğini hiç kimse bilmiyordu.

Şüphesiz bu Alman Ragz'ı terk edip Spremberg'e dönmüş de olabilirdi. Yine de üzerinde düşünürsek, –doktorun, Yüzbaşı Haralan'ın, ayrıca vali ile emniyet amirinin de fikriydi bu– Wilhelm Storitz'in nahoş saldırılarına bir son vermiş olabileceğini kabul etmek mantıken mümkün müydü? "Valilik izni"nin alınmasına engel olmadıysa, henüz Ragz'a dönmediği içindi. Fakat düğün töreninin yarıda kesilmesini sağlamıştı ve Myra akıl sağlığına kavuşursa töreni tekrar engellemeye çalışmayacak mıydı? İntikamını alamadığına göre, Roderich ailesine duyduğu kin niçin sönmüş olsundu ki? Katedralin içinde yankılanan tehditler bu sorulara anlamlı bir cevap teşkil etmiyor muydu?

Hayır, bu meselede son söz henüz söylenmemişti ve bu adamın, intikam planlarını gerçekleştirmek için sahip olduğu yöntemler düşünüldüğünde, kaygılanmamak elde değildi.

Sahiden de, Roderich Konağı gece gündüz göz hapsinde tutulsa bile, içeri girmeyi beceremeyecek miydi? Konağın içine girince de, istediği gibi davranmayacak mıydı?

Böyle düşününce, insanlara musallat olan kaygıyı tasavvur etmek mümkün; batıl inançlara dayalı abartılı bir hayal

gücüne teslim olanlar kadar, olayları değerlendirirken gerçeklik hudutları dahilinde kalanlar için de geçerliydi bu.

İyi de bu duruma bir çare var mıydı? İtiraf ediyorum, ben göremiyordum. Marc ile Myra'nın gidişi de hiçbir şeyi değiştirmezdi. Wilhelm Storitz, tam bir serbestlik içinde onları takip etme imkânına sahip değil miydi? Hem zaten Myra'nın içinde bulunduğu durum onun Ragz'dan ayrılmasına izin vermezdi.

O sırada, ele geçmez düşmanımız neredeydi acaba? Bu konuda kimse kesin bir şey söyleyemezdi, ne var ki peş peşe gelen bir dizi olay, onun hâlâ, ceza almadan meydan okuduğu ve dehşete saldığı insanların arasında yaşamakta olduğunu ispatladı.

Bu olayların ilki yüzünden, umudumuzu neredeyse tamamen kaybedecektik. Aziz Michael Katedrali'ndeki korkunç sahneden bu yana tastamam iki gün geçmişti; Myra'nın sağlığında hiçbir iyiye gidiş yoktu; aklı hâlâ yerinde değildi, hâlâ yatağa bağlıydı, hâlâ hayat ile ölüm arasındaydı. Günlerden 4 Haziran'dı. Öğle yemeğinden sonra, kardeşim ve ben de dahil, bütün Roderich ailesi galeride toplanmıştı ve benimsememiz gereken en doğru tutum konusunda heyecanlı heyecanlı tartışıyorduk; o sırada, tam anlamıyla şeytani bir kahkaha duyduk.

Hepimiz büyük bir korkuya kapılarak ayağa fırladık. Çılgına dönen Marc ve Yüzbaşı Haralan, bu ürkütücü kahkahanın geldiğini sandığımız galeri bölümüne doğru aynı anda atıldılar ama birkaç adım sonra durmak zorunda kaldılar. Her şey iki saniyede olup bitti. İki saniye içinde, bir şimşeğin çaktığını gördüm, ışığın altında ölümcül eğrisini çizen bir bıçağın parlayışı gibiydi; kardeşimin sendeleyişini ve Yüzbaşı Haralan'ın kollarına yığılışını gördüm...

Yardım etmek için yanlarına koştum, tam o sırada bir ses –artık hepimizin tanıdığı o ses!– kırılmaz bir iradeyi açığa vuran tonlamasıyla şöyle diyordu:

"Myra Roderich asla Marc Vidal'in eşi olmayacak!.. Asla!.."

Hemen arkasından, sert bir esintiyle avizeler sallandı, bahçe kapısı büyük bir gürültüyle açılıp kapandı ve zalim düşmanımızı bir defa daha elimizden kaçırdığımızı anladık.

Yüzbaşı Haralan ile ben, kardeşimi bir divana yatırdık, Doktor Roderich yarasını inceledi. Bereket versin ki hayati bir yara değildi. Hançer sol kürekkemiğini yukarıdan aşağı kadar yırtmıştı, görünüşü çok korkutucu olsa da hepi topu birkaç gün içinde iyileşecek uzun bir bıçak yarasıydı. Bu seferlik katil amacına ulaşamamıştı. Ama her zaman böyle mi olurdu?

Marc'ın yarası temizlenip sarıldı, sonra onu Temeşvar Oteli'ne götürdük; ben başucunda oturup, bir yandan ona göz kulak olurken, bir yandan da zihnimi kurcalayan muammayı kafamda evirip çeviriyordum; benim için kıymetli onca insanın hayatı tehlikede olduğundan, bu meseleyi ne pahasına olursa olsun çözüme kavuşturmalıydım.

İtiraf ediyorum, aradığım çözüm yolunda henüz en ufak bir ilerleme kaydetmemişken başka hadiseler meydana geldi; bunlar hiç mi hiç endişe verici değildi, daha ziyade tuhaf, hatta birbiriyle tutarsız ve beni enikonu düşünmeye sevk eden olaylardı.

O aynı günün, yani 4 Haziran gününün akşamı, kulenin en yüksekteki penceresinde kuvvetli bir ışık belirdi, bu ışık Kurtz Meydanı ile Coloman pazaryerinden görüldü. Yanan bir meşale aşağı iniyor, yukarı kalkıyor, hareket edip duruyordu, sanki kundakçının biri yapıyı ateşe vermek ister gibiydi.

Emniyet amiri ve memurları kendilerini merkez karakoldan dışarı atarak, derhal kulenin çatı katına ulaştılar. Işık yok olmuştu ve Bay Stepark'ın da beklediği gibi kimseyi bulamadılar. Sönmüş meşale yerde duruyor ve ortalığa bir is kokusu yayıyordu, çatıda hâlâ reçineli kıvılcımlar oynaş-

maktaydı ama kundakçı sırra kadem basmıştı. Adam –diyelim ki Wilhelm Storitz– ya kaçacak vakit bulmuş ya da kulenin kuytu bir köşesine bulunamayacak şekilde gizlenmişti.

Meydanda toplanan kalabalık intikam naraları atıyor, suçlu ise oralı olmuyordu.

Ertesi sabah, şehrin tamamını hedef alan yeni bir meydan okuma yüzünden insanlar çılgına döndü.

Saatler on buçuğu göstermişti ki uğursuz çan sesleri duyuldu, tüyleri diken diken eden ölüm çanlarıydı adeta.

Bu sefer, katedralin çan tertibatını harekete geçirmeyi beceren, tek bir kişi olamazdı. Wilhelm Storitz'e birkaç yardakçısı veya hiç değilse uşağı Hermann yardım etmiş olmalıydı.

Şehir sakinleri Aziz Michael Meydanı'na üşüştüler; bu çan seslerinin büyük bir korku yarattığı uzak mahallelerden koşup gelenler bile vardı. Bay Stepark ve memurları tekrar işe girişti. Kuzey kulesinin merdivenlerine doğru koştular, basamakları süratle çıkıp, rüzgârlıklarından giren gün ışığına boğulmuş çan bölmesine vardılar...

Fakat kulenin bu katında ve üst galeride yaptıkları arama bir işe yaramadı... Ortalıkta kimse yoktu! Hiç kimse!..

Memurlar, sessiz çanların son salınımlarını yaptığı bölmeye girdiklerinde, görünmez zangoçlar çoktan sırra kadem basmıştı.

XIV

Demek ki korkularım gerçek oluyordu. Wilhelm Storitz Ragz'dan ayrılmamış ve hiç güçlük çekmeden Roderich Konağı'na girmişti. İstediği şeyi gerçekleştirememişti, tamam! Ama ileriki günler için aynı şeyi söylemek imkânsızdı. İlk sefer boşa çıkan hamlesini tekrarlamak isteyebilir, üstelik belki de amacına ulaşırdı. Dolayısıyla, bu alçak adamın sonraki saldırılarına karşı bizleri koruyabilecek bir eylem planı belirlememiz lazımdı.

Bu eylem planını kafamda oluşturmak benim için pek zor olmadı. Öncelikle, o ya da bu sebeple tehdit edilmiş herkesi bir araya toplamaya ve herhangi birisinin onlara yaklaşmasını imkânsız kılacak bir yöntem geliştirmeye karar verdim. Beni bu amaca ulaştıracak yolları titizlikle araştırdım ve bulunca da hiç vakit kaybetmeden uygulamaya koydum.

6 Haziran sabahı, saldırının üzerinden henüz kırk sekiz saat geçmemişken, gayet yüzeysel olan yarası şimdiden kabuk bağlamaya başlayan kardeşimi Roderich Konağı'na taşıyıp, Myra'nınkine bitişik bir odaya yerleştirdik. Bu işi hallettikten sonra, planımı doktora anlattım; planı itirazsız tasdik eden doktor, istediğim gibi davranabileceğimi söyleyip, o andan itibaren beni bir bakıma, kuşatma altındaki bir garnizonun komutanı olarak kabul edeceğini bildirdi.

İdareyi derhal ele aldım. Marc ile Myra'ya göz kulak olacak tek bir hizmetli bırakarak –bu riski göze almalıydım!–

konağın her yanını inceden inceye, sistemli bir biçimde araştırmaya başladım; Yüzbaşı Haralan ile, şart koştuğum için kızının başucundan ayrılmak zorunda kalan Bayan Roderich de dahil, bütün ev halkı bana yardım ediyordu.

İşe çatı katından başladık. Omuz omuza durarak, bu katı bir baştan bir başa dolaştık. Sonra, tek bir köşeyi bile ihmal etmeden ve aramızda bir insanın geçebileceği en ufak bir boşluk bırakmadan bütün odaları araştırdık. Bu arada söylemeye gerek yok, perdeleri açıyor, koltukları çekiyor, yatak altlarını ve dolap üstlerini dikkatle kolaçan ediyor; bütün bunları yaparken bir an olsun birbirimizle teması elden bırakmıyorduk. Böylece araştırılan her odanın kapısı kilitlenmiş ve anahtarı bana teslim edilmişti.

Bu iş iki saatten fazla zaman aldı ama nihayetinde bitti ve biz emin, gayet emin olarak, konakta hiçbir yabancının saklanmış olamayacağına kesinkes inanarak dış kapıya ulaştık. Bu dış kapıyı da kilitledik ve anahtarı cebime koydum. Artık iznim olmadan içeri kimse giremeyecekti; ayrıca, isterse yüz kere görünmez olsun, hiçbir davetsiz misafirin becerip de, benim tanıdığım ve buyur ettiğim bir ziyaretçiyle aynı anda gizlice eve dalmasına fırsat tanımayacağım konusunda ant içtim.

Sahiden de o andan itibaren, ne zaman çalınsa kapıya sadece ben baktım. Kapı görevlisi olarak işimi yaparken Yüzbaşı Haralan'ı, onun olmadığı zamanlarda da güvenilir bir uşağı yanıma alıyordum. Önce kapıyı aralıyorduk, ardından yardımcım kapıyı içeriden tutarken ben aralıkta durup dışarıdan girişi engelliyordum. Ziyaretçiyi kabul ettim diyelim! O zaman, üçümüz birbirimize iyice sokulmuş vaziyette adım adım geri giderken, kapıyı hafif hafif iterek kapatıyorduk.

Kaleye dönüştürülmüş bu evde tam bir emniyet içindeydik elbette.

Bana yapılan itirazı buradan duyuyorum, haklı bir itiraz, kabul ediyorum. Konağımıza kale isminden ziyade hapis-

hane ismi yakışırdı. Bu doğru fakat tutukluluk uzayıp gitmedikçe katlanılabilir bir durumdur. Peki bizimki uzun mu sürecekti? Sanmıyordum.

Esasen durmadan tuhaf durumumuz üzerinde düşünüyordum ve Wilhelm Storitz'in karanlık sırrına erdiğimi iddia edemesem de, bu yolda belli bir ilerleme kaydetmemiş değildim.

Şimdi, belki biraz sıkıcı da olsa, açıklayıcı bir iki laf etmem gerektiği kanısındayım.

Bir güneş ışığı huzmesini bir prizmanın üzerine düşürdüğümüzde, huzme yedi renge ayrışır ve bütünü beyaz rengi verir, bunu biliyoruz. Bu renkler –mor, lacivert, mavi, yeşil, sarı, turuncu, kırmızı– "güneş tayfı"nı meydana getirir. Ama gözle görülebilir bu skala, belki de tayfın tamamının sadece bir kısmıdır. Duyularımızın algılayamadığı başka renkler de mevcut olabilir. Bugün henüz bilinmeyen bu ışınlar, niçin bildiklerimizinkinden tamamen farklı özelliklere sahip olmasın ki? Öyleyse, bildiğimiz ışınlar ancak az sayıdaki katı cisimden, mesela camdan geçebilirken, diğerleri fark gözetmeksizin niye bütün maddesel cisimlerden geçmesin?* Eğer olaylar sahiden böyle cereyan ediyorduysa, bu ışınların varlığı kabul edilseydi bile, duyularımız onları algılamadığı için bu konuda bizi uyaracak herhangi bir şey olamazdı. Yani Otto Storitz'in bu kabiliyete sahip ışınlar keşfetmiş olması ve organizmanın içine girdiğinde o organizmanın çevresine yayılmak ve güneş tayfında bulunan farklı ışınların niteliğini değiştirmek gibi çifte beceriye sahip bir maddenin formülünü bulmuş olması mümkündü. Böyle bir kabul her şeyi açıklardı. Bu maddeye bulanmış ışık geçirmez cismin yüzeyine vuran ışık ayrışıyor ve onu meydana getiren ışınların tamamı, benim varlığını tahayyül ettiğim bilinmeyen bu ışınımlara dönüşüyordu. Böylece bu ışınımlar serbestçe cismin

---

* Bu metnin kaleme alınışından bu yana, kızılötesi ışınlar ile morötesi ışınların keşfi bu varsayımı kısmen doğrulamıştır.

içinden geçiyor; sonra da, cisimden çıktıkları anda zıt yönde bir dönüşüme maruz kalarak farklı ilk biçimlerine tekrar kavuşuyor ve ışık geçirmez cisim hiç var olmamışçasına görünür hale geliyorlardı.

Birçok nokta karanlıkta kalıyordu şüphesiz. Wilhelm Storitz'le birlikte giysileri de görünmezken, nasıl oluyordu da elinde tuttuğu eşyalar görünüyordu?

Öte yandan, bu kadar mucizevi etkiler yaratabilecek madde neydi? Bilmiyordum; aslında bu çok can sıkıcıydı, çünkü eğer bilseydim o maddeyi kullanabilir ve düşmanımıza karşı eşit silahlarla dövüşürdüm. Fakat yine de, bu üstünlüğe sahip olmadan onu alt etmek mümkün olabilir miydi acaba? Sahiden de zihnim hep şu ikilemle meşguldü: Bilinmeyen bu madde hangisi olursa olsun, etkisi ya geçiciydi ya da kalıcı. İhtimallerin ilki geçerliyse, Wilhelm Storitz belli aralıklarla yeni miktarlar yutmak zorundaydı. İkinci ihtimalde ise, ara sıra, ilacının etkisini yok edecek bir başka ilaç, bir bakıma bir panzehir kullanmaya illaki mecburdu, çünkü görünmezliğin bir üstünlük değil ama tam bir külfet olabileceği durumlar vardır. Her iki ihtimal dahilinde de Wilhelm Storitz, üzerinde bulundurabileceği miktar elbette sınırsız olmayacağı için, kullanmak istediği maddeyi ya üretmek ya da mevcut stokundan temin etmek zorundaydı.

Bu önemli noktaya mim koyduktan sonra, o çan seslerinin, kudurganca hareket eden o ışıkların ne anlama geldiğini düşündüm. Tam bir saçmalıktı. Daha önce de dikkat çektiğim gibi, tutarlı bir yanı yoktu. Kendisine atfettiği sonsuz kudretle başı dönen Wilhelm Storitz'in, işi saçma sapan hareketler yapmaya vardırdığı, deliliğe doğru kaydığı dışında nasıl bir sonuç çıkarmalıydı bundan? Yerinde bir ihtimaldi ve olaylar incelendiğinde bu ihtimal makul görünüyordu.

Yürüttüğüm bu muhakeme gereği gidip Bay Stepark'la görüştüm. Düşüncelerimi onunla paylaştım; aramızda anlaşarak, Tekeli Bulvarı'ndaki evin gece gündüz bir polis ya da

asker kordonu tarafından gözetim altında tutulmasına karar verdik; bu sayede ev sahibinin içeri girmesi mümkün olmayacaktı. Böylece adam ne laboratuvarına ne de eğer varsa gizli stokuna erişebilecekti. Yani ister istemez, ya er geç tekrar beşeri görünüşüne bürünmeye ya da ebediyen görünmez vaziyette kalmaya mahkûm olacaktı; bu da, icabında, onun için bir güçsüzlük sebebi halini alabilirdi. Baş gösteren bir delilik varsayımı doğruysa, aklını oynatmış kişinin karşısına çıkan engellerin, bu deliliği daha da azdıracağına ve onu, eli kolu bağlı vaziyette ele geçirmemizi sağlayacak ihtiyatsız davranışlara sürükleyeceğine hiç şüphe yoktu.

Bay Stepark'ın hiç güçlük çıkarmamasına sevindim. Başka gerekçelerle de olsa, Wilhelm Storitz'in evini tecrit etmeyi o da zaten düşünmüştü. Bu tedbirin, genellikle sakin, öbür Macar yerleşimlerini kıskandıracak kadar huzurluyken, şimdi her türlü tahayyülün ötesinde karışmış olan şehri belli ölçüde yatıştıracağını tahmin ediyordu. Bu haliyle şehri, işgal edilmiş bir ülkenin, sürekli bombalanma korkusu içinde yaşayan, herkesin ilk bombanın nereye düşeceğini, yerle bir edilecek ilk evin kendisininki mi olacağını düşündüğü bir şehrine benzetebilirdim en çok.

Sahiden de, şehri hiç terk etmediği gibi, bunu herkesin gözüne sokmaya çalıştığı için Wilhelm Storitz'den korkmak gerekmez miydi?

Roderich Konağı'nda durum daha da vahimdi. Zavallı Myra'nın aklı hâlâ yerine gelmemişti. Dudakları sadece tutarsız sözler sarf etmek için aralanıyor, ifadesiz bakışları kimseye odaklanmıyordu. Bizi duymuyordu. Ne annesini ne de Marc'ı tanıyordu; Marc çok geçmeden, önceleri son derece cıvıl cıvıl, şimdiyse alabildiğine kasvetli olan bu genç kız odasında hastanın başucunda bekleyen Bayan Roderich'e eşlik edebilecek duruma gelmişti. Geçici bir sayıklama dönemi, tedaviye cevap verecek bir nöbet miydi bu? Devasız bir delilik miydi yoksa? Kim bilebilirdi ki?

Myra, yaşama direnci yok olmuş gibi, son derece güçsüzdü. Neredeyse kıpırdamadan yatağında yatıyor, olsa olsa bazen elini şöyle bir oynatıyordu. Kendisini sarmalayan bu şuursuzluk örtüsünü yırtmaya çalışıp çalışmadığını, iradesini açığa vurmaya çabalayıp çabalamadığını merak ediyorduk haklı olarak. Marc üzerine eğiliyor, onunla konuşuyor; dört gözle, dudaklarından dökülecek bir cevap, gözlerinde belirecek bir işaret bekliyordu... Ama genç kızın gözleri öylece kapalı duruyor, eli hafifçe yukarı kalksa hemen geri düşüyordu.

Bayan Roderich, müthiş bir manevi güçle ayakta duruyordu. En fazla birkaç saat dinleniyordu, o da kocası mecbur tuttuğu içindi; karabasanlarla altüst olan uykuları en ufak gürültüde kesintiye uğruyordu. Odasında birilerinin yürüdüğünü işitir gibi oluyordu. Alınan tedbirlere rağmen, bir türlü ele geçirilemeyen, görünmez düşmanın, o adamın, orada olduğunu, konağa girdiğini, kızının etrafında dolanıp durduğunu düşünüyordu!.. Dehşet içinde yataktan çıkıyor, ancak Myra'nın başucunda bekleyen doktoru veya Marc'ı görünce biraz sükûn buluyordu. Bu durum uzayıp giderse, dayanması imkânsızdı.

Her gün, Doktor Roderich'in birçok meslektaşı muayeneye geliyordu. Hasta uzun uzun ve titizlikle muayene edilmiş, bu zihinsel durgunluk üzerinde bir karara varılamamıştı. Tepki yoktu, nöbet yoktu. Hayır, dış dünyaya ait bütün olaylara karşı bir kayıtsızlık, tam bir şuursuzluk, bir ölü sükûneti söz konusuydu, hiçbir tedavi işe yaramıyordu.

Kardeşim, üç günün sonunda ayakta durabilecek hale gelmişti ve o andan itibaren de Myra'nın odasından ayrılmadı. Bana gelince, konaktan sadece valilik konağına gitmek için çıkıyordum. Bay Stepark, Ragz'da konuşulan her şeyden beni haberdar ediyordu. Ondan öğrendiğime göre, ahali büyük bir korku içindeydi. İnsanların muhayyilesinde, iş yalnızca Wilhelm Storitz'le bitmiyordu; onun tarafından

kurulan bir görünmezler çetesi şehri istila etmiş ve şeytani kumpaslarıyla savunmasız halkı teslim almıştı.

Buna karşılık Yüzbaşı Haralan genellikle kalemizin dışındaydı. Sabit bir fikrin pençesinde, durmadan sokaklarda dolaşıyordu. Ona eşlik etmemi istemiyordu. Aklında, vazgeçirmeye çalışmamdan korktuğu bir plan mı vardı? Wilhelm Storitz'le karşılaşmak için hiç olmayacak bir tesadüfe mi bel bağlamaktaydı? Adama ulaşabilmek amacıyla, onun Spremberg'de ya da bir başka yerde olduğu haberini mi bekliyordu? Onu engellemeye kalkmazdım elbette. Tersine, ona eşlik eder ve o eşkıyadan kurtulmak için ona yardımcı olurdum.

Fakat bu ihtimalin gerçekleşme şansı var mıydı? Şüphesiz hayır. Ne Ragz'da ne de başka bir yerde.

11 Haziran akşamı, kardeşimle uzun uzun konuştum. Gözüme, hiç olmadığı kadar perişan göründü, ciddi ciddi hastalanacağından korkuyordum. Onu alıp bu şehirden uzağa, tekrar Fransa'ya götürmek lazımdı ama Myra'dan ayrılmaya asla razı gelmezdi. Bununla birlikte, Roderich ailesinin bir süreliğine Ragz'dan uzaklaşması imkânsız mıydı peki? Soru, üzerinde durmaya değmez miydi? Bunu düşünüyor ve konuyu doktora açmayı umuyordum.

O gün, konuşmamızı sonlandırırken Marc'a şöyle dedim:

"Zavallı kardeşim, bütün umudunu kaybetmek üzere olduğunu görüyorum; hata ediyorsun. Myra'nın hayatı tehlikede değil, hekimler bu konuda hemfikir. Aklı onu terk etmiş olsa bile bu durum geçici, inan bana. Tekrar akli melekelerine kavuşacak, kendine gelecek; sana, bütün sevdiklerine geri dönecek..."

— Umutsuzluğa kapılmamamı istiyorsun, diye karşılık verdi Marc; hıçkıra hıçkıra ağlarken sesi boğuluyordu. Ama bahtsız Myra'cığım, aklı yerine gelse bile, hep o canavarın insafına mahkûm olmayacak mı? Şimdiye kadar yaptıklarının, kinini yatıştırdığına inanıyor musun? Ya intikamını

daha ileriye götürmek isterse?.. Ya isterse?.. Beni anlıyorsundur Henri... Adam her şeyi yapabilir ve biz ona karşı savunmasızız.

— Hayır, diye haykırdım. Hayır Marc, ona karşı koymak imkânsız değil.

— Peki nasıl?.. Nasıl?.. diyerek tekrar söze girdi Marc parlayarak. Hayır Henri, düşündüğün şeyi söylemiyorsun. Hayır! O sefilin karşısında elimiz kolumuz bağlı. Kendimizi ancak bir hapishaneye kapatırsak elinden kurtulabiliriz. Her şeye rağmen, konağa sızamayacağını gösteren tek bir şey yok.

Marc'ın taşkınlığı ona cevap vermemi engelliyordu. Tek işittiği, kendisiydi. Ellerimi sıkı sıkı tutarak ilave etti:

"Şu anda yalnız olduğumuzu kim söylüyor? Bir odadan diğerine giderken, salonda, galeride, belki de beni izlediğini düşünmeden edemiyorum!.. Birisi yanımda yürüyor gibi geliyor... benden kaçan... ben ilerledikçe geri geri giden... ve yakalamak istediğimde yok oluveren birisi..."

Marc, kesik kesik konuşurken, görünmez bir varlığın peşindeymiş gibi kâh öne doğru yürüyor kâh geri geri gidiyordu. Onu sakinleştirmek için ne yapacağımı bilemiyordum. En iyisi Marc'ı konağın dışına çıkarmak, uzağa, çok uzaklara götürmek olurdu...

"Bütün bu konuştuklarımızı gizlice dinlemediğini kim bilebilir?" diyerek tekrar söze girdi. "Onun uzakta olduğunu sanıyoruz. Belki de buradadır. Bak işte!.. şu kapının ardında ayak sesleri duyuyorum. Burada o... Gel!.. Vuralım!... Öldürelim!.. Fakat mümkün mü bu?.. Ölümün hükmü bu canavara geçer mi?"

Kardeşimin durumu işte böyleydi! Bu nöbetlerden biri esnasında, tıpkı Myra'nın aklı gibi, onun aklının da elden gitmesinden korkmakta haklı değil miydim?

Otto Storitz'in niçin bu kahrolası buluşu yapması gerekiyordu ki! Niçin böyle bir silahı, kötülük için zaten fazlasıyla donanımlı bir adamın ellerine teslim etmesi gerekiyordu!

Şehirde durum düzelmiyordu. Wilhelm Storitz'in kulenin tepesinden adeta, "Ben buradayım!" diye haykırmasından beridir başka bir olay cereyan etmemesine rağmen, dehşet bütün halkı sarmıştı. Görünmez kişinin, evine musallat olmadığına inanan tek bir aile bile yoktu. Katedralde olup bitenlerden sonra, kiliseler sığınılabilecek bir yer olarak dahi görülmüyordu. Yetkililer boş yere çabalıyorlar ama başarılı olamıyorlardı, çünkü dehşet karşısında elden bir şey gelmez.

İşte, insanların nasıl da çıldırma raddesine geldiğini gösteren yüzlerce olaydan biri:

Ayın 12'si sabahı, emniyet amiriyle görüşmek için konaktan çıkmıştım. Prens Miloš Caddesi'ne girince, Aziz Michael Meydanı'na iki yüz adım kala, Yüzbaşı Haralan'ı gördüm. Yanına gittim.

"Bay Stepark'ın yanına gidiyorum," dedim. "Benimle gelir misiniz yüzbaşı?"

Bana cevap vermeden, kurulmuş makine gibi, benimle aynı istikamette yürümeye başladı. Kurtz Meydanı'na yaklaşıyorduk ki dehşet çığlıkları duyduk.

İki atın koşulduğu bir yolcu arabası aşırı bir süratle caddeden aşağı iniyordu. Yoldan geçenler sağa sola kaçışmaktaydı. Şüphesiz arabacı yere savrulmuş, başıboş kalan atlar da gemi azıya almışlardı.

İnanır mısınız, en az atlar kadar zıvanadan çıkmış birkaç yaya, görünmez bir şahsın bu arabayı kullandığı ve sürücü koltuğunda da Wilhelm Storitz'in oturduğu gibi bir düşünceye kapıldı. Şu çığlık bize kadar ulaştı:

"O... O!.. Bu o!"

Daha ben Yüzbaşı Haralan'a doğru dönecek vakit bulamamışken, o çoktan yanımdan gitmişti. Yüzbaşıyı arabaya doğru koşarken gördüm; belli ki niyeti, yanından geçerken arabayı durdurmaktı.

Cadde o saatte çok kalabalıktı. Wilhelm Storitz adı dört bir yanda yankılanıyordu. Gemi azıya almış atlara atılan

taşlar havada uçuştu. Ahalinin taşkınlığı bu raddeye varmışken, Prens Miloš Caddesi'nin köşesinde bulunan dükkândan tüfekle ateş edildi.

Atlardan biri, kalçasına isabet eden bir mermiyle, yere düştü. Hayvanın gövdesine çarpan araba devrildi.

Kalabalık hemen öne doğru atılıp arabanın tekerleklerine, kasasına, kollarına yapıştı. Yüz kadar kol Wilhelm Storitz'i yakalamak için açıldı. Sadece boşluğu kucakladılar.

Görünmez sürücü, araba devrilmeden önce aşağı atlamayı becermişti demek ki, çünkü onun, şehri bir defa daha dehşete sürüklemek istediğinden şüphe edilemezdi.

İşin aslı öyle değildi, bunu kabul etmeleri gerekti. Çok geçmeden, *puszta*'dan bir köylü koşup geldi; Coloman pazaryerinde bıraktığı atları, onun yokluğunda gemi azıya almışlardı. Adam, atlarından birini yere serilmiş vaziyette görünce, nasıl da tepesi attı! Kimse ona kulak vermek istemiyordu; ahalinin bu zavallı adamı hırpalayacağını düşündüm, gözleri kör eden bu öfkeden onu korumakta epeyce zorlandık.

Yüzbaşı Haralan'ı kolundan çekip götürdüm; tek kelime etmeden benimle valilik konağına geldi.

Bay Stepark, Prens Miloš Caddesi'nde olan biteni çoktan öğrenmişti.

"Şehir çıldırmış durumda," dedi bana, "bu çılgınlığın nereye varacağını kestirmek de mümkün değil."

Her zamanki sorularımı sordum:

"Yeni bir şey öğrendiniz mi?"

— Evet, diye cevap verdi Bay Stepark. Wilhelm Storitz'in Spremberg'de olduğu bilgisi geldi.

— Spremberg'de ha!.. diye haykırdı Yüzbaşı Haralan, bana doğru dönerek. Gidelim. Bana sözünüz var.

Ne diyeceğimi bilemiyordum, çünkü bu yolculuğun bir işe yaramayacağından emindim.

"Durun yüzbaşı," diyerek araya girdi Bay Stepark. "Spremberg'den bu haberi teyit etmelerini istedim, her an cevap yazısı gelebilir."

Emir eri, bir ulağın atla doludizgin getirdiği mektubu emniyet amirine teslim ettiğinde, aradan yarım saat geçmemişti. Haberde en ufak doğruluk payı yoktu. Wilhelm Storitz'in, Spremberg'de görülmemiş olması bir yana, Ragz'dan hiç ayrılmadığı sanılıyordu.

Myra Roderich'in durumunda hiçbir değişiklik olmadan iki gün akıp geçti. Kardeşime gelince, biraz daha sakinleşmiş gibiydi. Ben ise, doktora, şehirden gidiş planından söz etmek için fırsat kolluyor, bu planı onun da tasdik etmesini umuyordum.

14 Haziran günü, önceki günler kadar sakin değildi. Yetkililer bu defa, taşkınlık raddesine varmış bir kalabalığı zapt etme konusunda âciz kaldıklarını hissediyorlardı.

Saat on bire doğru Batthyány Rıhtımı'nda gezinirken, kulağıma şu sözler çalındı:

"Geri geldi... geri geldi!.."

Geri geldiğinden bahsedilen şahsın kim olduğu tahmin edilebiliyordu; yoldan geçen insanlardan bir ikisiyle konuştum.

"Evinin bacasından duman çıktığı görülmüş!" dedi biri.

— Dam köşkünün perdelerinin gerisinde suratını gören olmuş! diye tasdik etti öbürü.

Bu söylentileri ciddiye almak gereksin ya da gerekmesin, Tekeli Bulvarı'na yollandım.

Fakat Wilhelm Storitz'in, bu kadar ihtiyatsızca kendisini göstermesi için ne gibi bir sebep olabilirdi? Eğer yakalanırsa kendisini neyin beklediğini bilmiyor olamazdı. Onu mecbur eden hiçbir şey yokken bu tehlikeyi göze alır mıydı? Evinin pencerelerinin birinden kendisini görmelerine izin verir miydi?

Doğru ya da yanlış olsun, haber etkisini göstermişti. Ben vardığımda, polis kordonunun boş yere zapt etmeye çalış-

tığı binlerce insan, bulvar tarafından ve seğirdim yolu tarafından evi çoktan kuşatmıştı. Dört bir yandan, taşkınlıkları son raddesine varmış, ölüm naraları atan kadın ve erkekler, topluluklar halinde koşup gelmekteydiler.

"O"nun burada olduğuna, belki görünmez yardakçılarından meydana gelen çetenin de tam kadro yanında bulunduğuna dair mantıksız ama kökü kazınamayan bu inanç karşısında delillerin bir faydası olur muydu? Storitz'in içerideyse kaçamayacağı lanetli evi sıkıca kuşatmış bu muazzam kalabalık karşısında polisin elinden ne gelirdi? Zaten, Wilhelm Storitz dam köşkünün pencerelerinde görüldüyse, vücutça görünür durumdaydı demek ki. Tekrar görünmez olmayı beceremeden ele geçirilir ve bu sefer, ahalinin intikamından kurtulamazdı.

Memurların karşı koymasına, emniyet amirinin çabalarına rağmen, parmaklıklı kapı zorlanarak açıldı, ev istila edildi, kapılar kırıldı, pencereler yerinden söküldü, mobilyalar bahçeye ve avluya atıldı, laboratuvardaki aletler paramparça edildi. Derken zemin kattan yükselen alevler üst kata ulaştı, çatının üstünde burgaçlandı ve çok geçmeden dam köşkünü yalayıp yuttu.

Wilhelm Storitz'e gelince, onu nafile yere evin içinde, avluda, bahçede aradılar. Ortada yoktu veya en azından onu bulmak mümkün olmadı.

On ayrı yerde çıkarılan yangın şimdi evini kül etmekteydi. Bir saat sonra, dört duvardan başka bir şey kalmadı.

Nihayetinde, evin yakılıp yıkılması daha iyi olmuştu belki. Sonrasında, insanlarda bir yatışma olup olmayacağını; Ragz halkının, ne kadar görünmez olursa olsun, Wilhelm Storitz'in alevler arasında can verdiği kanaatine varıp varmayacağını kim bilebilirdi?

XV

Storitz'in evinin yerle bir edilmesinden sonra, Ragz halkının öfkesi biraz dinmiş gibi geldi bana. Şehirde insanlar endişelerden kurtuluyordu. Tahmin ettiğim gibi, şehir sakinlerinin bir kısmı, ahali evi istila ettiği sırada "büyücü"nün sahiden de içeride olduğuna ve alevlerin arasında can verdiğine inanma eğilimindeydi.

Gerçek şuydu ki, molozlar eşelenip küller karıştırıldığında, bu düşünceyi doğrulayacak nitelikte hiçbir şey bulunamamıştı. Wilhelm Storitz yangın sırasında oralarda olsa bile, alevlerin ona ulaşamayacağı bir yerdeydi.

Bununla birlikte, Spremberg'den gelen yeni mektuplar şu noktada birleşmekteydi: Wilhelm Storitz ortalıkta görünmediği gibi, uşağı Hermann'ı da gören olmamıştı; her ikisinin de nereye gizlendiği kesinlikle bilinmiyordu.

Şehirde görece bir sükûnet hüküm sürüyorsa da, maalesef Roderich Konağı için aynı şeyi söylemek mümkün değildi. Zavallı Myra'mızın zihinsel durumunda hiçbir iyileşme olmuyordu. Şuursuz vaziyetteydi, kesintisiz uygulanan tedavilere cevap vermiyor, kimseyi tanımıyordu. Bu sebeple hekimler, ufacık da olsa bir umut vermeye çekiniyorlardı.

Yine de, hâlâ aşırı güçsüz olsa bile hayatı tehlikede gibi görünmüyordu. Hiç kıpırtısız, ölü gibi sapsarı, yatağında öylece yatıyordu. Onu kaldırmaya çalıştıklarında, göğsünden hıçkırıklar yükseliyor, gözlerinde dehşet ifadesi beliriyor,

kolları eğilip bükülüyor, dudaklarından anlamsız cümleler dökülüyordu. O anlarda hafızası geri mi geliyordu yoksa? Zihnindeki puslar arasında nişan gecesinin sahneleri, katedraldeki sahneler mi canlanıyordu? Kendisine ve Marc'a savrulan tehditleri mi duyuyordu? Gönül isterdi ki öyle olsun, zihninde geçmişin hatıralarını korumuş olsun.

Bu talihsiz ailenin nasıl bir hayatı olduğu görülüyor. Kardeşim konaktan hiç çıkmıyordu. Doktor ve Bayan Roderich'le birlikte Myra'nın başında bekliyor, hastayı kendi eliyle az da olsa besliyor, onun bakışlarında sürekli bir akıl pırıltısı görmeye çalışıyordu.

Ayın 16'sında öğleden sonra, şehrin sokaklarında tek başıma gelişigüzel dolaşıyordum. Aklıma, Tuna'nın sağ yakasına geçmek geldi. Bu hep düşündüğüm, şartların henüz fırsat tanımadığı bir geziydi, ama içinde bulunduğum şu ruh haliyle zaten keyfini çıkaramazdım. Böylece köprüye doğru yürüdüm, Svendor Adası'nı geçtim ve Sırp kıyısına ayak bastım.

Gezintim, niyetlendiğimden daha uzun sürdü. Nehir kıyısında bir Sırp meyhanesinde akşam yemeği yedikten sonra tekrar köprüye döndüğümde, saatler sekiz buçuğu gösteriyordu. O sırada nasıl bir hevese kapıldım bilmiyorum. Dosdoğru konağa gitmek yerine, köprünün sadece ilk kısmını kat edip, Svendor Adası'nın iki yanı ağaçlı geniş caddesinden aşağı doğru yürüdüm.

Ancak on adım falan atmıştım ki Bay Stepark'ı gördüm. Tek başınaydı, yanına geldi ve derhal, ikimizi de meşgul eden konu üzerinde konuşmaya başladık.

Aşağı yukarı yirmi dakikalık bir yürüyüşün ardından adanın kuzey ucuna ulaştık. Akşam karanlığı iyiden iyiye çöküyordu, ağaçların altında ve ıssız gezinti yollarında gölgeler gittikçe koyulaşmaktaydı. Ahşap köşkler kapanmıştı, artık kimseye rastlamaz olmuştuk.

Ragz'a dönme vakti gelmişti, tam geri dönmeye niyetlenmiştik ki kulağımıza bazı sözler çalındı.

Zınk diye durdum ve Bay Stepark'ı da kolundan tutup durdurdum; sonra, sadece onun duyabileceği şekilde eğilerek şöyle dedim:

"Dinleyin!.. Birileri konuşuyor... ve bu ses... Wilhelm Storitz'in sesi."

— Wilhelm Storitz ha! diye karşılık verdi emniyet amiri, aynı ses perdesinden.

— Evet.

— Bizi görmedi.

— Hayır, akşamın karanlığı şansları eşitliyor ve bizi de onun gibi görünmez hale getiriyor.

Bu arada ses, belli belirsiz bize kadar ulaşmaya devam ediyordu; sesler demek daha doğru, çünkü kesinlikle iki kişiydiler.

"Yalnız değil," diye fısıldadı Bay Stepark.

— Evet... Yanındaki muhtemelen uşağı.

Bay Stepark, yere kadar eğilerek, beni ağaçların altına sürükledi. Bizi koruyan karanlık sayesinde, konuşan kişilere epeyce yaklaşabilir ve görünmeden onları duyabilirdik.

Az sonra, Wilhelm Storitz'in bulunması gereken yerin aşağı yukarı on adım kadar ötesinde sinmiş vaziyetteydik. Elbette kimseyi görmedik ama bunu bekliyorduk ve hiçbir şekilde hayal kırıklığına uğramadık.

Evinin yanmasından beridir düşmanımızın nerede kaldığını, neler tasarladığını öğrenmek, hatta onu ele geçirebilmek için hiç böyle bir fırsat çıkmamıştı şimdiye kadar.

Kulağımızı dört açmış vaziyette orada bulunduğumuz aklından bile geçmezdi. Dalların arasına yarı uzanmış, nefes almaya korkarak anlatılmaz bir heyecanla konuşulanları dinliyorduk; ağaçlık boyunca gezinen efendi ile uşağın uzaklaşıp yaklaşmalarına bağlı olarak, konuştukları kâh daha güç kâh daha kolay duyuluyordu.

Kulağımıza ilk gelen ve Wilhelm Storitz tarafından dile getirilen cümle şuydu:

"Yarın oraya girebilecek miyiz?.."

— Evet, diye cevap verdi görünmez muhattabı –şüphesiz uşak Hermann'dı–, kimse de kim olduğumuzu bilmeyecek.

— Ragz'a ne zaman döndün?

— Bu sabah.

— Güzel... Peki ya şu ev, kiralandı mı?..

— Hayali bir isimle.

— Saklanıp gizlenmeden kalabileceğimizden emin misin, bizi tanımıyorlar mı şu...

Wilhelm Storitz'in telaffuz ettiği şehir ismini maalesef duyamadık. Fakat işittiklerimizden çıkardığımız sonuca göre, hasmımız, kısa ya da daha uzun vadede, tekrar beşeri görüntüsüne bürünmeyi hesaplamaktaydı. Neden bu tedbirsizliği yapıyordu? Tahminimce, sağlığı için zararlı olacağından, ancak belli bir süre görünmezliğini koruyabilirdi. Bana makul gelen ama doğrulama fırsatını hiç bulamadığım bu açıklamanın önemli olduğunu sanıyorum.

Sesler yakınlaştığında, başladığı bir cümleyi tamamlamakta olan Hermann şöyle diyordu:

— Ragz polisi bu isimlerle bizi bulamaz.

Ragz polisi mi?.. Kalacakları şehir yine bir Macar şehri mi olacaktı yani?

Derken ayak sesleri hafifledi ve adamlar uzaklaştı, bunu fırsat bilen Bay Stepark bana şöyle dedi:

"Hangi şehir?.. Hangi isimler?.. İşte bunları öğrenmemiz şart."

Benim cevap vermeme kalmadan, aralarında konuşan iki adam bize doğru yaklaşıp birkaç adım ötemizde durdular...

"Bu Spremberg yolculuğu," diye soruyordu Hermann, "gerekli mi mutlaka?"

— Mutlaka gerekli, çünkü bütün birikimim orada. Üstelik burada görülecek olursam ceza yerim. Halbuki orada...

— Yoksa niyetiniz sizi bedenen görmelerine izin vermek mi?

— Bundan kaçınmanın imkânı var mı?.. Müşteriyi görmeden kimse ödeme yapmaz bence.

Demek ki tahmin ettiğim şey gerçek oluyordu. Storitz, görünmezliğin bir üstünlük olmaktan çıktığı şu durumlardan birine mahkûmdu. Parası yoktu ve para bulmak için gücünden vazgeçmesi gerekiyordu. O sırada, sözünü sürdürmekteydi:

"İşin kötüsü, nasıl yapacağımı bilmiyorum. Şu dangalaklar laboratuvarımı yerle bir ettiler ve elimde 2 numaralı şişeden tek bir tane bile yok. Bereket versin ki bahçedeki zulayı bulamadılar, ama molozların altında kaldı, kazıp çıkarmak için yardımına ihtiyacım var."

— Emriniz olur, dedi Hermann.

— Öbür gün sabah saat on civarında gel. Gündüz ya da gece bizim için fark etmez, hiç değilse açık seçik görürüz.

— Niçin yarın değil?

— Yarın başka işim var. Kendi usulümce bir şey planlıyorum, tanıdığım birisi pek memnun olmayacak.

İki muhattap tekrar dolaşmaya koyuldular.

Geri döndüklerinde, "Hayır," diyordu Wilhelm Storitz, öfkeyle gürleyen bir sesle, "bu aileye duyduğum kin yatışmadıkça Ragz'dan ayrılmayacağım, ta ki Myra ve şu Fransız..."

Cümlesini tamamlamadı, daha doğrusu göğsünden bir kükreme kopar gibi oldu. O esnada tam yanımızdan geçiyordu. Onu yakalamak için, elimizi uzatmamız kâfiydi belki de. Fakat dikkatimiz Hermann'ın şu sözleriyle yön değiştirdi:

"Artık Ragz'da, kendinizi görünmez kılma gücüne sahip olduğunuz biliniyor ama hangi yöntemi kullandığınızı bilmiyorlar."

— Hiçbir zaman da bilemeyecekler, diye karşılık verdi Wilhelm Storitz. Ragz'la işim bitmedi. Çünkü evimi yakıp kül ettiler, sırlarımı yaktıklarını sanıyorlar!.. Kaçıklar!.. Ha-

yır, Ragz intikamından kurtulamayacak, taş üstünde taş bırakmayacağım!.."

Şehri hedef alan son derece tehditkâr bu cümle henüz sarf edilmişti ki, ağaç dalları sertçe iki yana açıldı. Bay Stepark seslerin geldiği yöne doğru atılmıştı. Birdenbire bağırdı:

"Birini yakaladım Mösyö Vidal. Diğeri size kaldı!"

Hiç şüphe yoktu ki elleri, görünmez olsa bile tam anlamıyla ele gelen bir bedenin üzerine kapanmıştı. Ama müthiş bir şiddetle geriye doğru itildi, kolundan tutmamış olsam yere düşecekti.

Bunun üzerine, bize çok elverişsiz şartlarda saldıracaklarını düşündüm, çünkü saldırganları göremiyorduk. Hiçbir şey olmadı. Sol taraftan alaycı bir kahkaha geldi ve uzaklaşan ayak sesleri işittik.

"Beceremedik!" diye haykırdı Bay Stepark. "Ama artık eminiz, görünmez olmaları ele geçmelerine engel değil!"

Ne yazık ki elimizden kaçırmıştık ve gizlendikleri yeri de bilmiyorduk. Bay Stepark keyfi kaçmış gibi görünmüyordu.

"Onları enseledik sayılır," dedi alçak sesle, tekrar Batthyány Rıhtımı'na dönerken. "Hasmımızın zayıf noktasını biliyoruz ve Storitz'in öbür gün evinin yıkıntılarına gitmeye mecbur olduğunu öğrendik. Bu durum onu alt etmek için iki yol sunuyor bize. Birinde çuvallarsak diğerinde başarırız."

Bay Stepark'tan ayrılarak konağa döndüm; Bayan Roderich ile Marc Myra'nın başucunda beklerken, ben doktorla odaya kapandım. Svendor Adası'nda olup bitenlerden onu derhal haberdar etmeliydim.

Her şeyi anlattım, Bay Stepark'ın vardığı iyimser sonucu atlamadım ama bu konuda içimin hiç rahat olmadığını da ekledim. Doktor, Wilhelm Storitz'in tehditleri karşısında, onun Roderich ailesi ve şehrin tamamından intikam alma inadından vazgeçmeyişi karşısında, Ragz'ı terk etmenin şart olduğu kanısına vardı. Gitmek lazımdı, gizlice gitmeliydi, ne kadar erken olursa o kadar iyiydi.

"Sizinle aynı fikirdeyim," dedim, "kafamı kurcalayan bir tek şu var: Myra yolculuğun yorgunluğuna dayanabilecek durumda mı?"

— Kızımın sağlığı yerinde, diye cevap verdi doktor. Ağrısı sızısı yok. Sadece bilincini kaybetti.

— Zamanla kendisine gelecektir, dedim çabucak. Bilhassa da başka bir ülkede; orada hiçbir şeyden korkması gerekmeyecek artık.

— Ah ah! diye haykırdı doktor. Buradan gidince tehlikenin önünü alabilecek miyiz acaba? Wilhelm Storitz bizi takip etmeyecek mi?

— Yola çıkış tarihimizi ve gideceğimiz yeri sır gibi saklarsak takip edemez.

— Sır!.. diye mırıldandı Doktor Roderich kederle.

Kardeşim gibi o da, Wilhelm Storitz'den sır saklamanın mümkün olup olmadığını düşünüyordu; o sırada adam çalışma odasında bulunuyor, konuştuklarımızı dinliyor ve yeni bir ayak oyunu kurguluyor olamaz mıydı?!

Neticede, gitme konusunda karara varıldı. Bayan Roderich itiraz etmedi. Myra'nın başka bir yere götürülmesi konusunda sabırsızlanıyordu.

Marc da bu fikri onayladı. Svendor Adası'ndaki maceramızdan ona bahsetmedim. Bana gereksiz göründü. Buna karşılık olup biteni Yüzbaşı Haralan'a anlattım. Yolculuk planımıza o da hiç itiraz etmedi. Sadece şunu sordu:

"Elbette siz de kardeşinizle gideceksiniz değil mi?"

— Başka türlüsü mümkün mü, onun yanında olmam gerekli değil mi; tıpkı sizin de...

— Ben gitmeyeceğim, diye karşılık verdi, kararından kesinlikle dönmeyecek bir adamın tavrıyla.

— Gitmeyecek misiniz?..

— Hayır, Ragz'da kalmak istiyorum, mecburum, çünkü o Ragz'da; üstelik burada kalmakla iyi edeceğim gibi bir his var içimde.

Tartışacak bir durum yoktu ve ben de tartışmadım.

"Öyle olsun yüzbaşı."

— Ailemin nezdinde benim boşluğumu dolduracağınıza güveniyorum azizim Vidal, zaten artık sizin de aileniz.

— Bana güvenebilirsiniz, diye karşılık verdim.

Derhal yolculuk hazırlıklarına giriştim. Gün içinde, çok rahat iki kupa arabası ayarladım. Sonra gidip Bay Stepark'la görüştüm ve onu planımızdan haberdar ettim.

"İyi yapıyorsunuz," dedi, "bütün şehrin de aynısını yapamaması üzücü!"

Emniyet amiri alenen kaygılıydı. Önceki gün işittiklerimizden sonra bu kaygısını yersiz bulmadım.

Saat yediye doğru Roderich Konağı'na döndüm ve her şeyin hazır olduğunu görüp rahatladım.

Saat sekizde kupa arabaları geldi. Birinde, kızlarıyla birlikte Bay ve Bayan Roderich yolculuk edecekti, diğerine ise Marc ile ben binecektik, araba dikkat çekmemek için farklı bir yoldan şehir dışına çıkacaktı.

Eyvah ki eyvah! Tam o sırada hiç umulmadık olan, hiç beklemediğimiz en feci şey meydana geldi.

Arabalar bizi bekliyordu. İlki ana kapının önünde, diğeri ise bahçenin sonundaki küçük kapının önünde park etmişti. Doktorla kardeşim, Myra'yı kupa arabalarından birine taşımak için yukarıya, onun yanına çıktılar.

Dehşete kapılmış vaziyette kapının eşiğinde kalakaldılar. Yatak boştu. Myra kaybolmuştu!

XVI

Myra kayıp!..

Bu çığlık konakta yankılandığında, önce kimse ne anlama geldiğini kavramamış gibiydi. Kayıp mı? Bunun bir manası yoktu. İnanılacak bir durum değildi.

Daha yarım saat önce Bayan Roderich ile Marc, Myra'nın odasındaydılar, sakince yatağında yatan Myra yolculuk için giydirilmişti bile, düzenli nefesi uyumakta olduğunu düşündürüyordu. Biraz önce de Marc onu kendi eliyle beslemiş, ardından akşam yemeği için aşağı inmişti. Yemek sona erince doktorla kardeşim Myra'yı kupa arabasına taşımak için tekrar yukarı çıkmışlardı.

Beklenmedik olay o zaman meydana gelmişti. Myra'yı yatağında görememişlerdi. Oda boştu!

"Myra!" diye haykırdı Marc, pencereye doğru koşup, kulbunu kavrayarak. Ama pencere açılmadı. Kapalıydı. Eğer kaçırılma söz konusuysa, bu yolla yapılmamıştı.

Bayan Roderich koşarak geldi, arkasından da Yüzbaşı Haralan; konağın içinde seslenip durdular:

"Myra!.. Myra!.."

Cevap yoktu, bu anlaşılabilir bir şeydi; zaten ondan bekledikleri, bir cevap değildi. Fakat odasında olmaması nasıl açıklanabilirdi? Yataktan kalkmış, annesinin odasını boydan boya geçmiş, hiç görünmeden merdivenden inmiş olması mümkün müydü?

Ben kupa arabasına küçük bavulları yerleştirirken birdenbire çığlıkları işittim. Birinci kata çıktım.

Doktor ile boğuk bir sesle karısının adını tekrarlayan kardeşim ortalıkta deli gibi dört dönüyorlardı.

"Myra mı?.." diye sordum. "Ne demek istiyorsun Marc?"

Doktor bana cevap verecek gücü zar zor buldu:

"Kızım... kayıp!"

Baygınlık geçiren Bayan Roderich'i yatağına yatırmak zorunda kaldık. Yüzbaşı Haralan, kasılmış bir yüz ve gözlerinde afallamış bir ifadeyle yanıma gelip şöyle dedi:

"O... Yine o!"

Bu arada ben düşünmeye çalışıyordum. Yüzbaşı Haralan'ın fikri pek akla yatkın görünmüyordu. Alınmış tedbirlere rağmen Wilhelm Storitz'in konağa girmeyi başarması kabul edilebilir gibi değildi. Yola çıkışın ister istemez sebep olduğu hengâmeden faydalanmış olduğu düşünülebilirdi elbette. Ama bunu için pusuda bekleyip uygun zamanı kollaması ve müthiş bir süratle hareket etmesi gerekirdi.

Üstelik bütün bu varsayımları kabul etsek bile, kaçırılma fikri gizemini koruyordu. Sahiden de kupa arabasının durduğu galeri kapısının önünden hiç ayrılmamıştım. Ben görmeden Myra nasıl olur da bu kapıdan geçip bahçe kapısına ulaşabilirdi? Wilhelm Storitz görünmez olabilirdi, tamam. Ama ya Myra?..

Tekrar galeriye indim ve uşağı çağırdım. Tekeli Bulvarı'na açılan kapıyı iki defa kilitledik ve anahtarını aldım. Sonra çatı katı, mahzenler, müştemilatlar, taraçaya varıncaya kadar kule dahil, yoklanmadık tek bir köşe bırakmadan bütün evi kolaçan ettim. Evin ardından sıra bahçeye geldi...

Kimseyi bulamadım.

Tekrar Marc'ın yanına döndüm. Zavallı kardeşim iki gözü iki çeşme, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

Benim fikrimce, emniyet amirine haber vermek yapılması gereken ilk şeydi.

"Hemen valilik konağına gidiyorum. Benimle gelin," dedim Yüzbaşı Haralan'a.

Kupa arabası hâlâ bekliyordu. Arabaya bindik. Ana kapıdan dışarı çıkar çıkmaz, atlar dörtnala yola koyuldu ve birkaç dakika sonra araba Kurtz Meydanı'na vardı.

Bay Stepark hâlâ bürosundaydı. Durumu ona anlattım. Hiçbir şeye şaşırmama konusunda şerbetli olan bu adam hayretini gizleyemedi.

"Küçükhanım Roderich kayıp ha!.." diye haykırdı.

— Evet, diye cevap verdim. İmkânsız görünüyor ama öyle! Kaçmış ya da kaçırılmış olsun, sonuç olarak ortada yok!

— Bu işin içinde Storitz'in parmağı var, diye mırıldandı Bay Stepark.

Emniyet amirinin düşüncesi Haralan'ınkiyle aynıydı. Bir anlık sessizlikten sonra ekledi:

"Yardakçısına bahsettiği dâhiyane numara bu şüphesiz."

Bay Stepark haklıydı. Evet, Wilhelm Storitz yapmayı tasarladığı kötülüğü bize önceden bildirmişti bir bakıma. Biz kafasızlar da kendimizi korumak için hiçbir tedbir almamıştık.

"Beyler," dedi Bay Stepark, "benimle konağa gelir misiniz?"

"Derhal," diye cevap verdim.

— Hizmetinizdeyim beyler... Bir iki talimat vermenin zamanıdır.

Bay Stepark bir onbaşı çağırttı ve bir polis ekibini Roderich Konağı'na yönlendirmesi için emir verdi, ekip bütün gece orada nöbet tutacaktı. Ardından emniyet amiri yardımcısıyla alçak sesle uzun uzun konuştu, sonra da kupa arabası üçümüzü doktorun evine götürdü.

Konak nafile yere bir ikinci defa arandı. Fakat Myra'nın odasına girer girmez Bay Stepark bir tespitte bulundu.

"Mösyö Vidal," dedi, "tuhaf bir koku almıyor musunuz, daha önce de başka bir yerde duymamış mıydık bu kokuyu?"

Sahiden de havada belli belirsiz bir koku vardı. Hatırlayıverdim. Bağırdım:

"Storitz'in laboratuvarında tam siz alacakken düşüp kırılan şişenin içindeki çözeltinin kokusu bu Bay Stepark, öyle değil mi?"

— Evet öyle, Mösyö Vidal ve bu durum çoğu varsayımı doğruluyor. Tahmin ettiğim gibi bu çözelti görünmezliği sağlayan sıvıysa, Wilhelm Storitz Küçükhanım Roderich'e bu sıvıdan içirip onu da kendisi gibi görünmez kılarak alıp götürmüş olabilir.

Yıldırımla vurulmuşa dönmüştük. Evet, olay bu şekilde cereyan etmiş olmalıydı. Wilhelm Storitz'in arama sırasında laboratuvarında bulunduğuna ve şişeyi elimize geçmesine izin vermektense kendisinin kırdığına şimdi kesin gözüyle bakıyordum, şişenin içindeki çözelti de anında buharlaşmıştı böylece. Evet! Burada kalıntısını duyduğumuz koku da, son derece farklı olan o kokuydu. Evet! Wilhelm Storitz yola çıkış hazırlıklarının gerektirdiği koşuşturmalardan faydalanarak bu odaya girmiş ve Myra Roderich'i kaçırmıştı.

Ne kötü bir geceydi! Ben kardeşimin yanında, doktor da Bayan Roderich'in yanındaydı. Sabah olmasını nasıl da sabırsızlıkla bekliyorduk!

Sabah olmasını mı?.. Sabah olması ne işimize yarayacaktı?.. Wilhelm Storitz söz konusu olduğunda gün ışığının bir anlamı var mıydı? Nüfuz edilmez bir karanlığın içinde yaşama becerisine sahip değil miydi?

Bay Stepark, valiliğe gitmek için yanımızdan ancak şafak sökerken ayrıldı. Gitmeden önce beni bir kenara çekip, bilhassa böylesi şartlarda tuhaf kaçan şu anlaşılmaz konuşmayı yaptı:

"Tek bir şey söyleyeceğim Mösyö Vidal," dedi. "Cesaretinizi kaybetmeyin, çünkü ya ben çok fena yanılıyorum ya da sıkıntılarınızın sonuna geldiniz."

Bana anlamsız gelen bu yüreklendirici sözler karşısında hiçbir şey söylemeyip, emniyet amirine alık alık baktım sadece. Söylediklerini anlamış mıydım acaba? Ne yapacağımı bilemez haldeydim, gücüm kuvvetim tükenmişti, o anda benden hayır gelmezdi.

Saat sekize doğru vali gelip, doktora, kızını bulmak için ne gerekiyorsa yapılacağını söyledi. Bay Roderich ile ben, inançsızca acı acı tebessüm ettik. Vali ne yapabilirdi ki?

Bu arada, kaçırılma haberi daha sabahın ilk saatlerinde Ragz'ın birçok mahallesinde duyulmuştu; yarattığı etkiyi anlatmayayım.

Saat dokuz olmadan Teğmen Armgard, arkadaşına yardımcı olmak için konağa geldi. Ne yapacaktı ki Tanrı aşkına!

Zannedersem Yüzbaşı Haralan bu dostane desteği benim gibi gereksiz görmedi, çünkü arkadaşına bir iki kelimeyle teşekkür etti. Sonra başına kalpağını geçirip kılıcının palaskasını bağladı ve şu tek kelimeyi ekledi:

"Gel."

İki subay kapıya doğru giderken, onların peşine takılmak için karşı konulmaz bir isteğe kapıldım. Marc'a bizimle gelmesini teklif ettim. Beni anladı mı? Bilmiyorum. Her hâlükârda, hiç cevap vermedi.

Ben çıktığımda, iki subay rıhtıma varmışlardı bile. Gelip geçen birkaç kişi konağa, tiksintiyle karışık bir korkuyla bakıyorlardı. Şehri allak bullak eden bu dehşet kasırgasının kaynağı orası değil miydi?

Teğmen Armgard ile Yüzbaşı Haralan'a yetiştiğimde, yüzbaşı bana baktı; ama beni görmediğini söylemek hiç şaşırtıcı olmaz.

"Bizimle mi geliyorsunuz Mösyö Vidal?" diye sordu Teğmen Armgard.

"Evet. Gittiğiniz yer?.."

Teğmen, bilmediğini gösterir bir işaretle cevap verdi. Nereye gidiyorduk?.. Şüphesiz tesadüfün götürdüğü yere. Ger-

çi tesadüf, ardına düşebileceğimiz en güvenilir kılavuz değil miydi?

Birkaç adım gittikten sonra Yüzbaşı Haralan zınk diye durup sert bir sesle sordu:

"Saat kaç?"

— Dokuzu çeyrek geçiyor, diye cevap verdi arkadaşı, saatine bakıp.

Tekrar yola koyulduk.

Tek kelime etmeden, kararsız adımlarla yürüyorduk. Macar Meydanı'nı geçip Prens Miloš Caddesi'nden yukarı çıktıktan sonra, Aziz Michael Meydanı'nın kemerleri altında dolaştık. Ara sıra Yüzbaşı Haralan, ayakları sanki yere mıhlanmış gibi duruyor ve tekrar saati soruyordu. "Dokuzu yirmi beş geçiyor, dokuz buçuk, ona yirmi var," diye art arda cevap veriyordu arkadaşı. Bilgiyi alır almaz yüzbaşı tekrar kararsız adımlar atmayı sürdürüyordu.

Sola dönüp katedralin mihrap bölümünün arkasından geçtik. Kısa bir tereddüdün ardından Yüzbaşı Haralan Bihar Caddesi'ne daldı.

Ragz'ın bu aristokratik mahallesi sanki ölü toprağı serpilmiş gibiydi; ortalıkta sadece, telaş içinde yürüyen birkaç kişi vardı, genel yas günündeymişçesine konak pencerelerinin çoğu kapalıydı.

Caddenin sonunda, Tekeli Bulvarı boydan boya gözlerimizin önüne serildi. Bomboştu, ya da daha doğrusu boşaltılmıştı. Storitz'in evinde çıkan yangından beridir herkes oradan kaçıyordu.

Yüzbaşı Haralan hangi istikameti seçecekti; şehrin yukarısına doğru, şato tarafına mı gidecekti, yoksa Batthyány Rıhtımı'na doğru, Tuna tarafına mı?

Vermesi gereken karar konusunda tereddüde düşmüş gibi bir defa daha durmuştu. Dudaklarından o alıştığımız soru döküldü: "Saat kaç, Armgard?"

— Ona on var, diye cevap verdi teğmen.

— Vakit tamam, dedi Haralan, bulvar boyunca hızlı hızlı yürüdü.

Storitz'in evinin parmaklıklı kapısının önünden geçtik. Yüzbaşı o tarafa hiç bakmadı. Aynı hızla malikâne arazisinin etrafından dolaştı ve ancak, bahçenin yaklaşık iki buçuk metrelik bir duvarla ayrıldığı seğirdim yoluna varınca durdu.

"Bana yardımcı olun," dedi, eliyle duvarın tepesini göstererek.

Bu söz, her türlü açıklamaya bedeldi. Myra'nın zavallı ağabeyinin amacını anladım.

Saat on; önceki gün Bay Stepark ile benim kulak misafiri olduğumuz konuşma sırasında Storitz'in kendisi belirlememiş miydi bu saati? Ben bu bilgiyi Yüzbaşı Haralan'a aktarmamış mıydım? Evet, o esnada canavar orada, o duvarın ardındaydı; son derece kötü bir amaçla kullandığı şu bilinmeyen maddeleri barındıran zulanın yerini bulmaya çalışıyordu. O bu işle meşgulken, onu yakalamayı başarabilir miydik? Aslında pek mümkün değildi. Ama önemi yoktu, ne pahasına olursa olsun kaçırmamamız gereken yegâne fırsattı bu.

Birbirimizden destek alarak birkaç dakika içinde duvarı aşıp diğer tarafa, iki tarafında sık ağaçların sıralandığı dar bir bahçe yoluna indik. Ne Storitz ne de bir başkası görebilmişti bizi.

"Burada kalın," diye talimat verdi Yüzbaşı Haralan, bahçe duvarı boyunca ilerleyerek eve doğru yürüdü, çok geçmeden onu göremez olduk.

Bir an kıpırdamadan öylece durduk, derken karşı konulmaz bir merak duygusuna yenilerek biz de yürümeye koyulduk. Gür yaprakları bizi bütün gözlerden saklayan ağaçların arasında ilerleyip, alt dalların altından iyice eğilip geçerek, ayak seslerimizi bastırmaya çalışarak, biz de eve yaklaşmaya başladık.

Ağaçların son bulduğu yere ulaştığımızda evi gördük. Evle aramızda, yirmi metre kadar bir genişliğe sahip açıklık bir alan vardı. Yere yatıp nefesimizi tutarak gözümüzü eve diktik.

Geriye alevler yüzünden kararmış duvar parçaları kalmıştı bir tek; onların dibinde taşlar, kömürleşmiş yapı iskeleti parçaları, yamulmuş demir aksamlar, kül öbekleri, mobilya kalıntıları vardı.

Yerle bir olmuş bu nesnelerin meydana getirdiği yığıntıyı zevkle seyrediyorduk. Ah! Evini yaktıkları gibi niçin bu lanet olası Alman'ı ve onunla birlikte korkunç buluşunun sırrını da yakıp kül etmemişlerdi ki!

Teğmenle ben açıklık alanı bakışlarımızla taradık ve birdenbire yüreğimiz ağzımıza geldi. Bize otuz adımdan daha yakın bir mesafede Yüzbaşı Haralan'ı görmüştük, o da bizim gibi koruluğun son bulduğu yerde pusuda bekliyordu. Arkadaşımızın durduğu yerde, ağaçlar hoş bir kavisle evin köşesine yaklaşmaktaydı, arada aşağı yukarı altı metre genişlikte bir bahçe yolu vardı sadece. Yüzbaşı Haralan kendisine en yakın olan bu köşeye dikmişti gözlerini. Hareketsiz duruyordu. Kendisini dışarıya kapatmış, kasları gerilmiş, ileri atılmaya hazır vaziyette, pusudaki vahşi bir hayvana benziyordu.

Bakışlarının istikametini takip ettik ve ilgisini çeken şeyin ne olduğunu derhal anladık. Orada sahiden de acayip bir olay oluyordu. Kimseyi görmediğimiz halde, yıkıntılar tuhaf bir hareketlenme halindeydi. Sanki çalışanlar dikkat çekmekten kaçınıyormuş gibi, taşlar, demirler, o noktaya yığılmış bin bir farklı döküntü yavaşça, ihtiyatla yer değiştiriyor, sağa sola itiliyor, üst üste konuyordu.

Esrarengiz bir dehşete gark olmuş, gözlerimiz yuvalarından fırlamış vaziyette olan biteni seyrediyorduk. Hakikat karşısında büyülenmiş gibiydik. Wilhelm Storitz oradaydı. İşçiler görünmez olsa bile, yaptıkları iş öyle değildi...

Birdenbire hiddet dolu bir haykırış duyuldu... Bulunduğumuz yerden, Yüzbaşı Haralan'ın öne atıldığını ve bir sıçrayışta bahçe yolunu aştığını gördük... Yıkıntıların dibine ayak basınca, görünmez bir engele toslamış gibi göründü... Öne doğru adım attı, geri geri gitti, kollarını açıp kapadı, eğilip doğruldu, göğüs göğüse mücadele eden bir güreşçi gibiydi.

"Yardım edin!" diye haykırdı Yüzbaşı Haralan. "Yakaladım onu!"

Teğmen Armgard ile ben ona doğru koştuk.

"Alçak herifi yakaladım... Yakaladım onu..." diye tekrarlayıp duruyordu. "Yardım edin Vidal!.. Yardım edin Armgard!.."

Birdenbire, görmediğim bir kol tarafından itildiğimi hissettim, aynı anda suratımın ortasına gürültülü bir nefes çarptı.

Evet, sahiden göğüs göğüse mücadeleydi bu. Görünmez şahıs buradaydı... Wilhelm Storitz ya da bir başkası!.. Kim olursa olsun, ellerimiz onu kavramıştı, asla bırakmayacak ve Myra'nın nerede olduğunu ona illa ki söyletecektik.

Yani, daha evvel Bay Stepark'ın da tespit ettiği gibi, görünür olmamayı becerecek gücü olsa da en azından maddi mevcudiyeti devam ediyordu. Bir hayalet değildi, hareketlerine –ne büyük çabalar pahasına!– ket vurmaya çalıştığımız bu varlık bir insan bedeniydi.

Nihayet başardık. Görünmez hasmımızı bir kolundan yakaladım. Teğmen Armgard da diğer kolundan tuttu.

"Myra nerede?.. Myra nerede?.." diye sordu Yüzbaşı Haralan, hummalı bir sesle.

Hiç cevap yoktu. Alçak adam debeleniyor ve kurtulmaya çalışıyordu. Elimizden kaçmak için yaman bir mücadele veren güçlü kuvvetli biriyle karşı karşıyaydık. Eğer kaçmayı başarırsa, bahçeden ya da yıkıntılardan tarafa koşacak, bulvara ulaşacaktı; biz de onu tekrar yakalama umudumuzdan vazgeçmek zorunda kalacaktık.

"Myra'nın nerede olduğunu söyleyecek misin?" diye tekrarladı Yüzbaşı Haralan, öfkesi doruktaydı.

Nihayet şu sözler duyuldu:

"Asla!.. Asla!.."

Nefes nefese konuşan bu kişinin sesinden çıkarabildiğimiz kadarıyla, Wilhelm Storitz'di bu!

Bu mücadele fazla süremezdi. Bire karşı üç kişiydik ve hasmımız ne kadar güçlü kuvvetli olsa da bizim karşımızda uzun süre direnemezdi. Tam o esnada Teğmen Armgard geriye doğru itildi ve çimenlerin üstüne düştü. Neredeyse aynı anda birinin bacağımı kavradığını hissettim. Basbayağı sırtüstü devrilip tuttuğum kolu bırakmak zorunda kaldım. Yüzbaşı Haralan'ın suratının ortasına şiddetli bir darbe indi. Yüzbaşı sendeledi ve öne doğru uzattığı elleriyle havayı dövdü.

"Elimden kaçıyor!.. Elimden kaçıyor!.." diye bağırdı, daha doğrusu höykürdü.

Şüphesiz Hermann bizi hazırlıksız yakalamış ve efendisine yardıma gelmişti.

Ayağa kalktım, teğmen yere serilmiş baygın yatarken, yüzbaşıya yardım etmek için koştum... Hiç faydası yoktu. Sadece boşluğu kucaklıyorduk. Wilhelm Storitz tabanları yağlamıştı!..

Fakat o sırada, ağaçların başladığı yerde adamlar belirdi. Başka birileri parmaklıklı kapıdan girdi, kimileri duvarlardan atladı, kimileri de evin yıkıntılarının arasından çıktı. Dört bir yandan, her taraftan insanlar peyda oldu. Yüzlerceydiler. Üç sıra halinde, dirsek dirseğe duruyorlardı; ilk sıradakilerin üzerinde Ragz polisi üniforması, son iki sıradakilerin üzerinde de askeri hudut alayının piyade sınıfı üniforması vardı. Anında geniş bir çember oluşturup, çemberi giderek daralttılar...

Bay Stepark'ın iyimser sözlerinin sebebini anlayıverdim. Storitz'in planlarını Storitz'in kendisinden öğrenmiş, beni hayran bırakan büyük bir ustalıkla ve gerektiği gibi tedbirle-

rini almıştı. Sayıları yüzleri bulan bu adamlardan tekini bile bahçeye girerken görmemiştik.

Merkezini oluşturur gibi göründüğümüz çember daraldı, daraldı... Hayır, Storitz kaçamayacaktı! Kapana kısılmıştı!..

Alçak adam bunu gayet iyi anladı, çünkü hemen yanı başımızda hiddetli bir haykırış duyuldu. Derken, tam Teğmen Armgard'ın kendine gelmeye başladığı ve doğrulmaya çalıştığı esnada, kılıcı aniden kınından çıkıverdi. Görünmez bir el tehditkâr biçimde kılıcı öne doğru uzattı. Bu el Wilhelm Storitz'e aitti. Öfkeden gözü dönmüştü. Madem kaçamıyordu, hiç değilse Yüzbaşı Haralan'ı öldürüp intikamını alacaktı...

Yüzbaşı Haralan da hasmı gibi kılıcını çekti. İkisi, bir düellodaymış gibi karşılıklı duruyorlardı, birini görüyor, öbürünü görmüyorduk!.. İki kılıç saldırıya geçti, biri görünür bir el tarafından tutuluyor, öbürü göremediğimiz bir el tarafından tutuluyordu!..

Bu acayip dövüş bizim müdahale edemeyeceğimiz kadar hızlı olup bitti.

Belli ki Wilhelm Storitz kılıç kullanmayı biliyordu. Yüzbaşı Haralan'a gelince, kendisini savunmaya çalışmadan saldırmaktaydı. Karşı taraftan gelen hızlı bir bilek hareketiyle omzundan yara aldı. Ama silahı ileri doğru atıldı... Bir acı çığlığı duyuldu... Çimler yana yattı...

Onları eğen, rüzgâr değildi. Çok geçmeden emin olacağımız gibi sebep, bir insan vücudunun ağırlığı, göğsü tam ortasından delinip geçilmiş Wilhelm Storitz'in vücudunun ağırlığıydı... Oluk oluk kan fışkırdı, canı çekilirken bu görünmez beden yavaş yavaş maddi biçimine kavuşmaktaydı, ölümün son çırpınmaları içinde onu görebiliyorduk artık.

Yüzbaşı Haralan Wilhelm Storitz'in üstüne atıldı ve haykırdı:

"Myra?.. Myra nerede?.."

Fakat ortada, suratı kasılmış, gözleri açık, bakışları hâlâ tehditkâr bir ceset vardı sadece; Wilhelm Storitz denen tuhaf şahsın görünür cesedi!

XVII

Wilhelm Storitz böyle içler acısı bir sonla ölüp gitti. Ne yazık ki ölümü çok geç gelmişti. Roderich ailesinin artık korkacak bir şeyi kalmadığı halde, bu ölüm durumu iyileştirecek yerde daha vahim bir hale sokuyordu, çünkü Myra'yı bulma konusunda umudumuzu kaybetmemize yol açıyordu.

Üzerindeki sorumluluğun ağırlığıyla bunalmış olan Yüzbaşı Haralan, yerde yatan hasmına tasalı bir ifadeyle bakıyordu. Nihayet, geriye dönüşü olmayan bu felaketi kabullenerek, umutsuzca bir işaret yaptı ve bu nahoş hadiselerden ailesini haberdar etmek üzere ağır adımlarla Roderich Konağı istikametinde uzaklaştı.

Teğmen Armgard ile ben, tersine, nereden çıkıp geldiğini bilmediğimiz, adeta gökten zembille inen Bay Stepark'la birlikte olay yerinde kaldık. Merakları son raddeye varmış bu yüzlerce adama rağmen ortalıkta tam bir sessizlik vardı; adamlar etrafımızda toplanıyorlar, daha iyi görebilmek için birbirlerini sıkıştırıyorlardı.

Bütün bakışlar cesede sabitlenmişti. Hafifçe sol yanına dönük, giysileri kana bulanmış, suratı bembeyaz, sağ eli hâlâ teğmenin kılıcını kavramış, sol kolu yarı yarıya kıvrılmış vaziyette Wilhelm Storitz sahiden ölmüştü, habis gücü ölümden kurtulmasını sağlayamamıştı.

"Tastamam o!" diye mırıldandı Bay Stepark, cesede uzun uzun baktıktan sonra.

Polis memurları çekine çekine de olsa yaklaşmışlardı. Onlar da Storitz'i tanıdılar. Bay Stepark, gördüğü şeyden iyice emin olmak için cesedi bir de eliyle baştan ayağa yokladı.

"Ölmüş... Kesinkes ölmüş!" dedi, doğrulurken.

Emniyet amiri bir talimat verdi ve anında on kadar adam yıkıntıların arasına dalıp, Storitz ölmeden evvel son derece tuhaf bir hareketlenme içindeymiş gibi görünen tam o noktayı kazmaya giriştiler.

"Kulak misafiri olduğumuz o konuşmaya göre," dedi Bay Stepark ona sorduğum bir soru üzerine, "alçak herifin bize meydan okumasını sağlayan maddeyi sakladığı yer orası olmalı. O zulayı bulmadan ve içinde ne varsa imha etmeden şuradan şuraya adımımı atmam. Storitz öldü. İsterse bilim beni lanetlesin, sırrının da onunla birlikte ölmesini istiyorum."

İçin için Bay Stepark'a tamamen hak veriyordum. Otto Storitz'in buluşu bir mühendisin ilgisini çekecek türden olsa dahi, kullanım bakımından en ufak faydasını göremiyor ve insanoğlunun sadece en kötü hırslarını kamçılayacağını anlıyordum.

Çok geçmeden, küçük bir demir kapak açığa çıktı. Kapak kaldırılınca, dar bir merdivenin ilk basamaklarını gördük.

O sırada, bir el benim elimi kavradı ve yalvaran bir ses duyuldu.

"Acıyın!.. Merhamet edin!.." diyordu.

Başımı çevirdim ama kimseyi göremedim. Halbuki elim hâlâ tutsaktı, yalvaran ses de kesilmemişti.

Memurlar işi bırakmışlardı. Herkes benden tarafa dönmüştü. Anlaşılması kolay bir kaygıyla boşta kalan elimi uzatıp etrafımdaki boşluğu yokladım.

Belimin hizasında, parmaklarım birinin saçlarına değdi, daha aşağıda ise, gözyaşlarıyla sırılsıklam olmuş bir yüze dokundum. Muhakkak ki yanı başımda, benim göremediğim, diz çökmüş ve ağlayan bir adam vardı.

"Kimsiniz?" dedim güçbela, dilim dolanarak; heyecandan boğazım düğümlenmişti.

— Hermann, diye cevap geldi.

— Ne istiyorsunuz?

Storitz'in görünmez uşağı, kopuk kopuk birkaç cümleyle, Bay Stepark'ın imha planını duyduğunu ve bu plan uygulanacak olursa kendisinin bir daha asla beşeri görüntüsüne kavuşamayacağını söyledi. Diğer insanların arasında ilelebet böyle yalnız kalmaya mahkûm olursa ne yapardı? Emniyet amirinin, zulada bulduğu şişeleri imha etmeden önce, bir tanesinin içindeki sıvıyı içmesine izin vermesi için yalvarıyordu.

Bay Stepark bunu yapacağına söz verdi, yine de Hermann'ın adaletle görülecek hesabı olduğu için gerekli tedbirleri aldı. Talimatı üzerine güçlü kuvvetli dört memur görünmez şahsı sıkıca tuttular. Onu ellerinden kaçırmayacaklarından emin olabilirdik.

Bay Stepark ile ben, tutsağı zapt eden dört memurun önü sıra, merdivenden indik. Birkaç basamak sonra, kapaktan giren ışığın azıcık aydınlattığı bir mahzene ulaştık. Orada, dar bir raflı dolapta şişeler sıralanmıştı, kimisi 1 numara, kimisi de 2 numara diye etiketlenmişti.

Hermann sabırsız bir sesle 2 numaralı şişelerden birini istedi, emniyet amiri şişeyi ona uzattı. Derken, tarifsiz bir şaşkınlıkla –bu görüntüye hazırlıklı olmamız gerektiği halde– şişenin havada kendi kendine bir kavis çizdiğini, ardından ters çevrildiğini gördük; birisi onu ağzına götürüp içindekini açgözlülükle mideye indiriyormuş gibiydi.

Derhal acayip bir mucize gerçekleşti. Hermann içtikçe, hiçlikten sıyrılıp çıkıyordu sanki. Önce, mahzenin loşluğunda hafif bir buhar fark edildi, ardından hatlar belirginleşti ve nihayet, Ragz'a geldiğim ilk akşam beni takip eden şahsı karşımda buluverdim.

Bay Stepark'ın bir işareti üzerine, şişelerin geri kalanı derhal imha edildi, yere yayılan içlerindeki sıvı anında bu-

harlaşıverdi. Bu iş tamamlandıktan sonra tekrar yukarıya, gün ışığına çıktık.

"Peki şimdi ne yapacaksınız Bay Stepark?" diye sordu Teğmen Armgard.

— Bu cesedi valilik konağına taşıtacağım, diye cevap verdi emniyet amiri.

— Herkesin göreceği şekilde mi? diye sordum.

— Herkesin göreceği şekilde, dedi emniyet amiri. Bütün Ragz Wilhelm Storitz'in öldüğünü öğrenmeli. Cesedini geçerken gördükten sonra inanırlar ancak.

— Ve gömülmesinden sonra, diye ekledi teğmen.

— Eğer gömersek, dedi Bay Stepark.

— Eğer gömersek mi?.. diye tekrarladım.

— Evet, diye açıkladı emniyet amiri. Çünkü bana göre bu cesedin yakılıp küllerinin havaya savurulması daha yerinde olur, tıpkı ortaçağda büyücülere yaptıkları gibi.

Bay Stepark bir sedye getirilmesini istedi ve görünür olduğundan beridir tekrar gayet sıradan bir ihtiyarcığa dönüşen tutuklusunu da yanına alarak, memurlarının çoğuyla birlikte gitti. Bize gelince, Teğmen Armgard ve ben, Roderich Konağı'na döndük.

Yüzbaşı Haralan babasının yanındaydı, ona her şeyi anlatmıştı. Bayan Roderich'in içinde bulunduğu durum nedeniyle, ona hiçbir şeyden bahsetmemenin daha doğru olacağını düşünmüştü. Wilhelm Storitz'in ölümü kızını geri vermiyordu ona.

Kardeşime gelince, o da henüz bir şey bilmiyordu. Ama onu durumdan haberdar etmek gerekiyordu, bu yüzden doktorun çalışma odasında beklediğimize dair Marc'a haber yolladık.

Ona verdiğimiz haberi intikam duygusu tatmin edilmiş gibi karşılamadı. Hıçkırıklara boğuldu, bir yandan da dudaklarının arasından şu umutsuz sözler dökülüyordu:

"Öldü!.. Öldürdünüz onu!.. Konuşmadan öldü!.. Myra!.. Zavallı Myra'cığım!.. Onu bir daha göremeyeceğim!.."

Istırabının böyle taşması karşısında ne cevap verilebilirdi?..

Yine de denedim. Hayır, umudumuzdan vazgeçmemeliydik. Bizler Myra'nın nerede olduğunu bilmiyorduk ama bilen biri vardı, Wilhelm Storitz'in uşağı Hermann. Üstelik bu adam kilit altındaydı. Sorguya çekilecekti ve susmakta efendisi gibi bir çıkarı olmadığı için de konuşacaktı... Bedeli bir servet bile olsa konuşmaya ikna edilecekti... Gerekirse zor kullanılacak, köşeye sıkıştırılacaktı... Myra ailesine, kocasına geri dönecek; gerekli bakım, şefkat ve sevgiyle bilincine kavuşacaktı...

Marc hiçbir şey duymuyordu. Hiçbir şey duymak istemiyordu. Ona göre, konuşabilecek yegâne kişi ölmüştü. Sırrını öğrenmeden onun öldürülmemesi lazımdı.

Kardeşimi nasıl sakinleştireceğimi bilmiyordum, o sırada dışarıdan gelen gürültülerle konuşmamız yarıda kesildi. Bulvarın Batthyány Rıhtımı'yla kesiştiği köşeye bakan pencereye koştuk.

Yine neler oluyordu?.. Bulunduğumuz ruh hali içinde sanıyorum hiçbir şey, hatta Wilhelm Storitz'in dirilişi bile bizi şaşırtamazdı!

Sadece onun cenaze alayıydı. Bir sedyeye yatırılmış ceset, kalabalık bir manganın eşlik ettiği dört memur tarafından taşınmaktaydı. Böylece Ragz şehri Wilhelm Storitz'in öldüğünü ve bu dehşet döneminin nihayet sona erdiğini öğrenecekti.

Bay Stepark bu cesedi her yerde göstermek istemişti. Cenaze alayı, Etienne-1 Caddesi'ne kadar Batthyány Rıhtımı'nı takip ettikten sonra, Coloman pazaryerinden, ardından da en kalabalık mahallelerden geçip valilik konağının orada duracaktı.

Bana kalırsa, Roderich Konağı'nın önünden geçmese daha iyi olurdu.

Kardeşim pencerenin önüne, yanımıza gelmişti. Kendi hayatı pahasına da olsa tekrar can vermek isteyeceği, kanlar içindeki bu cesedi görünce bir umutsuzluk çığlığı kopardı.

Kalabalık alabildiğine tantanalı bir gösteriye girişmişti. Wilhelm Storitz'i sağlığında ele geçirseler paramparça ederlerdi. Ölünce, cesedine ilişmemişlerdi. Fakat şüphesiz, Bay Stepark'ın da dediği gibi, ahali onun çoğu ölümlü misali gömülmesini istemezdi. Halk meydanında yakılmasını ya da sularının onu Karadeniz'in uzak derinliklerine kadar sürükleyeceği Tuna'ya fırlatılıp atılmasını arzu ederdi.

On beş dakika boyunca konağın önünde haykırışlar devam etti, derken sessizlik geldi.

O zaman Yüzbaşı Haralan, valilik konağına gideceğini söyledi. Hermann'ın sorgusunun hemen yapılmasını istiyordu. Ona hak verdik; Teğmen Armgard ile birlikte konaktan ayrıldı.

Ben kardeşimin yanında kaldım. Onunla geçirdiğim o acılı saatler nasıl da kötüydü!.. Marc'ı bir türlü sakinleştiremiyordum, giderek artan bu taşkınlık hali beni ürkütüyordu. Ona ulaşamıyordum, bunu hissediyor ve belki de baş edemeyeceği bir nöbet geçirmesinden korkuyordum. Beni dinlemeyi reddediyordu. Tartışmıyordu. Aklında tek bir düşünce vardı, sabit bir fikir: Gidip Myra'yı bulmak.

"Sen de benimle geleceksin Henri," diyordu.

Bütün becerebildiğim, Marc'ı Yüzbaşı Haralan'ın dönüşünü beklemeye razı etmek oldu. Yüzbaşı arkadaşıyla beraber ancak saat dörde doğru geldi. Getirdikleri haberler, bekleyebileceğimizin en kötüsüydü. Hermann'ın sorgusu gerçekleşmişti gerçi, ama hiçbir işe yaramamıştı. Yüzbaşı, Bay Stepark, bizzat vali ona boş yere gözdağı vermiş, rica etmiş, yalvarmıştı. Storitz'in uşağına boş yere bir servet teklif edilmiş, eğer konuşmaya yanaşmazsa en kötü cezaları alacağı ona boş yere söylenmişti. Hiçbir sonuç elde edilememişti. Hermann bir an olsun tavrını değiştirmemişti. Myra'nın nerede olduğunu bilmiyordu. Kaçırıldığından bile habersizdi, efendisi ona planlarından bahsetmeyi gerekli görmemişti.

Üç saatlik gayret ve mücadele sonunda, hakikati kabullenmek gerekmişti. Hermann iyi niyetliydi ve gerçeği söylüyordu. Bilmediğini söylerken samimiydi. Artık, zavallı Myra'yı tekrar görme umudumuzu tümden bir kenara bırakmalıydık.

Günün sonunu nasıl da büyük bir keder içinde geçirdik! Üzüntüden perişan vaziyette koltuklara çökmüş oturuyor, zaman akıp geçerken tek kelime etmiyorduk. Konuşulmuş ve yüz defa tekrarlanmış şeyler dışında birbirimize ne söyleyebilirdik ki?

Sekizden biraz önce bir uşak lambaları getirdi. Doktor Roderich hâlâ karısının yanında olduğundan, salonda sadece iki subay, kardeşim ve ben vardık. Uşak işini bitirip salondan çıkarken, duvar saati sekizi vurmaya başladı.

Tam o esnada, galerinin kapısı sertçe açıldı. Şüphesiz bahçeden gelen bir hava cereyanı sebep olmuştu buna, çünkü kimseyi görmedim. Fakat işin daha tuhafı, kapı kendiliğinden kapandı...

Derken –hayır! o sahneyi asla unutmayacağım– bir ses duyuldu... Nişan gecesinde *Kin Şarkısı*'yla bize hakaret eden o kaba ses gibi değildi; hoş ve neşeli bir sesti, çok sevdiğimiz birinin, sevgili Myra'mızın sesiydi!..

"Marc," diyordu, "ya siz Mösyö Henri, peki ya sen Haralan, ne yapıyorsunuz burada? Yemek vakti geldi, ben de açlıktan ölüyorum."

Myra'ydı, Myra'nın ta kendisi, bilincine kavuşmuş olan Myra, iyileşmiş olan Myra!.. Her zamanki gibi odasından iniyordu sanki. Bizi gören ama bizim göremediğimiz Myra'ydı bu!.. Görünmez Myra'ydı!..

Bu kadar basit sözler asla böyle bir etki yaratmamıştır. Şaşkınlıktan donakalmış, koltuklarımıza mıhlanmış vaziyette, ne kıpırdamaya ne konuşmaya ne de bu sesin geldiği tarafa gitmeye cesaret ediyorduk. Halbuki Myra, burada, hayattaydı ve biliyorduk ki görünmez de olsa ona dokunabilirdik...

Nereden geliyordu?.. Kaçıran kişinin onu götürdüğü evden mi?.. Öyleyse kaçabilmiş, şehrin içinden geçebilmiş, konağa dönebilmişti ha?.. İyi de konağın kapıları kapalıydı ve kimse ona kapıyı açmamıştı...

Hayır –burada bulunuşunun sebebini çok geçmeden anladık–; Myra, Wilhelm Storitz'in onu görünmez hale getirip öylece bıraktığı odasından iniyordu. Biz onu konağın dışında zannederken, o yatağından çıkmamıştı. Bu yirmi dört saat boyunca, hiç kıpırdamadan, hep sessiz ve bilinçsiz vaziyette uzanmış yatıyordu. Orada olabileceği kimsenin aklına gelmemişti, gerçi niçin öyle düşünecektik ki?

Şüphesiz Wilhelm Storitz Myra'yı hemen kaçıramamıştı, fakat o sabah Yüzbaşı Haralan'ın kılıç darbesi onu sonsuza kadar engellemeseydi, suçunu tamama erdirecekti.

Ve işte –belki de Storitz'in ona içirdiği şu çözeltinin etkisiyle– bilincine kavuşmuş olan Myra, katedraldeki sahneden sonra olup bitenler hakkında bir şey bilmeyen Myra bizim aramızdaydı, bizimle konuşuyor, bizi görüyordu; ortalık karanlık olduğu için, kendisinin görünmediğinin henüz farkında değildi.

Marc ayağa kalkmış, onu kavrayacakmış gibi kollarını iki yana açmıştı...

Myra tekrar söze girdi:

"İyi de neyiniz var böyle? Sizinle konuşuyorum ama bana cevap vermiyorsunuz. Beni gördüğünüze şaşırmış gibisiniz. Ne oldu?.. Niçin annem burada değil? Hasta mı yoksa?"

Kapı yine açıldı ve Doktor Roderich içeri girdi. Myra hemen ona doğru atıldı –en azından öyle tahmin ediyorduk–, çünkü şöyle haykırdı:

"Ah babacığım!.. Ne oluyor böyle?.. Ağabeyim, kocam niçin böyle tuhaf görünüyorlar?"

Doktor eşikte zınk diye durmuş, adeta taş kesilmişti. Durumu anlamıştı.

Bu arada Myra onun yanı başındaydı. Babasına sarılıyor ve durmadan soruyordu:

"Ne oldu?.. Ya annem?.. Annem nerede?.."

"Annen iyi evladım," dedi doktor, dili dolanarak. "Birazdan aşağı inecek... Bekle evladım, bekle!"

O sırada karısının elini bulmuş olan Marc, onu yavaşça yürüttü, bir körü yönlendirir gibiydi. Halbuki Myra kör değildi, sadece onu göremeyenler kördü. Kardeşim Myra'yı yanına oturttu...

Myra, orada bulunuşunun yarattığı etkiden ürkmüş, artık hiç konuşmuyordu; Marc, sesi titreyerek, Myra'nın hiçbir anlam veremeyeceği şu sözleri mırıldandı:

"Myra... sevgili Myra'cığım!.. Evet!.. Sahiden sensin... Burada olduğunu hissediyorum... hemen yanı başımda!.. Ah, sana yalvarıyorum biricik sevgilim, beni bir daha terk etme!.."

— Sevgili Marc'cığım... Bu allak bullak halin... Hepiniz... beni korkutuyorsunuz... Babacığım... bana cevap ver!.. Burada kötü bir şey mi oldu?..

Marc onun ayağa kalktığını hissetti. Myra'yı usulca tuttu.

"Hayır," dedi, "için rahat olsun. Kötü hiçbir şey olmadı, ama sen konuş Myra, yine konuş!.. Konuş ki sesini duyayım... sen... sen... karıcığım... benim biricik Myra'm!.."

Evet, bu sahneye şahit olmuş, bu konuşmaları işitmiştik. Sabit bakışlarla, hiç kıpırdamadan, nefesimizi tutarak öylece duruyorduk; Myra'yı görünür haliyle bize geri verebilecek yegâne kişinin, sırrını da beraberinde götürerek öldüğü düşüncesiyle dehşet içindeydik!

XVIII

Artık elimizden bir şeyin gelmediği bu durum, mutlu sonla biter miydi? Buna kim inanabilirdi ki? Myra'nın görünür âlemden sonsuza dek silinip gitmiş olduğunu düşünmemek elde miydi? Bu sebeple, ona kavuşmanın verdiği muazzam mutluluğa, Myra'yı bütün zarafeti ve güzelliği içinde göremiyor olmanın muazzam ıstırabı karışıyordu.

Bu şartlar altında Roderich ailesini nasıl bir hayatın beklediği tahayyül edilebilir.

Çok geçmeden Myra durumunun farkına vardı. Şömine camının önünden geçerken kendisini görememişti... Kaygıyla feryat edip bize doğru döndü ve çevresinde gölgesini de göremedi...

O zaman ona her şeyi anlatmak gerekti; Myra hıçkıra hıçkıra ağlıyor, Marc ise onun biraz önce oturduğu koltuğun yanına diz çökmüş, boş yere ıstırabını dindirmeye çalışıyordu. Myra'yı görünürken seviyordu, görünmezken de sevecekti. Bu sahne yüreğimizi dağlamaktaydı.

Akşamın sonuna doğru doktor Myra'nın, annesinin odasına çıkmasını istedi. Bayan Roderich'in, kızının yanında olduğunu bilmesi, kendisiyle konuştuğunu duyması daha iyiydi.

Aradan birkaç gün geçti. Bizim yüreklendirme çabalarımızın yapamadığını zaman yaptı; Myra kaderine razı olmuştu. Çok geçmeden, içsel gücü sayesinde, olağan yaşantı

eski seyrine kavuşmuş gibiydi. Myra mevcudiyetini, içimizden birine hitap ederek haber veriyordu. Onun şu dedikleri hâlâ kulağımda:

"Dostlarım, buradayım... Bir şeye ihtiyacınız var mı?.. Getireyim size... Sevgili Henri, ne arıyorsunuz?.. Masanın üzerinde bıraktığınız şu kitabı mı?.. İşte şurada!.. Gazetenizi mi?.. Yan tarafınıza düşmüş... Babacığım, her zamanki gibi, size sarılıp öpme vakti geldi. Haralan, bana niçin bu kadar kederli gözlerle bakıyorsun?.. Sana yemin ederim, yüzümde güller açıyor. Niye kendini böyle üzüyorsun?.. Peki ya siz sevgili Marc'cığım, işte iki elim... Hadi tutun!.. Benimle bahçeye çıkmak ister misiniz?.. İzin verin de kolunuza gireyim Henri, konuşacak bir sürü konu var."

İyi yürekli, güzelim kız, aile hayatının zerre kadar da olsa değişmesini istememişti. O ve Marc birlikte uzun saatler geçiriyorlardı. Myra ona durmadan yüreklendirici sözler mırıldanıyordu. Gelecek günlere güvendiğini, bu görünmezliğin bir gün sona ereceğini söyleyerek Marc'ı avutmaya çalışıyordu... Sahiden böyle bir umudu var mıydı?

Bununla birlikte, aile yaşantımızda tek bir değişiklik oldu. Bu şartlar altında mevcudiyetinin ne büyük bir üzüntü verdiğini anlayan Myra, bizimle birlikte sofraya oturmuyordu artık. Ama yemek faslı biter bitmez salona iniyordu. Onun kapıyı açıp kapadığını ve şöyle dediğini işitiyorduk: "Geldim işte dostlarım, buradayım!" İyi akşamlar dileyip odasına çıkacağı vakte kadar da bizden ayrılmıyordu. Söylemeye gerek yok, Myra Roderich'in ortadan kayboluşu şehirde ne kadar büyük bir yankı bulduysa, yeniden ortaya çıkışı –lugatımda başka kelime yok– daha da büyük bir yankı buldu. İnsanlar en içten duygularla sevincini gösterdi, konak ziyaretçi akınına uğradı.

Myra Ragz sokaklarında yürüyüş yapmayı bırakmıştı. Dışarı ancak, aileden birinin eşliğinde, üstü kapalı bir arabayla çıkıyordu. Fakat her şeyden çok, sevdiği ve hiç değilse

manen kendisini tamamen verebildiği insanların arasında, bahçede oturmayı tercih ediyordu.

Bu zaman zarfında, Bay Stepark, vali ve ben inatla, ihtiyar Hermann'ı sık sık sorguluyor ama boşa kürek çekiyorduk. İçinde bulunduğumuz bu hazin şartlarda işe yarar bir sonuç elde edemiyorduk.

Gelişmeler, Myra'nın varsayılan kaçırılmasıyla ilgili olarak Hermann'ın iyi niyetini kanıtlamış olduğundan, artık onu bu konuda sıkıştırmıyorduk, ama ölüp gitmiş efendisinin sırlarından haberdar olması mümkün değil miydi? Hatta Otto Storitz'in formülünü elinde bulunduruyor olamaz mıydı?

Bay Stepark ve ben, mahzenin yerini bulduğumuzda o kadar aceleci davrandığımız için nasıl da pişmandık! O aptalca aceleciliği göstermesek, Hermann için yaptığımızı Myra için de yapabilirdik. Elimizde esrarengiz çözeltiden tek bir şişe bulunsa, bütün geçmiş sıkıntılarımız, uyanmanın sevinciyle unutulup gidecek bir kâbus olurdu sadece.

Bay Stepark'ın istemeden işlediği ve benim de işlenmesine izin verdiğim suçtan, ne birimiz ne de diğerimiz bahsediyorduk. İlelebet aramızda gizli kalacaktı; sessiz bir anlaşmayla, bu konuda tek kelime bile etmemiştik.

Şüphesiz ki Hermann'ın bilmediği bir sırrı ağzından alabileceğimize dair boş bir umuda sarılarak, ikimiz iki taraftan, zavallı adama işkence etme konusunda elimizden geleni ardımıza koymuyorduk. En temel eğitimden bile yoksun bir uşağa yüksek kimya sırlarının açıklanmış olma ihtimali ne kadardı; diyelim ki açıklandı, adamın bir şeyler anlama ihtimali olabilir miydi peki?

Nihayet bir gün, gayretlerimizin faydasızlığı kafamıza dank etti; neticede mecburen, Hermann'la ilgili, mahkemede yargılanabileceği hiçbir suç delili bulunmadığından, serbest bırakılmasına karar verildi.

Ama felek, zavallıcığın geç gelen bu bağışlanmadan yararlanmasına izin vermemişti. Gardiyanın onu azat etmek

için geldiği sabah, hücresinde ölü bulundu; sonradan yapılan otopsinin de gösterdiği gibi, atardamarını tıkayan bir kan pıhtısı yüzünden aniden ölüvermişti.

Son umudumuz da böylece uçup gitti. Görünen oydu ki, Wilhelm Storitz'in sırrı sonsuza kadar gizli kalacaktı.

Tekeli Bulvarı'ndaki arama sırasında el koyulan ve valilik konağına götürülen evrakın arasında, titiz bir incelemenin ardından, sadece muğlak bazı formüller, kesinlikle anlaşılmayan fizik ve kimya simgeleri bulundu. Bunlarla bir yere varamıyorduk. Wilhelm Storitz'in kullanarak ciddi bir suç işlediği şeytani maddeyi tekrar elde etme konusunda bu kâğıt yığınından medet ummak imkânsızdı.

Kalbine Haralan'ın kılıcı saplanınca düşüp ölen celladının hiçlikten sıyrılıp çıkması gibi, zavallı Myra da ancak ölüm döşeğinde gözümüze görünecekti demek ki.

24 Haziran sabahı, kardeşim yanıma geldi. Nispeten daha sakin görünüyordu.

"Sevgili Henri'ciğim," dedi, "aldığım kararı senin de bilmeni istedim. Sanırım tasvip edeceksin."

— Hiç şüphen olmasın, diye karşılık verdim, sana güvenim tam. Sadece mantığın sesini dinleyeceğini biliyorum.

— Mantığın ve aşkın Henri. Myra tam olarak karım değil henüz. Evliliğimizde dini takdis eksik, çünkü kutsayıcı sözler söylenemeden tören yarıda kaldı. Meydana gelen bu hatalı duruma, Myra için, ailesi için, herkes için son vermek istiyorum.

Kardeşime sarılıp şöyle dedim:

"Seni anlıyorum Marc, herhangi bir şeyin arzularına engel olabileceğini de zannetmiyorum..."

— Korkunç olurdu, diye karşılık verdi Marc. Rahip Myra'yı görmese bile, hiç değilse benim onu karım olarak kabul ettiğim gibi onun da beni kocası olarak kabul ettiğini söylediğini işitecektir. Kilise yetkililerinin herhangi bir zorluk çıkaracaklarını düşünmüyorum.

— Hayır sevgili Marc, çıkarmayacaklardır; ben müracaat işlemlerinin hepsini üstlenirim.

Önce katedral papazına, dini değerlere benzersiz bir hakaret yüzünden yarıda kesilen şu evlilik ayinini yönetmiş olan başrahibe başvurdum. Muhterem ihtiyar, durumun önceden incelendiğini ve Ragz başpiskoposunun kendisine uygun bir çözüm sunduğunu söyledi. Şuna şüphe yoktu ki, gelin görünmez olsa bile hayattaydı, bu durumda dini nikâh kıyılabilirdi.

Nikâh belgeleri çok önceden askıya çıkmıştı, tören tarihinin 2 Temmuz olarak belirlenmesine hiçbir itiraz gelmedi.

Nikâhtan önceki gün Myra, daha önce de bir kere söylediği gibi, bana şöyle dedi:

"Yarına Henri... Unutayım demeyin!"

Bu ikinci evlilik, ilki gibi, Aziz Michael Katedrali'nde ve aynı şartlarda gerçekleşti. Aynı şahitlerle, Roderich ailesinin aynı dost ve davetlileriyle, aynı halk kalabalığıyla.

Merak düzeyi biraz daha yüksekti kabul ediyorum; bu merak anlaşılabilir, bağışlanabilir bir şeydi. Katılanlarda hâlâ bazı korkular vardı şüphesiz, bu korkuların tek ilacı zamandı. Evet, Wilhelm Storitz ölmüştü; evet, uşağı Hermann da ölmüştü... Yine de, epeyce insan, bu ikinci evlilik ayinin de ilki gibi yarıda kesilip kesilmeyeceğini, bazı mucizevi olayların düğün törenini yine engelleyip engellemeyeceğini merak ediyordu.

Evli çift katedralin koro yerindeydi işte. Myra'nın koltuğu boş gibi görünüyordu. Halbuki Myra oradaydı.

Marc ayakta, ona doğru dönmüştü. Myra'yı göremiyor ama yanında olduğunu hissediyordu. Genç kadının mihrabın önünde olduğunu doğrulamak ister gibi onun elini tuttu.

Arkalarında şahitler olarak Hâkim Neuman, Yüzbaşı Haralan, Teğmen Armgard ve ben yer alıyorduk; sonra Bay ve Bayan Roderich vardı, zavallı anne diz çökmüş, Tan-

rı'dan kızı için bir mucize diliyordu!.. Çevrelerinde orta sahını doldurmuş dostlar, şehrin ileri gelenleri büyük bir kalabalık oluşturuyor, yan sahınlar insanlarla dolup taşıyordu.

Çanlar olanca kuvvetiyle çalıyor, orgların güçlü sesi katedralde yankılanıyordu.

Başrahip ve yardımcıları geldiler. Ayin başladı, tören çocuk korosunun ezgisiyle devam etti. Sıra bağış faslına geldiğinde, Marc'ın Myra'yı mihrabın ilk basamağına kadar götürdüğünü, Myra'nın bağış parası papaz çömezinin belindeki keseye düşünce onu geri getirdiğini gördük.

Ayin sona erdiğinde, ihtiyar rahip cemaate doğru döndü.

"Myra Roderich, burada mısınız?.." diye sordu.

— Buradayım, diye cevap verdi Myra.

Ardından rahip Marc'a hitap etti:

"Marc Vidal, şu anda burada bulunan Myra Roderich'i eşiniz olarak kabul ediyor musunuz?"

— Evet, diye cevap verdi kardeşim.

— Myra Roderich, şu anda burada bulunan Marc Vidal'i eşiniz olarak kabul ediyor musunuz?

— Evet, diye cèvap verdi Myra, herkes tarafından duyulan bir sesle.

— Marc Vidal ve Myra Roderich, dedi başrahip, sizi kutsal evlilik bağıyla birleştiriyorum.

Törenden sonra, kalabalık, yeni evlilerin geçmesi gereken yol üzerinde yığıldı. Böyle durumlarda ister istemez meydana gelen şamatadan eser yoktu. Herkes susmuştu, anlamsız bir umutla, bir şeyler görebilmek için boyunlarını uzatıyorlardı. Kimse yerini kaptırmak istemediği gibi, ilk sırada olmayı da arzu etmiyordu. Hepsini, bir yandan merak duygusu dürtüyor, bir yandan da esrarengiz bir korku alıkoyuyordu...

İki yana ayrılan bu ürkek kalabalığın arasından geçen evliler, onların şahitleri, dostları ayin eşyalarının bulunduğu

odaya gittiler. Orada, kilise siciline, Marc Vidal'in imzasının yanına bir isim eklendi, Myra Roderich'in ismi; görünmeyen bir elin, hiçbir zaman da görünmeyecek olan bir elin kaydettiği bir isim!

XIX

Anlatma hevesine kapıldığım tuhaf hikâye, o 2 Temmuz günü böyle son buldu. İnanılmaz göründüğünü tahmin ediyorum. Bu durumda, tek suçlanması gereken, yazarın yetersizliği. Geçmişe ait arşivlerde biricik olduğu, inanıyorum ki geleceğe ait arşivlerde de muhakkak biricik kalacağı halde, maalesef hikâye fazlasıyla gerçek.

Söylemeye gerek yok, kardeşim ile Myra eski planlarından vazgeçmişlerdi. Artık Fransa'ya bir yolculuk söz konusu olamazdı. Hatta tahminimce, Marc Paris'e nadiren gelecek ve Ragz'a kalıcı olarak yerleşecekti. Benim için, katlanmam gereken büyük bir üzüntü sebebiydi.

Sahiden de en iyisi, karısı ile onun Bay ve Bayan Roderich'in yanında yaşamalarıydı. Zaman her şeyi yoluna koyar; Marc da bu hayata alışacaktı. Zaten Myra varlığını belli etmek için elinden geleni yapıyordu. Herkes onun nerede olduğunu, ne yaptığını her zaman biliyordu. Evin ruhuydu o, ruh gibi görünmezdi.

Üstelik, beşeri görüntüsü tümden kaybolmamıştı. Marc'ın yaptığı güzelim portresi yok muydu! Myra o tuvalin yanında oturmayı seviyor, yüreklere su serpen sesiyle şöyle diyordu:

"Buradayım, tekrar görünür oldum, tıpkı benim kendimi gördüğüm gibi siz de beni görüyorsunuz."

Düğün töreninden sonra, Ragz'da, Roderich Konağı'nda birkaç hafta daha kaldım; onca çekmiş bu aile bana karşı son derece içtendi, yola çıkacağım gün yaklaştıkça üzülmeden edemiyordum. Halbuki, tatil dediğin, ne kadar uzun olursa olsun, eninde sonunda biter; ben de nihayetinde Paris'e geri dönmek zorunda kaldım.

Tekrar işimin başına geçtim, işsiz güçsüzler tahayyül edemez ama başımı kaşıyacak vaktim yoktu. Buna rağmen, dahil olduğum olaylar o kadar tuhaftı ki, meşguliyetlerim bana olup bitenleri unutturamıyordu. Dolayısıyla dönüp dolaşıp o olaylar aklıma geliyordu, düşüncelerimin Ragz'a, kardeşime ve hem var hem yok olan karısına kaymadığı bir gün bile geçmedi.

Sonraki ocak ayının başında, Wilhelm Storitz'in ölümüyle son bulan korkunç sahne belki yüzüncü kere zihnimde canlanırken, birdenbire aklıma bir fikir geliverdi; aslında o kadar basit, o kadar gün gibi ortadaydı ki daha önce düşünememiş olmama şaşırıyordum. Körlüğümün mantıkçıya has melekelerime ket vurması sebebiyle, o felaketin ayrıntıları arasında bağ kurmayı asla düşünmemiştim. O gün vardığım sonuca göre, mağlup olan düşmanımızın cesedinin, hayattayken sahip olduğu görünmezlik gücünü kaybetmesinin yegâne sebebi, Haralan'ın kılıç darbesinin yol açtığı aşırı kan kaybıydı. Zihnimde bir şimşek çakmıştı adeta. Bir anda, esrarengiz maddenin kanda asılı halinde bulunduğuna ve kanla birlikte dışarı saçıldığına kesin gözüyle bakmaya başladım.

Bu varsayımı kabul edince, sonuç kendiliğinden ortaya çıkıyordu. Haralan'ın kılıcının yaptığını, cerrahın neşteri de yapabilirdi. Neticede en zararsız işlemlerden biriydi bu, aşama aşama yapılabilir ve gerektiği kadar tekrarlanabilirdi. Myra'nın kaybettiği kanın yerini yepyeni bir kan doldurur ve gün gelir Myra'nın damarlarında, Marc'ı onu görme mutluluğundan mahrum bırakan lanetli maddeden eser kalmazdı.

Kardeşime derhal bu doğrultuda bir mektup yazdım. Fakat tam yollayacağım sırada, ondan bir mektup aldım ve kendiminkini yollamayı ertelemenin daha iyi olacağına karar verdim. Kardeşim mektubunda, fikrimi en azından şimdilik gereksiz kılan bir haber veriyordu. Bana söylediğine göre, Myra onu baba yapacaktı. Kabul edersiniz ki Myra'yı kanının zerresinden mahrum bırakacak zaman değildi. Korkutucu doğum tecrübesini kaldıracak kadar güçlenmemişti.

Yeğenimin –kız ya da oğlan– mayıs ayının son günlerinde dünyaya geleceği bildirilmişti bana. Kardeşime olan sevgim okur tarafından bilindiğine göre, buluşma tarihine sadık kaldığımı söylemem gereksiz. 15 Mayıs'ta Ragz'daydım ve büyük olayı babanınkinden aşağı kalmayan bir sabırsızlıkla bekledim.

Doğum 27 Mayıs'ta gerçekleşti, bu tarih hafızamdan asla silinmeyecek. Mucize diye bir şey yoktur derler; halbuki o gün, doğruluğuna bizzat güvence verebileceğim bir mucize gerçekleşti. Bu mucizenin hangisi olduğunu tahmin edersiniz. Benim tıp sanatından umduğum yardım tabiattan geldi ve Myra, tıpkı Lazarus gibi, mezardan capcanlı çıktı. Büyülenmiş, şaşkına dönmüş, mutluluktan mest olmuş Marc, onun yavaşça gölgelerden sıyrılıp çıktığını gördü; evladının ve karısının aynı anda doğuşunu görüp iki kere baba olmuştu, onca uzun zamandır göremediği karısı gözüne daha da güzel geliyordu şimdi.

O gün bugündür, kardeşim ile Myra, tıpkı benim gibi sorunsuzca yaşayıp gidiyorlar. Ben ideal –ve matematik de tıpkı kâinat gibi sonsuz olduğundan, ulaşılmaz!– matematiksel mükemmeliyeti bulmak için kafa patlatırken, Marc meşhur ressam olarak şaşaalı mesleğini sürdürüyor. Paris'te, bana iki adım ötedeki muhteşem bir konakta oturuyor; her yıl, Bay ve Bayan Roderich, şimdilerde Albay Haralan olan yüzbaşıyla birlikte iki ay kalmak üzere konağa geliyorlar. Her yıl, bu ziyarete karşılık, evli çift de Ragz'a gidiyor. Yeğenimin –

yeğenim bir oğlan bu arada– cıvıltısından mahrum kaldığım tek zaman aralığı bu; hem amca hem de büyükbaba şefkatiyle seviyorum onu. Marc ve Myra mutlular.

Dilerim Tanrı'dan, bu mutluluk uzun yıllar sürer! Dilerim kimse onların çekmiş olduğu acıları çekmez! Dilerim – ve bu benim son sözüm olacak– Wilhelm Storitz'in iğrenç sırrı bir daha asla gün yüzü görmez!

Jules Verne'in ölümünden sonra yayımlanan bu sürükleyici fantastik roman Macaristan'da, Tuna kıyısındaki hayali Ragz şehrinde geçer. Fransız mühendis Henri Vidal, Avrupa çapında ün kazanmış bir ressam olan kardeşi Marc'ın Macaristan'ın köklü ailelerinden Roderich'lerin kızı Myra ile düğününe katılmak üzere Ragz'a gider. Bir süre önce Myra'nın bir talibi daha olmuş, ancak Roderich ailesi tarafından geri çevrilmiştir. Bu kişi, Prusyalı ünlü bilim insanı Otto Storitz'in oğlu Wilhelm Storitz'den başkası değildir. Evlilik yolunda ilerleyen Marc ile Myra'nın bu süreçte mutluluklarına gölge düşüren gizemli ve meşum olaylar, intikam almak için babasının bilimsel sırlarından faydalanan Wilhelm Storitz'in planının bir parçası mıdır yoksa? Jules Verne, Fransa'nın yenik düştüğü 1870 yılındaki Fransa-Prusya Savaşı'nın ardından Almanlara yönelik olumsuz duygularını tekinsiz karakteri Wilhelm Storitz'e yöneltmiştir. 1897 yılı civarında kaleme aldığı romanın, oğlu Michel Verne tarafından gözden geçirilmiş versiyonu 1910'da yayımlanmıştır.

JULES VERNE (1828-1905): Nantes kentinde dünyaya gelen yazar, Paris'te hukuk öğrenimi gördü, ancak zamanla edebiyata yöneldi. Önce tiyatro yapıtları ve opera librettoları yazdı. 1863'te *Le Magasin d'Education et de Récréation*'da, *Voyages extraordinaires* (Olağanüstü Yolculuklar) adlı dizinin ilk yapıtı olarak yayımladığı *Cinq semaines en ballon* (1863; Balonla Beş Hafta) büyük ilgi gördü. Bunun üzerine fantastik serüvenler yazmaya devam etti. *Voyage au centre de la Terre* (1864; Dünyanın Merkezine Yolculuk), *Vingt mille lieues sous les mers* (1870; Denizler Altında Yirmi Bin Fersah) ve *L'Île mystérieuse* (1874; Esrarlı Ada) bunlardan bazılarıdır. Pek çok yapıtı arasında en çok ilgi çeken romanı *Le Tour du monde en quatre-vingts jours* (1873; Seksen Günde Dünya Gezisi) bugüne dek popülaritesini korumuştur. Romanları birçok dile çevrilen ve sinemaya uyarlanan Verne, 1892'de Légion d'honneur nişanıyla ödüllendirilmiştir.

9 786254 059315

THG
0771428
TPL